

ΙΛΙΣΟΣ

ΕΡΕΥΝΑ – ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ – ΤΕΧΝΗ

Αὐτὸ ποὺ εἶσαι σὺ ὁ ἴδιος
δὲν τὸ βλέπεις.
Αὐτὸ ποὺ βλέπεις
εἶναι ὁ ἴσκιος σου.

ΡΑΜΠ. ΤΑΓΚΟΡ

ΕΤΟΣ 17ον **ΤΕΥΧΟΣ 93**

ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 1972

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΠΩΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ» (Δραγατσανίου 6)

(Δευτέρα - Τετάρτη - Παρασκευή 10 - 12)

		Δρχ
H. P. Blavatsky	Τὸ Κλειδὶ τῆς Θεοσοφίας, ἀδ. 70, δεμ.	90
»	Στὴ χώρα τῶν Γαλάζιων Βουνῶν	30
Annie Besant	Μελέτη ἐπὶ τῆς Συνειδήσεως ἀδ. 60, δεμ	80
»	Πρὸς τὴν Μύησιν	30
»	Μετενσάρκωση	20
»	Κάρμα	20
C. Leadbeater	Σ' ἐκείνους ποὺ πενθοῦν	10
Ed. Arnold	Τὸ Φῶς τῆς 'Ασίας	40
Th. Pascal	'Η Θεοσοφία εἰς ὀλίγο κεφάλαιο	20
J. Van der Leeuw	Θεοὶ ἐν ἐξορίᾳ	20
C. Jinarajadasa	'Απόκρυφος ἐξέλιξις 'Ανθρωπότητος	100
N. Sri Ram	Προσέγγισις πρὸς τὴν Πραγματικότητα	30
»	Αἱ βαθύτεροι ὄψεις τῆς Ζωῆς	30
»	Εἰς ἀναζήτησιν τῆς Σοφίας	50
∴	Φῶς στὴν 'Ατραπό	20
Krishnamurti	Στὰ πόδια τοῦ Διδασκάλου (ἐκδ. 1966)	20
»	Τὸ Βασίλειον τῆς Εὐδαιμονίας (1926)	20
»	«Δελτίον 'Αστέρος» Τόμ. 1931 - 34 ἕκαστος	30
»	Στοχασμοὶ πάνω στὴ ζωὴ (Β' σειρὰ)	70
»	'Εκπαίδευσι καὶ σημασία Ζωῆς ἀδ. 45, δεμ	65
'Αντ. 'Αδριανόπουλος	'Αρχαῖοι "Ελληνες Φιλόσοφοι	150
Κ. Κιτρινιάρης	'Απολλώνιος ὁ Τυανεύς	40
Γεώργ. Μαλτέζος	Τὰ 'Ελευσίνια Μυστήρια	50
Κ. Μελισσαρόπουλος	'Αποκρυφισμὸς καὶ Μυστικισμὸς ἀδ. 30, δεμ	50
»	Μελετήματα ἀδ. 60, δεμ.	80
»	Εἰσαγωγὴ στὴ Θεοσοφία ἀδ. 70, δεμ.	90
»	Τὰ βήματα τῆς Φιλοσοφίας ἀδ. 50, δεμ	70
»	ΜΗΤΙΣ (Τὸ βιβλίον τῆς σοφίας) δεμ	90
»	'Εκλογαὶ ἀπὸ τὸν Κρισναμοῦρτι ἀδ 50, δεμ	70
»	'Ο Κομήτης (Θέατρο Ἰδεῶν)	30
»	«'Αγνώστῳ Θεῷ»	10

«ΙΛΙΣΟΣ», 'Επιλογὴ ἐτῶν 1956 - 58 καὶ 1959 - 61, ἑκάστη χρυσόδ. 100

Διὰ τοὺς συνδρομητὰς ἐσωτερικοῦ τοῦ «ΙΛΙΣΟΥ» 80

Περιοδικὸν «ΙΛΙΣΟΣ», Τόμοι 1960, 64, 65, 69, 70, χαρτόδ. δρχ. 70

Τόμος 1971 » » 80

'Αποστείλατε τὸ ἀντίτιμον, διὰ νὰ τὰ λάβετε ταχυδρομικῶς.

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 15

ΙΛΙΣΟΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΨΕΩΣ
Δραγατσανίου 6 (Πλ. Κλαυθμῶνος), ΑΘΗΝΑΙ - 122

Διευθυντὴς ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
Ἐπιμελητὴς ὕλης ΧΡΙΣΤΟΣ ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ 17ον ✱ Μάϊος — Ἰούνιος 1972 ΤΕΥΧΟΣ 93

ΣΑΡΑΝΤΟΣ ΠΑΥΛΕΑΣ

Ὁ Βυζαντινὸς Καλλίνικος

Ἦρθαν, ἔρχονται συχνὰ οἱ πολέμιοι μ' ὅλα τὰ συστήματά τους
τὰ πολεμικά, μὲ κριοὺς πολιορκητικούς, μὲ πολιορκητικὲς
χελῶνες, γεμᾶτοι αὐτοπεποίθηση στὴ βροχὴ τῶν βελῶν τους
γιατὶ στήνουν ἀκίνητες μηχανὲς πολιορκίας
ἐμπρὸς στὰ τείχη μας. Ἔχουν κι ἄλλες μετακινούμενες
μηχανές, σχεδιάζουν στρατηγικὰ σχέδια γιὰ νὰ μᾶς ἐρημώνουν.
Θ' ἀφήσουμε τοὺς ἑαυτούς μας ἀνυπεράσπιστους;
Ὁ καλός μας Καλλίνικος θὰ βρεῖ τὴν ὑγρὴ φωτιά,
να κάψει τοὺς ξύλινούς τους προμαχῶνες
καὶ τὴν ἐπίθεσή τους νὰ τὴν θραύσει. Ἕως πότε;

Πρέπει ν' ἀφήνουμε τοὺς Καλλίνικους
νὰ προχωροῦνε στὴν ἐφευρετικότητά τους,
ὅταν δὲν ὑπάρχει γύρω μας εἰρήνη;
Χρειάζεται ν' ἀγρυπνοῦν ἕως πότε ὅμως
καὶ νὰ ἐπινοοῦν ὅπλα πάντοτε οἱ νέοι
Καλλίνικοι τοῦ κάθε Βυζαντίου;

Τὸ κιβώτιο τῆς Μοίρας

Ὅταν ἦταν ἀκόμη μόλις ἑπτὰ ἡμερῶν ὁ Μελέαγρος ἦρθαν οἱ Μοῖρες
ὅπως κοιμόταν στὸ μαστὸ πάνω τῆς μητέρας του, ἐνῷ ὁ δαυλὸς τῆς φωτιᾶς
στὸ τζάκι του τὴ ζέστα τραγουδοῦσε. Ἤρθανε οἱ Μοῖρες λοιπὸν
κι ἔλεγαν ὅτι ὁ Μελέαγρός μας θὰ σβηστεῖ ἀπὸ τὴ ζωὴ εὐθὺς
ὡς ἡ φλόγα τοῦ δαυλοῦ ἐξαφανισθεῖ. Τ' ἄκουσε αὐτὰ ἡ μητέρα του
ἡ Ἀλθαία καὶ γρήγορα-γρήγορα πῆρε τὸ δαυλὸ ἀπο τὴν τρελὴ φωτιὰ
καὶ σ' ἕνα κιβώτιο τὸν ἔκρυψε μὲ τὴ σβησμένη τῆς φλόγας του τὴν ὁρμή,
ἐκεῖ κρυφὰ στὸ κιβώτιο τῆς Μοίρας.

Ἔπρεπε ὅμως σ' ἕνα κυνήγι νὰ συναντήσει ἐκεῖνο τὸ καπρὶ
καὶ νὰ πληγωθεῖ ἀπὸ τὸν ἔρωτα τῆς ὄμορφης τῆς Ἀταλάντης.
Γιατὶ ἐκείνη μὲ τὸ εὔστοχο τὸ βέλος της νὰ τὸ σκοτώση πρώτη
καὶ νὰ θαυμάσει τόσο πολὺ ὁ Μελέαγρος καὶ νὰ τῆς δώσει
τὸ δέρμα τοῦ ἀγριογούρουνου καὶ τὴν κεφαλή;
Θυμώνουν οἱ ἀδερφοὶ τῆς μάνας του γι' αὐτὴ τὴν προσβολὴ
καὶ ζητοῦν αὐτοὶ τοῦ κυνηγιοῦ τὰ πρωτεῖα. Συμπλέκονται
μαζί του. Σκοτώνει τοὺς ἀδελφοὺς ὁ Μελέαγρος
καὶ θέλει παντοτινὰ μὲ τὴν Ἀταλάντη του
στὰ ὄρη πάνω νὰ ζήσει τὰ δασώδη.

Τότε ἡ Ἀλθαία θυμᾶται τὸ μισοκαμένο τὸ δαυλὸ
στὸ κιβώτιο τῆς Μοίρας κοιμισμένο.
(Τὸν παίρνει εὐθὺς καὶ τὸν καίει)
κι εἶναι τὸ σῶμα τοῦ υἱοῦ της
πλάϊ στὴν Ἀταλάντη του τώρα πεθαμένο.

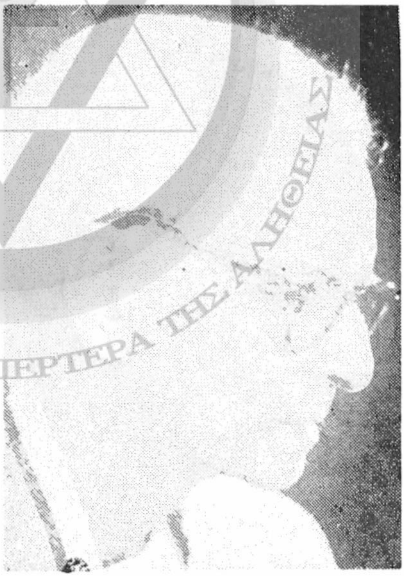
ΣΑΡΑΝΤΟΣ ΠΑΥΛΕΑΣ

Η ΘΕΟΣΟΦΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΙ

Καρδιὰ καὶ νοῦς εἶναι ἀλληλένδετα

Περικοπαὶ ὁμιλίας στὸ Huizen Ὁλλανδίας

Τοῦ Ν. ΣΡΙ ΡΑΜ

Ὅταν ἐπισκοποῦμε τὴν παροῦσα κατάστασι τοῦ κόσμου, μᾶς εἶναι ἀδύνατον νὰ σκεφθοῦμε τί θὰ μποροῦσε νὰ γίνη γιὰ νὰ τὴν ἀνακουφίση ἢ καὶ νὰ τὴν ἀλλάξη ἐντελῶς. Ἀλλὰ οἱαδήποτε ὀργανωτικὴ ἀλλαγή, ὅσο καὶ ἂν εἶναι ἐπιθυμητή, δὲν θὰ ἔφερνε τὸ θαῦμα. Αἱ ὀργανώσεις — ὅπως εἶναι καὶ τὰ διάφορα ἐθνικὰ κράτη — ἀνταγωνίζονται καὶ συγκρούονται ἀλλήλας. Ὁπουδήποτε ὑπάρχει μία ὀργάνωσις, ὑπάρχουν καὶ μερικὰ πρόσωπα, ποὺ θέλουν νὰ τὴν ἐλέγχουν. Νομίζω ὅτι εἶναι ὑψίστως σημαντικὸν νὰ συνειδητοποιήσωμε ὅτι χωρὶς ὀρθὸ πνεῦμα στὸ ἄτομον κανένα σύστημα δὲν θὰ λειτουργήση ἱκανοποιητικά. Ἡ προϋπόθεσις εἶναι ὀρθὸ πνεῦμα, αἴσθησις εὐθύνης, ἀντίληψις ὑποχρεώσεων καὶ σεβασμὸς τῶν ἄλλων. Ὅταν ὑπάρχη ἀγάπη καὶ βαθειὰ ἑδραιωμένη ἠθικὴ ἀντίληψις, αἴσθησις ἀδελφότητος, μέριμνα γιὰ τὸν συνάνθρωπο, σεβα-

σμὸς τῶν δικαιωμάτων τῶν ἄλλων λαῶν, τότε ἀσχέτως κοινωνικοῦ ἢ πολιτικοῦ συστήματος παράγονται εὐτυχῆ ἀποτελέσματα. Στὸν σημερινὸ κόσμο σημειώνεται διαρκὴς αὔξησις τῆς γνώσεως καὶ πρόοδος τεχνολογική, παραλλήλως ὅμως ἐπέρχεται καὶ αὔξουσα ὑποτίμησις τῶν ἠθικῶν ἀξιῶν. Τὸ διάβασμα μιᾶς ἐφημερίδος ἀρκεῖ γιὰ νὰ διαπιστώση κανεὶς ποιὸ εἶναι σήμερα τὸ μέτρον τῆς συμπεριφορᾶς τῶν ἀνθρώπων, τῶν κοινωνιῶν καὶ τῶν κρατῶν μεταξύ των.

Τὸ αἴτημα τῆς ἀλλαγῆς εἶναι γενικό, ἀλλὰ τοποθετεῖται ἐσφαλμένα στὰ σύνολα, ἐνῶ προηγεῖται ἡ ἀτομικὴ ἀλλαγή. Τὸ ἄτομον, ἐμεῖς, σεῖς, ὀφείλομε νὰ αἰσθανθοῦμε τὴν σημασία τῆς ἐντός μας ἀλλαγῆς. Ὁπουδήποτε ὑπάρχει κάτι τὸ στραβό, στὰ θεμέλια εἶναι ἡ ἀνθρώπινη τάσις νὰ τὸ ἀποδίδωμε σὲ κάποιον ἄλλον ἢ νὰ μεμφώμεθα τὶς περιστάσεις. Ὑπάρχει πάντοτε ἕνα ἄλλοθι γιὰ τὰ δικά μας λάθη. Νομίζω ὅτι θὰ ἐπήρχετο μία ριζικὴ ἀλλαγή, ἐὰν ἐμεῖς ἀλλάζαμε ἐνατένισι τῶν πραγμάτων, κάνοντάς τα νὰ περνοῦν διὰ μέσου τοῦ ἑαυτοῦ μας καὶ τῆς προσωπικῆς μας εὐθύνης.

Ὁ Βούδδας, ὅταν μίλησε γιὰ τὴν «ὀκταπλῆ ἀτραπό», ἀνέφερε ὡς πρῶτο βῆμα τὸ «ἐνδομύχως ὀρθόν». Πρέπει νὰ βλέπωμε τὸ ἀληθινὸ ὡς ἀληθινό, τὸ ὡραῖο ὡς ὡραῖο, τὸ καλὸ ὡς καλό, καὶ ὄχι νὰ θεωροῦμε ὡραῖο τὸ ἄσχημο, καλὸ τὸ πονηρό, οὔτε τὸ χυδαῖο ὡς θαυμάσιο. Μπορεῖ ἕνας ἄνθρωπος νὰ εἶναι ὀλιγομαθὴς καὶ πολύσοφος, ὅπως νὰ εἶναι φορτωμένος μὲ γνώσεις, ἀλλὰ μὲ λειψὴ σοφία.

Χωρὶς διαύγεια στὸ νοῦ, χωρὶς ἀγνότητα στὴν καρδιά, χωρὶς ἀγάπη — ἡ ψυχὴ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τραφῆ ἀπὸ τὴν ἐπιστήμη ἢ τὸν ἀποκρυφισμό. Δὲν μετατοπίζεται τὸ ὑπάρχον κενόν. Ὅταν ἀναφερώμεθα δὲ σὲ ἀγνότητα καὶ ἀγάπη ἐννοοῦμε τὴν πλευρὰ ἐκείνη τοῦ ἀνθρώπου ποὺ λέγεται καρδιά, μᾶλλον παρὰ τὸ νοῦ, ἂν καὶ εἶναι πράγματα ἀλληλένδετα. Ἡ Μπλαβάτσκυ ἔχει γράψει ὅτι ἡ ἀνθρωπότης θὰ εἰσέλθη σὲ νέο δρόμο μονάχα ὅταν (δὲν θυμᾶμαι τὰ ἴδια της τὰ λόγια) θὰ ἔχουν ξετυλιχθῆ ὅλες οἱ δυνατότητες τῆς καρδιᾶς, ὄχι νωρίτερα. Ἀλλὰ καρδιὰ καὶ νοῦς εἶναι πάντοτε ἀλληλένδετα.

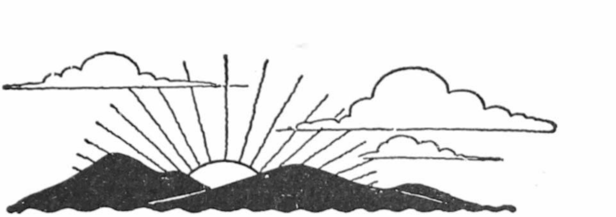
Ἔχει λεχθῆ ὅτι «αἱ μεγάλαι σκέψεις πηγάζουν ἀπὸ τὴν καρδιά». Τοῦτο σημαίνει ὅτι αἱ μεγάλαι σκέψεις δὲν εἶναι ἁπλᾶ τοῦ νοῦ προϊόντα. Ἔχουν κάποια ἰδιότητα τῆς καρδιᾶς, ἐκφράζουν μιὰ οἰκουμενικὴ ἀλήθεια ἢ ἔχουν κάποια ἰδιότητα τοῦ ὡραίου.

Ὁ νοῦς δὲν εἶναι παρὰ ἕνα μέρος τῆς συνειδήσεως ποὺ λογικεύεται, ποὺ εἶναι νοητικῶς ἐνεργόν, καὶ γι᾿ αὐτὸ δὲν μπορεῖ κανένας νὰ ἔχη ἕνα αἴσθημα ζωτικότητος, ὅσο καὶ νὰ εἶναι εὐφυὴς πνευματικῶς ἢ ἐνεργὸς νοητικῶς, ἀλλὰ νοιώθει κάτι τὸ ἀνικανοποίητο, ὅταν δὲν ἐκδηλώνεται εἰς δρᾶσιν ὁλόκληρη ἡ ὑπόστασίς του καὶ εὑρεῖται περιοχαὶ μένουν ὅπως ἦσαν καὶ πρίν. Ὁ νοῦς κινητοποιεῖ μόνον μιὰ ὡρισμένη περιοχή.

Ἔρχεται ὅμως μιὰ στιγμή, ποὺ

ἐμπλέκεται ἀκέραια ἡ ὕπαρξις τοῦ ἀνθρώπου εἰς δρᾶσιν, ποὺ ἀφιερώνεται στὴν ἀγάπη — ἀγάπη μὲ τὴν ὑψηλὴ ἔννοια, ὄχι τὴν ἐπιζήτησι τῆς ἡδονῆς. Ὁλόκληρο τὸ σῶμα τῆς συνειδήσεως, ποὺ εἶναι ὁ ἄνθρωπος ὁ πραγματικός, ἐπικαλύπτεται ἀπὸ αὐτὴ τὴ λατρεία. Ὁλόκληρη ἡ ὕπαρξις τοῦ ἀνθρώπου διαποτίζεται καὶ ἀρωματίζεται — καὶ ὁλόκληρη μεταμορφώνεται.

Ὁ Κρισναμοῦρτι εἶπε: «Ἡ ἀγάπη ε ἶ ν α ι ἡ μοναδικὴ ἐπανάστασις. Ὅλαι αἱ ἄλλαι ἐπαναστάσεις λ έ γ ο ν τ α ι. Εἶναι ἐπαναστάσεις βίας, εἶναι ἁπλαῖ ἀντιδράσεις πρὸς ἕνα προϋφιστάμενον καθεστώς». Συστήματα καινούργια ἐγκατεστάθησαν μετὰ τὴν Γαλλικὴ Ἐπανάστασι καὶ μετὰ τὴν Ρωσική καὶ μετὰ τὶς διάφορες μικρότερες ἐπαναστάσεις. Ἀλλὰ καὶ στὸ νέο σύστημα λειτουργοῦν αἱ προγενέστεραι δυνάμεις, ὅπως λειτουργοῦσαν καὶ πρίν. Ἡ ἴδια πλεονεξία, τὸ ἴδιο μῖσος, ὁ ἴδιος φθόνος, ἡ ἴδια μισαλλοδοξία καὶ ἡ ἐπιθυμία κυριαρχίας. Ἡ ἀληθινὴ ἐπανάστασις εἶναι ἡ ἐσωτερική, μέσα στὸν καθένα μας, καὶ αὐτὴ ἐκδηλώνεται διὰ τῆς ἀγάπης καὶ ὄχι διὰ τῆς δυνάμεως ἢ τῆς ἀγάπης γιὰ δύναμι, ἀγάπης γιὰ σημαντικότητα κ.λ.π. Καὶ τί σημαίνει αὐτὴ ἡ ἀγάπη; Σημαίνει προσφορά, προσφορὰ μὲ τὴν καρδιά, ὄχι μονάχα μὲ τὸ χέρι, προσφορὰ ὁλοκλήρου τοῦ ἑαυτοῦ μας. Ἕνα εἶδος προσφορᾶς ὁλοκληρωτικῆς, μέχρι τὰ μύχια τοῦ ἑαυτοῦ μας, ὅλης τῆς φύσεώς μας, δίχως νὰ ἀπομένη τίποτε στὸ βάθος. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀληθινὴ ἀγάπη, ὁ ἀλτρουϊσμός, ἡ φιλανθρωπία, ἡ αὐταπάρνησις. Εἶναι μιὰ ἀληθινὴ ἀνθοφορία ἀπὸ τὴν θεία ρίζα τοῦ ἑαυτοῦ μας. Ἡ θεία ρίζα ὑπάρχει, ὁλόδροση καὶ εὐαίσθητη. Μιὰ τέτοια ἀγάπη θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιδιώκωμε, μιὰ τέτοια ἐπανάστασι θὰ ἔπρεπε νὰ ποθοῦμε, ὥστε κάθε στιγμή μας νὰ εἶναι μιὰ πλήρης στιγμή. Σὰν τὸ τέλειο ἄνθος, ποὺ μεταφέρει στὸ φῶς τὴν ὀμορφιὰ τῆς θείας ἑνότητος. Ἡ ἀρχὴ ἢ ρίζα τῆς θείας ἑνότητος ὑπάρχει ἐντός μας καὶ δύναται ν' ἀποβῇ, μέσῳ τῆς ἑνότητος τῆς συνειδήσεως μ' ὅλο τὸν ἑαυτό μας, μιὰ συνεχὴς ἀνθοφορία.

Μέτρον ἀξίας

Τῆς ΝΕΛΛΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ὅταν ἡ ἀνθρωπότητα φθάσει στὸ σημεῖο νὰ μπορεῖ νὰ κάνει διαχωρισμὸ ἀνάμεσα στὸ φθαρτὸ καὶ στὸ ἄφθαρτο, στὸ πρόσκαιρο καὶ στὸ αἰώνιο, τότε μόνο θ' ἀποκτήσει καὶ τὸ σωστὸ μέσον ἐκτίμησης τῶν ἀξιῶν. Ἕως τότε θὰ παραπαίει, θ' ἀμφιταλαντεύεται ἀνάμεσα στὰ προσφερόμενα ἀγαθὰ ἀπὸ μειονότητες ἀτόμων πρὸς τὸ σύνολο, καὶ στὰ ὑπολανθάνοντα δῶρα ἀπὸ ἄλλους κομιστές, ποὺ ἡ λογική της, ἡ λογικὴ τοῦ αἰώνα της ἀρνεῖται τὴν ἄμεση χρησιμότητά τους, καὶ μόνο κάποια κρυμμένη φωνὴ μέσα της ψιθυρίζει τὸ πραγματικό τους βάρος.

Ἂς ἐξετάσουμε τὸ θέμα: Λέμε πὼς ἡ σημερινὴ ἀνθρωπότητα — στὸ σύνολό της, πάντα μιλῶ — δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ κάνει σαφεῖς διαχωρισμοὺς καὶ νὰ ἐκτιμήσει σωστὰ τὶς ἀξίες.

Τί εἶναι ὅμως μιὰ προσωπικότητα ποὺ τῆς ἀπονέμουνε τὸν τίτλο «ἀξία»; Τί πρέπει νὰ εἶναι; Μιὰ ὑπερβολικὴ προέκταση τῆς ἀτομικότητας ἑνὸς ἀνθρώπου πρὸς ἕνα σημεῖο ἢ περισσότερα; Μιὰ ἀπαρασάλευτη κατεύθυνση πρὸς ἕνα σκοπὸ ἐποικοδομητικό; Μιὰ συσσώρευση γνώσεων, ποὺ ἀποσκοπεῖ νὰ ἐκλεπτύνει τὴ διάνοια, τὴν αἰσθαντικότητα κάποιου; Ἢ μήπως ἡ χρήσιμη προσφορὰ λύσεων σὲ καθημερινὰ προβλήματα;

Λοιπόν, εἶναι ὅ λ α α ὐ τ ὰ καὶ κάτι περισσότερο. Εἶναι ἡ σταθερὴ πορεία πρὸς βοήθεια τῶν ἄλλων· γιὰ ἐξύψωση τῶν ἄλλων· γιὰ καλυτέρευση τῶν συνθηκῶν τῆς καθημερινῆς ζωῆς.

Ἐδῶ, ὅμως, χρειάζεται μιὰ διευκρίνιση. Ἄλλο ἐννοῶ ἐγὼ λέγοντας «καθημερινὴ ζωή», «καθημερινὰ προβλήματα», κι ἴσως ἄλλο ἐννοεῖτε σεῖς.

Ἐσεῖς, ἴσως μιλᾶτε γιὰ τὶς μικρὲς καὶ μεγάλες ἀντιξοότητες, ποὺ μᾶς τυχαίνουν, ἐμποδίζοντάς μας ἔτσι νὰ χαροῦμε τὴ ζωή. Ἐγὼ ὅμως ἐννοῶ τὸν τ ρ ό π ο ποὺ ἀντιμετωπίζουμε αὐτὰ τὰ ἴδια ἐμπόδια. Ὑπάρχει διαφορά. Ἔτσι δὲν εἶναι; Καὶ ἡ διαφορὰ ἔγκειται στὴ σημασία ποὺ νομίζει ὁ καθ' ἕνας μας πὼς ἔχουν τὰ ἐμπόδια καὶ τὸ λόγο τῆς ὑπαρξής τους.

Ἂν ἔχουμε ποτὲ στοχαστεῖ πάνω σ' αὐτά, τὸ πρῶτο ποὺ θ' ἀναρωτηθήκαμε θὰ ἦταν:

«Γιατί νὰ ὑπάρχουν αὐτὰ τὰ ἐμπόδια;»

Ἔχετε ποτὲ προσέξει τὴν πνευματικὴ γαλήνη, τὴν κατασταλαγμένη πεῖρα, τὴν πλάτυνση τῶν συναισθημάτων σας, τὴν ἀναγέννηση τῆς προσωπικότητάς

σας πού ἀποκτᾶτε ὕστερ᾽ ἀπὸ δυνατὸ πόνο; Τὄχετε προσέξει τὸ χτύπημα τοῦ σίδερου στὴ φωτιά· τὴν κατεργασία τοῦ μετάλλου; Ἔχετε προσέξει τὸν ὡριμώτερο, πιὸ ἐκλεπτυσμένο ἑαυτό σας, μετὰ ἀπὸ μιὰ θύελλα; Ἔχετε, δηλαδή, προσέξει τὴ μυστικὴ σχέση ἀνάμεσα στὸν πόνο καὶ τὴν ἀπολύτρωση;

«Ἀπολύτρωση ὅμως, ἀπὸ τί;», «Ἀπὸ ποιό βάρος;» θ᾽ ἀναρωτηθῆτε.

Μὰ ἀπὸ τὸ βάρος τῆς ὑλικῆς μας ὑπόστασης. Δὲν ἀντιληφθήκατε ποτέ, πὼς μετὰ τὴ δοκιμασία πού περάσατε, πόσο λιγώτερο δεμένοι εἶστε μὲ τις ὑλικὲς ἀπαιτήσεις κι ἀδυναμίες τῆς σάρκινης πανοπλίας μας; Εἶστε πιὸ ἐλεύθεροι, εἶστε κύριοι τοῦ ἑαυτοῦ σας.

Νά ᾽τηνε, λοιπόν, ἡ ἀπάντηση στὴν προηγούμενη ἀπορία μας: «γιατί νὰ ὑπάρχουνε τὰ ἐμπόδια;»

Ἑπομένως — συνεχίζουμε τώρα τὸ θέμα μας γιὰ τὶς «ἀξίες» — ἡ βοήθεια στὶς καθημερινὲς ἀντιξοότητες δὲν ἔγκειται στὴν ἐφεύρεση λύσεων τοῦ πῶς ν᾽ ἀπαλλαγοῦμε ἀπ᾽ αὐτές, ἢ μέσων τέρψεως, ἔστω καὶ καλλιτεχνικῶν, πού θὰ μᾶς κάνουν ἐλαφρότερο τὸ βάρος — ἀλλὰ τοῦ πῶς νὰ τὶς ἀντιμετωπίζουμε· τὸν τρόπο, ὅπως εἴπαμε προηγουμένως.

Τώρα, ἀφοῦ κάναμε τὴ σωστὴ τοποθέτηση, μποροῦμε εὔκολα νὰ καταλάβουμε πὼς ὁ καλύτερος τρόπος εἶναι — μὴν τρομάξετε — ἡ συνειδητὴ συμμετοχή μας στὸν πόνο· στὸν λυτρωτικὸ κ᾽ ἐξυψωτικὸ πόνο, πού ξεκινᾶ ἀπ᾽ τὶς μικρὲς στενοχώριες κι ἀγγίζει τὰ ὅρια τῆς συμφορᾶς. Ἄς δεχτοῦμε αὐτὸ τὸ ἐπίμονο γύμνασμα μὲ τὴ ζέση φιλότιμου σπουδαστῆ, πού ἐπιθυμεῖ νὰ ἐπιβληθεῖ πάνω σὲ κάθε ἐμπόδιο.

Γι᾽ αὐτό, ὁ ἄνθρωπος πού μᾶς προσφέρει βοήθημα στὰ μαθήματα — ὄχι ἀπαλλαγὴ ἀπ᾽ τὰ μαθήματα — δὲν εἶναι κεῖνος πού δικαίως ἡ κρυφὴ φωνή μας τὸν ἀναγνωρίζει φορέα μιᾶς ἀξίας; Κι᾽ αὐτὴ ἡ ἀξία γιὰ νὰ ἐπιβιώσει δὲν χρειάζεται τὴ διαρκῆ, σταθερὴ κατεύθυνση στὸ ἐποικοδομητικὸ ἔργο της; πού ὅσο περνᾶ ὁ καιρὸς βαραίνει, βαραίνει πλαταίνοντας ἀφάνταστα τὴν πνευματικὴ προσωπικότητα τοῦ φορέα της;

Αὐτὴ ἡ προσωπικότητα, λοιπόν, δὲν κατέχει πραγματικά, τὴ βαθειὰ γνώση, ἀφοῦ εἶναι σὲ θέση νὰ κάνει τὴ σωστὴ διάκριση ἀνάμεσα στὸ ἐφήμερο καὶ στὸ διαρκές; Καὶ δὲν εἶναι «διαρκὲς» ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς, πού εἶναι τούτη ἀκριβῶς ἡ ἐκλέπτυνση τοῦ ἑαυτοῦ μας, μέσα ἀπὸ σειρὰ σπουδῶν κ᾽ ἐπίπονης κατεργασίας μας στὸ ἀμόνι τοῦ πόνου;

Γιὰ ν᾽ ἀποκτήσει, λοιπόν, ὁλόκληρη ἡ ἀνθρωπότητα σωστὸ μέτρο ἐκτίμησης τῶν ἀξιῶν — κι ὄχι μεμονωμένα ἄτομα ὅπως ἐσεῖς κ᾽ ἐγὼ πού κάνουμε αὐτὲς τὶς σκέψεις — θὰ εἶναι ὅταν θὰ μπορεῖ ν᾽ ἀτενίζει τὸ σύνολο τῶν ἐκδηλώσεων τῆς ζωῆς — περιλαμβάνω καὶ τὸ λεγόμενο «θάνατο» —

μὲ τὴ βαθειά, ἀπαρασάλευτη γνώση ποὺ διακρίνει τὰ φαινόμενα ἀπὸ τὴν οὐσία. Ἡ δὲ οὐσία, ὅπως εἴδαμε, εἶναι τὸ νόημα κι ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς — κι ὄχι αὐτὴ καθ' ἑαυτὴ ἡ ζωὴ στὸ φυσικὸ σῶμα, ποὺ εἶναι ἐφήμερη. Διότι ὁ σκοπός της μᾶς ὁδηγεῖ πιὸ πέρα, εἶναι μιὰ προοπτικὴ ποὺ ἐκτείνεται εἰς τὸ μέλλον καὶ μᾶς συνοδεύει πάντα. Εἶναι τὸ διαρκές, τὸ ἄφθαρτο, ἐνῶ ἡ ἴδια ἡ ζωὴ στὸ φυσικὸ πεδίο εἶναι τὸ φθαρτό, τὸ ἐφήμερο.

Ἐπομένως, μιὰ «ἀξία» εἶναι κείνη ποὺ ἀπευθύνεται στὴν οὐσία, ποὺ τὴν ἔχει συλλάβει· δηλαδή, στὴν ὁμαλὴ ἐφαρμογὴ τοῦ σκοποῦ τῆς ζωῆς, ποὺ δὲν εἶναι παρὰ ἡ πνευματικοποίησή μας!

Συνοδοιπόροι

Θνητοί, τυφλοὶ κι ἀλύτρωτοι, μικροὶ καὶ τιποτένιοι,
περαστικοὶ σὰν οἱ σκιὲς ἑνὸς ἀχνοῦ ὀνείρου
γεννιόμαστε, πεθαίνομε καὶ τίποτα δὲν μένει,
ἀγαπημένοι μου φτωχοὶ τῆς σάρκας ἀδελφοί μου
στὸν ἴδιο δρόμο τραγικοὶ ἐμεῖς συνοδοιπόροι
τὶς ἁλυσίδες σέρνομε τῆς ἄγνοιας καὶ τοῦ πόνου
στὸ πέρασμά μας τῆς στιγμῆς, ἡ θεία σπίθα ἐντός μας,
τὰ σωθικά μας ἄγρια φλογίζονται ἀπ' τὸν πόθο
τοὺς κρίκους νὰ συντρίψωμε τῶν ἄπειρων δεσμῶν μας
μιὰν ἄλλη ν' ἀτενίσωμε Μεγάλη Ἀνατολή.
Διαγράφεται ἀνηφορικό, τραχὺ τὸ μονοπάτι
γιὰ τὴν πανύψηλη κορφὴ τὸν οὐρανὸ ποὺ ἀγγίζει,
τὸ χάραξαν ἐπίπονα στὸ διάβα τῶν αἰώνων
σοφοὶ δασκάλοι Ἕλληνες, Ἰνδοὶ καὶ Ἰουδαῖοι
ἔχοντας οἶκτο στὴν καρδιὰ γιὰ τὴ δική μας μοῖρα
καὶ μέγα τους ἰδανικό, τὶς λυτρωμένες μᾶζες,
τὸ δρόμο μᾶς τὸν ἔδειξαν. Ἐμεῖς ἀδελφωμένοι
ὅσο κι' ἂν εἶναι δύσκολος ἂν τὸν ἀκολουθοῦμε,
τοὺς κρίκους θὰ συντρίψωμε τῶν ἄπειρων δεσμῶν μας
μιὰν ἄλλη θ' ἀτενίσωμε Μεγάλη Ἀνατολή!

Κ. ΖΑΠΠΑΣ

(«Ποιήματα»)

ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑΣ

Ὁ ἐσωτερικὸς Πὰν

Ὑπὸ ΠΑΝΑΓ. Δ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

Ἡ πνευματικὴ ἀξία τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Θρησκείας εἶναι ἀνεκτίμητος καὶ ὁ συμβολισμός της ἱκανὸς ὅπως ἀποκαλύψῃ πλῆθος λελυμένων προβλημάτων, περὶ Φύσεως καὶ Πνεύματος, εἰς πᾶσαν ἐλευθέραν καὶ κατάλληλον πρὸς τοῦτο διάνοιαν. Ἡ Ἑλληνικὴ Μυθολογία, ἀπηλλαγμένη τῶν παρερμηνειῶν, περικλείει ὅλον τὸ μυστήριον τῆς φύσεως, ἀποκαλύπτει τοὺς θείους νόμους της καὶ τὴν ἐξέλιξιν αὐτῆς εἰς ἐπίπεδον θείας πνευματικῆς στάθμης, ὡς καὶ τὴν πορείαν ἐν αὐτῇ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς.

Ὁ Πὰν διδάσκων τὸν Ὄλυμπο

Ὁ θεὸς Πὰν ἀλληγορεῖται εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν θείαν φύσιν, τοῦ Σύμπαντος κόσμου, δι᾽ ὃ καὶ ὠνομάσθη Πάν. Ἀντιπροσωπεύει πᾶν τὸ ἐκ τῆς Γῆς θεωρούμενον· καὶ τὸ μὲν ἄνω ἀνθρωπόμορφον αὐτοῦ συμβολίζει τὸ ἡγεμονικὸν τοῦ Αἰθέρος, ὡς λόγον τοῦ Παντός, τὰ δὲ ζωώδη καὶ τραγώδη σημεῖα του τὴν τραχύτητα τῆς Γῆς. Δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς σύμβολον τοῦ ἀνωτέρου καὶ κατωτέρου ἐπιπέδου τῆς φύσεως, μὲ ἐπέκτασίν του εἰς ὁλόκληρον τὸ Σύμπαν.

Παρενόησαν τὸν θεὸν Πᾶνα οἱ ἀμύητοι ὡς ἀσελγῆ, ἐνῶ οἱ μεμυημένοι ἐθεώρουν εἰς τὸν συμβολισμόν του τὴν σπερματικὴν δύναμιν τῶν ὄντων τῶν ἐκ τῆς μίξεως γεννωμένων, ἀποκτώντων δι᾽ αὐτῆς τελειότερον ὀργανισμὸν καὶ μορφὴν πρὸς ἐξέλιξιν τῆς ψυχῆς.

Ἐθεωρεῖτο φίλος τῆς ἐρήμου, σύμβολον τῆς ἐν σιγῇ ἐργασίας

τῆς φύσεως, ὁλοκλήρου τοῦ Σύμπαντος, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐξελίξεώς του καὶ τῆς ἐκδηλώσεως νέων δυναμικοτήτων καὶ τελειοτέρων μορφῶν. Διὰ δὲ τῆς συμβολικῆς ἑπταφώνου Σύριγγος συμβολίζει τὴν ἁρμονίαν τοῦ Παντὸς καὶ τοὺς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην γνωστοὺς ἑπτὰ πλανήτας τοῦ Ἡλιακοῦ μας συστήματος. Νύμφαι δὲ ἐχόρευον περὶ αὐτόν, θελγόμεναι ὑπὸ τῆς μελῳδίας, ὅπως ἡ ἁρμονικὴ κίνησις τῶν πλανητῶν, πέριξ τοῦ Ἡλίου, δεχόμενοι τὰς καταλλήλους δι' ἕνα ἕκαστον ἀκτινοβολίας, πρὸς δημιουργίαν ἀναλόγου ζωῆς.

Τὰ κέρατα συμβολίζουν τὴν γονιμότητα, τὸν Ἥλιον καὶ τὴν Σελήνην καὶ τὴν συμβολὴν τῆς γονιμότητος, διὰ τὴν πρόοδον καὶ ἐξέλιξιν τῶν μορφῶν καὶ τῆς ἀθανάτου ψυχῆς. Ἐνίκησεν, ὡς λέγεται, καὶ τοὺς Τιτᾶνας διὰ τῆς μουσικῆς τῆς Σύριγγος, δηλαδή, τὴν ἀταξίαν τοῦ Σύμπαντος διὰ τῆς ἁρμονίας. Ἡ λατρεία του, εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὑπὸ μορφὴν Τράγου, ὀνομάζοντες αὐτὸν Μένδητα, δὲν σημαίνει τράγον, ἀλλὰ δύναμιν γονιμοποιὸν καὶ καρποφόρον.

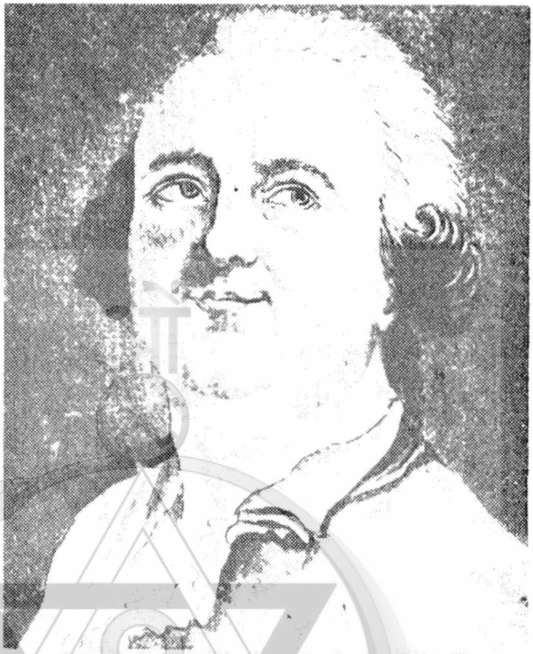
Ὁ Ὀρφεὺς εἰς τοὺς ὕμνους του ἀναφέρει τὰ εἰς ἑκάστην θεότητα κατάλληλα ἀρώματα καὶ θυμιάματα. Πρὸς ἕνα θεὸν λέγει θυμίαμα, πρὸς ἄλλον λιβανομάνναν καὶ πρὸς ἄλλον ἀρώματα, ἢ σμύρναν, ἢ κρόκον, ἢ στύρακα. Μόνον πρὸς τὸν Πᾶνα καὶ τὴν Μητέρα τῶν θεῶν λέγει: θυμίαμα καὶ ἀρώματα ποικίλα. Ἐπιπλέον δὲ λέγει, τὸν Οὐρανόν, τὴν Γῆν, τὴν Θάλασσαν καὶ τὸ Πῦρ μέλη τοῦ Πανός, ἀποδίδων τὴν ἀλληγορίαν αὐτοῦ εἰς τὸ μέγα Πᾶν, εἰς τὸ Σύμπαν, τὸ ἐκ τῶν τεσσάρων αὐτῶν στοιχείων ἀποτελούμενον. Ὡς Θεὸς τῆς ἐρήμου, τῆς μοναξιᾶς, προξενεῖ καὶ φόβον τὸν καλούμενον «π α ν ι κ ὸ ν» ὑπὸ τῶν ἀμυήτων τῶν ἀγνοούντων τὴν ἀξίαν τῆς θείας Σιγῆς καὶ Φύσεως, τοῦ Παντός.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἐπίστευον ὅτι τοὺς ἐβοήθησεν εἰς τὴν μάχην τοῦ Μαραθῶνος, ἱδρύσαντες ἱερὸν εἰς ἓν τῶν ὑπὸ τὴν βορειοδυτικὴν γωνίαν τῆς Ἀκροπόλεως σπηλαίων, ὡς καὶ ἕτερον εἰς τὴν Πάρνηθα περὶ τὴν Φυλήν, ἔνθα εὑρέθησαν καὶ ἀνάγλυφα ἀναθήματα, ἐν σπηλαίῳ τοῦ Μαραθῶνος καὶ ἐν Σαλαμῖνι. Ὁ Πὰν συμβολίζει τὸ μέγα Πᾶν καὶ τὰς θείας ἐκδηλώσεις του καὶ δέον νὰ μὴ κακοποιῆται ὁ θεῖος συμβολισμὸς τῆς Μυθολογίας μας, ἀλλὰ μὲ σεβασμὸν καὶ δέος νὰ ἐμβαθύνωμεν εἰς τοὺς συμβολισμοὺς καὶ τὰς ἀλληγορίας της ἵνα ἀποκτήσωμεν Γνῶσιν τῆς θείας Ἀληθείας περὶ Φύσεως καὶ Πνεύματος ἣν ἐγνώριζον οἱ Ἱεροφάνται τῶν ἀρχαίων Μυστηρίων καὶ τὴν ὁποίαν οὐδέποτε ἄλλως ἀπεκάλυψαν.

ΕΠΙΣΤΡΕΦΕΙ

ΣΤΗΝ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

Ὁ μυστηριώδης Κόμης Καλιόστρο

ΝΕΟ ΦΩΣ ΣΤΗΝ ΑΙΝΙΓΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ 18ου ΑΙΩΝΟΣ

Ἐπιστρέφει στὴν ἐπικαιρότητα ὁ κόμης Ἀλέξανδρος Καλιόστρο, ὁ γεμᾶτος μυστήριο ἄνθρωπος ποὺ ἀνέπτυξε καταπληκτικὴ δραστηριότητα στὴν Εὐρώπη πρὸ τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως, συνήρπασε τὴν κοινὴ γνώμη ὡς μάγος, θεραπευτὴς καὶ ἀλχημιστὴς παραγωγὸς χρυσοῦ, ἦτο πολὺ οἰκεῖος στὰ ἀνάκτορα τῶν Βερσαλλιῶν καὶ τῆς Πετρουπόλεως, προεκάλεσε τὸ ἐνδιαφέρον διανοουμένων ὅπως ὁ Βολταῖρος, ὁ Γκαῖτε, ὁ Σίλλερ, ὁ Ντιντερὸ καὶ ὁ Μιραμπώ, ἐστιγματίσθη ἀπὸ τὴν κοινωνία τῆς ἐποχῆς του ὡς τυχοδιώκτης καὶ ἀπατεών, ἐπεκηρύχθη ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Ἐξέτασι τῆς Ἰταλίας, συνελήφθη καὶ κατεδικάσθη νὰ ταφῇ ζωντανὸς στὸ πηγάδι ἑνὸς βραχώδους φρουρίου, ὅπου ἐστραγ-

γαλίσθη ἀπὸ τοὺς φύλακες οἱ ὁποῖοι φοβήθηκαν ὅτι θὰ ἐπιχειροῦσαν οἱ Μασόνοι τὴν ἀπελευθέρωσί του ἢ πέθανε ἀπὸ ἀποπληξία ἢ ἐδραπέτευσε μέσα στὸ σακκὶ ἑνὸς ἄλλου νεκροῦ κρατουμένου ποὺ ἐρρίφθη στὴ θάλασσα, γιὰ νὰ ἐξακολουθήση τὴν δρᾶσι του ὑπὲρ τῆς διανοητικῆς ἐλευθερίας τῶν ἀνθρώπων...

Ἡ ἐπιστροφὴ τοῦ μυστηριώδους αὐτοῦ προσώπου τοῦ 18ου αἰῶνος στὴν ἐπικαιρότητα συνίσταται στὴν ἀναγγελία προσεχοῦς ἐκδόσεως ἑνὸς ἔργου τοῦ Ἰταλοῦ καθηγητοῦ Ραφαέλε ντὲ Κίρικο, καρποῦ ἐρευνῶν ἐπὶ εἴκοσι ἔτη στὶς βιβλιοθῆκες καὶ τὰ Ἀρχεῖα τῆς Εὐρώπης. Ὁ Ἰταλὸς καθηγητὴς—ὅπως ἀνέγραψε τὸ περιοδικὸ «ΕΠΟΚΑ» σ' ἕνα πολυσέλιδο δημοσίευμα τοῦ Γκιουζέπε Γκρατσίνι — πιστεύει ὅτι τὸ βιβλίο του θὰ ριψη ἕνα «ἀλλιώτικο φῶς» στὴν αἰνιγματικὴ προσωπικότητα τοῦ Καλιόστρο, τὸν ὁποῖον δέχεται ὡς κόμητα καὶ ὡς πρόσωπο διαφορετικὸ ἀπὸ τὸν ἀπατεῶνα Γκιουζέππε Βάλσαμο, μὲ τὸν ὁποῖον ἔχει, ἕως τώρα, συνταυτισθῆ. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐξεδόθησαν στὴ Γαλλία δύο ἀκόμη βιβλία γιὰ τὸν Καλιόστρο (τοῦ Φρανσουᾶ Δουμᾶ καὶ τοῦ Φράνς Μοσσικέ), ἐνῶ κάθε χρόνο ἐπισκέπτονται τὸ Φρούριο Σὰν Λεὸ ὀπαδοὶ ἀποκαταστάσεως τῆς μνήμης του, εἰς ἀναζήτησιν στοιχείων, καὶ κατὰ τὸ 1970 ὑπεβλήθη πρότασις ἀναθεωρήσεως τῆς δίκης, ὥστε νὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἀνεγερθῆ καὶ ἀνδριὰς τοῦ Καλιόστρο ὡς «μάρτυρος τῆς ἐλευθερίας». Στο γαλλικὸ περιοδικὸ «Ἠχὼ τῆς Ἱστορίας» ἐδημοσιεύθη παρουσίασις τῶν βιβλίων αὐτῶν ἀπὸ τὸν Ἀντρὲ Καστελό.

Ἐξ ἄλλου, στὸ περιοδικὸ «Ἀποκρυφιστικὴ Ἐπιθεώρησις» ἐδημοσιεύθη ἄρθρον τοῦ Φράντς Χάρτμαν μὲ ἀναμνήσεις του ἀπὸ τὴν Ἕλενα Πετρόβνα Μπλαβάτσκυ, ἀποκαλυπτικὲς γιὰ τὴν προσωπικότητα τοῦ Καλιόστρο. Τὸ κείμενον ποὺ ἀκολουθεῖ εἶναι ἀπάνθισμα ὅλων αὐτῶν τῶν δημοσιευμάτων καὶ καταχωρεῖται στὸν «ΙΛΙΣΟ» χάριν ἐνημερώσεως τῶν συνδρομητῶν του, μὲ κάθε ἐπιφύλαξιν, βεβαίως, ὡς πρὸς τὴν βασιμότητα τῶν ἐκτιθεμένων πληροφοριῶν καὶ ἀπόψεων.

★

ΛΟΝΔΙΝΟΝ, τέλη Ὀκτωβρίου τοῦ 1776. Ὁμίχλη καὶ φόβος. Αἱ ἀμερικανικαὶ ἀποικίαι ἀνεκήρυξαν τὴν ἀνεξαρτησίαν των καὶ μάχονται κατὰ τῶν ἀγγλικῶν στρατευμάτων. Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος ὁ Γ' προσλαμβάνει 22.000 Γερμανοὺς μισθοφόρους, ποὺ φθάνουν ἐν κραιπάλῃ μέθης. Ἀπὸ τρεῖς μῆνες οἱ ἀσφαλισταὶ τῶν Λόϋδ ἀναμένουν ματαίως εἰδήσεις γιὰ τὴν φρεγάτα «Ρεζολούσιον», μὲ τὴν ὁποίαν ὁ Τζαίημς Κοὺκ περιπλέει τὸν Εἰρηνικὸ εἰς ἀναζήτησιν τοῦ θρυλικοῦ περάσματος ἀπὸ βορειοδυτικά. Ὁ Κοὺκ εἶχε ἀποπλεύσει τὴν

αὐγὴ τῆς 12ης Ἰουλίου καὶ τὴν προηγούμενη νύχτα εἶχε τρελλαθῆ ἕνας μοῦτσος 15 ἐτῶν, βλέποντας ν' ἀνεβαίνη ἀπὸ τὸ ἀμπάρι τῆς πλώρης ἕνα φάντασμα, ἐνῶ ἡ καμπάνα τοῦ πλοίου εἶχε ἀρχίσει νὰ χτυπάη μονάχη της. Οἱ ναῦτες κινήθηκαν νὰ ξεμπαρκάρουν καὶ χρειάσθηκε νὰ μαστινωθοῦν μερικοὶ μέχρις αἵματος, γιὰ νὰ πειθαρχήσουν. Τίποτε δὲν πάει καλὰ στὴν Ἀγγλία, θὰ ἔλεγε κανείς. Ὁ κόσμος προσπαθεῖ νὰ ξεχάση τὴν ἄσχημη πραγματικότητα. Τὰ καφενεῖα καὶ τὰ θέατρα εἶναι γεμᾶτα καὶ στὶς ἱπποδρομίες παίζονται περιουσίες. Κυρίως ὅμως παίζουνε στὸ Λόττο. Σύμφωνα μὲ τὴ νομοθεσία, ὁ πίνακας τῆς Λοταρίας διαιρεῖται σὲ 24 μέρη, διακρινόμενα ἀπὸ ἀριθμοὺς 1-24. Ἀπὸ τοὺς ἀριθμοὺς αὐτούς, στοὺς πέντε κερδίζουν οἱ ὀργανωταὶ καὶ στοὺς 19 οἱ παῖκται (ἂν βέβαια, ἔχουν ἐκ τῶν προτέρων παίξει στὸν ἀριθμὸ ποὺ θὰ βγῆ ἀπὸ τὴν κληρωτίδα). Τὸ περιθώριο κέρδους εἶναι πλατὺ καὶ παίζουν ὅλοι. Καταφεύγουν σὲ διάφορους μάντεις, συνήθως οἱ γυναικοῦλες, ἀλλὰ δὲν κερδίζουν ποτέ. Ἀλλὰ τούτη τὴ φορὰ κάτι τὸ παράξενο συμβαίνει, κάτι τὸ ἀπολύτως παράξενο.

Ἔχει φθάσει στὴν Ἀγγλία ἕνας παράξενος ἄνθρωπος, εὐγενοῦς ὡς λέγεται ἰταλικῆς καταγωγῆς, ἕνας κόμης Ἀλέξανδρος Καλιόστρο, γιὰ τὸν ὁποῖον διαδίδεται ὅτι μπορεῖ καὶ νὰ εἶναι Γερμανὸς κατάσκοπος. Συνοδεύεται ἀπὸ τὴν σύζυγό του, τὴν κόμησσα Σεραφίνα, τὴν ὡραιότερη γυναῖκα τῆς ἐποχῆς, ἴσως. Ἐγκαθίστανται στὴν Whitcomb Street. Οἱ πλέον γνωστοὶ ἐπιπλοποιοὶ τοῦ Λονδίνου καλοῦνται καὶ ἀμείβονται, χωρὶς παζάρια, μὲ χρυσὲς γκινέες. Ὁ κόμης ἔχει μεταφέρει στὴν ἀγγλικὴ πρωτεύουσα τὴν πλούσια βιβλιοθήκη του, γιὰ τὴν ὁποίαν ὁ γραμματεύς του Αὐρήλιος Βιτελλίνι λέγει ὅτι δὲν εἶδε οὔτε στὸ Βατικανὸ τόσα σπάνια καὶ πολύτιμα βιβλία. Παράξενος τύπος αὐτὸς ὁ γραμματεύς. Ἄλλοτε καλόγηρος, διώχνεται ἀπὸ τὸ Τάγμα τῶν Ἰησουϊτῶν γιὰ ἄγνωστο λόγο καὶ πηγαίνει στὴν Ἀγγλία, μὲ τὸν Καλιόστρο.

Ἀνάμνησις μετενσαρκώσεων

Γι' αὐτὸν τὸν γραμματέα κυκλοφοροῦσε ἕνα ἀνέκδοτο, ποὺ ἀποτελοῦσε διαστροφή, προφανῶς, τῶν ἰσχυρισμῶν τοῦ κόμητος ὅτι ἐνεθυμεῖτο προγενεστέρους βίους του καί, μεταξὺ τῶν ἄλλων, ὅτι εἶχε ζήσει στὴν Γαλιλαία τὸ ἔτος 1 τῆς χριστιανικῆς χρονολογίας.

—Ὥστε, τὸν ἐρώτησαν, εἴχατε γνωρίσει τὸν Ἰησοῦ;

—Εἴχαμε πολλὲς φορὲς περπατήσει στὴν ἀμμώδη παραλία τῆς λίμνης τῆς Τιβεριάδος! Ἡ φωνή Του εἶχε ἀφάνταστη γλυκύτητα. Ἀλλὰ εἶχε θλιβερὸ τέλος...

Γυρίζοντας πρὸς τὸν ὑπηρέτη του, τὸν ἐρώτησε:

— Θυμᾶσαι τὸ βράδυ ἐκεῖνο στὰ Ἱεροσόλυμα, ποὺ σταύρωσαν τὸν Ἰησοῦ;

— Ὄχι, κύριε, ἀπήντησε ἐκεῖνος. Ἄλλως τε, ὁ κύριος γνωρίζει ὅτι δὲν εὑρίσκομαι στὴν ὑπηρεσία του παρὰ μόνον χίλια πεντακόσια ἔτη».

Ἡ ἀπάντησις τοῦ ὑπηρέτου ἐθεωρεῖτο ἀστεία, ἐνῶ ἀκόμη καὶ ἂν εἶχε λεχθῆ ἐσήμαινε ὅτι πρὶν ἀπὸ 1500 ἔτη εἶχε συνδεθῆ μὲ τὸν Καλιόστρο, στὴν τότε ἐνσάρκωσι ἀμφοτέρων.

Εἶναι γνωστὸν ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ κείμενα ὅτι ἡ θεωρία τῆς Μετενσαρκώσεως ἦτο διαδεδομένη, ἰδίως μεταξὺ τῶν φιλοσοφούντων. Ὅπως δὲ ἀναφέρει ὁ Διογένης ὁ Λαέρτιος, ὁ Πυθαγόρας ἔλεγεν ὅτι εἶχε στὸ σῶμα του τὴν ψυχὴ τοῦ ἀρχαίου μυθικοῦ ἥρωος Αἰθαλίδου, τέκνου τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τῆς Εὐπολεμείας, ὁ ὁποῖος εἶχε μετάσχει τῆς Ἀργοναυτικῆς ἐκστρατείας ὡς κῆρυξ. Ὁ πατέρας του ἤθελε νὰ τοῦ κάμη ἕνα δῶρο ὅποιο θὰ ἤθελε ὁ Αἰθαλίδης, πλὴν τῆς ἀθανασίας. Καὶ τοῦ ἐδώρισε τὴν δύναμι νὰ ἐνθυμῆται κάθε περασμένη ζωή του, τῆς ὁποίας ἡ ἀνάμνησις χάνεται γιὰ τοὺς συνήθεις θνητοὺς μαζὶ μὲ τὸ φθειρόμενον διὰ τοῦ θανάτου σῶμα ἑκάστης ἐνσαρκώσεως. Ἔτσι, ὁ Πυθαγόρας ἔλεγε ὅτι εἶχε ὑπάρξει καὶ ὡς Εὔφορβος, ὑπερασπισθεὶς τὴν Τροία καὶ φονευθεὶς ἀπὸ τὸν Μενέλαο, ὁ ὁποῖος πῆρε τὴν ἀσπίδα του ὡς λάφυρο καὶ τὴν ἀφιέρωσε στὸν ναὸ τοῦ Ἀπόλλωνος τῶν Δελφῶν. Ἀργότερα ξαναγεννήθηκε ὡς Ἑρμότιμος, ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἀναξαγόρου, γιὰ τὸν ὁποῖον ὁ Ἀριστοτέλης ἀναφέρει ὅτι μποροῦσε ἡ ψυχή του νὰ χωρίζεται ἀπὸ τὸ σῶμα του, νὰ περιηγῆται τὸν πνευματικὸ κόσμο καὶ νὰ τὸν περιγράφη. Ὡς Ἑρμότιμος λέγεται ὅτι ἐπεσκέφθη τὸν ναὸ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ὑπέδειξε στοὺς ἱερεῖς τὸ σημεῖον ὅπου εἶχε ἀποτεθῆ ἡ ἀσπίδα, τὴν ὁποίαν εἶχε ὡς Εὔφορβος. Ἡ ἀσπίδα ἦτο σκουριασμένη καὶ κατεστραμμένη κατὰ τὸ πλεῖστον, ἀλλα ἐσώζετο ἀκόμη ἡ σκαλισμένη μορφή, ποὺ τὴν περιέγραψε ἡ προκατέχουσα τὸ σῶμα τοῦ Εὐφόρβου καὶ τοῦ Ἑρμοτίμου ψυχὴ τοῦ Πυθαγόρου...

Καὶ στὴν σύγχρονη ἐποχὴ ἔχουν πολλὰ ἐκπληκτικὰ ἀναφερθῆ γιὰ τὴν ἀνάμνησι προηγουμένων ἐνσαρκώσεων — μάλιστα στὴν Ἰνδία λειτουργεῖ εἰδικὸ Ἰνστιτοῦτο παραψυχολογικῶν ἐρευνῶν ὑπὸ τὴν διεύθυνσι τοῦ καθηγητοῦ Μπάνερτζι καὶ ἔχει μελετήσει πολλὲς περιπτώσεις — ὥστε τὸ θέμα αὐτὸ δὲν ἀντιμετωπίζεται μὲ εὔθυμη ἀνεκδοτολογία.

Αἱ προβλέψεις τῶν κληρώσεων

Γιὰ νὰ ἐπιστρέψωμε στὸν ὑπηρέτη τοῦ Καλιόστρο, ὁ Βιτελλίνι εἶχε συνδεθῆ μ' ἕναν Οὐΐλλιαμ Σκὸτ καὶ τοῦ ἐνεπιστεύθη τὸ συναρπαστικὸ μυστικό: Ὁ κόμης εἶχε στὴν κατοικία του ἕνα εἰδικὸ διαμέρισμα ἀλχημικῶν ἐρευνῶν γιὰ τὴν παραγωγὴ χρυσου καὶ νύχτες ὁλόκληρες γέμιζε σελίδες καὶ σελίδες μὲ ἀνερμήνευτους ἀριθμούς, βάσει κάποιου παλαιοῦ αἰγυπτιακοῦ χειρογράφου. Δὲν εἶχε καταθέσεις σὲ καμμία Τράπεζα καὶ ὅμως τὸ χρῆμα ἔρρεε... Ἀσφαλῶς, εἶχε ἀνακαλύψει τὴν «φιλοσοφικὴ λίθο». Ἕνα βράδυ, σὲ μιὰ στιγμὴ ξεκούρασης ἀπὸ τὰ γραψίματά του, ὁ κόμης τὸν ἐρώτησε πότε θὰ ἐγίνετο ἡ προσεχὴς κλήρωσις τῆς Λοταρίας. Ὁ ὑπηρέτης τοῦ ἀπήντησε ὅτι θὰ ἐγίνετο «μεθαύριο». Τότε ὁ κόμης εἶπε γελαστός: «Ἂν σ' ἐνδιαφέρει, θὰ βγῆ τὸ 20». Φαινόταν ἀπολύτως βέβαιος καὶ δὲν ἔδειχνε πιωμένος. Οἱ δυο τους, ὁ Βιτελλίνι καὶ ὁ Σκότ, ἀπεφάσισαν νὰ ριψοκινδυνεύσουν ἕνα μικρὸ ποσὸν στὸν ἀριθμὸ 20. Τὸ ἀπόγευμα τῆς 16ης Νοεμβρίου, ὅταν ὁ κυβερνητικὸς ἐπίτροπος ἀνήγγειλε τοὺς κερδίζοντες ἀριθμούς, μετάνοιωσαν ποὺ δὲν εἶχαν παίξει περισσότερα: Ὁ πρῶτος ἀριθμὸς ἦταν τὸ 20. Τὸ ἴδιο ἐκεῖνο βράδυ, ὁ Βιτελλίνι ἐρώτησε τὸν κόμητα μήπως θὰ μποροῦσε νὰ προβλέψη καὶ τὸν ἀριθμὸ τῆς ἑπομένης κληρώσεως. «Βεβαίως», τοῦ ἀπήντησε ὁ Καλιόστρο. Ἔμεινε λίγα δευτερόλεπτα σκεφτικὸς καὶ κατόπιν ἀπήντησε: «Αὔριο θὰ βγῆ τὸ 23. Μεθαύριο τὸ 25 Μήπως σ' ἐνδιαφέρει καὶ ὁ δεύτερος ἀριθμός; Θὰ εἶναι τὸ 17».

Ἐπακριβῶς, πρῶτος ἀριθμὸς ἐξῆχθη τὸ 23 καὶ δεύτερος τὸ 17. Οἱ συνεταῖροι σὲ τρεῖς ἡμέρες ἐκέρδισαν 1500 στερλίνες, ποντάροντας τὸ ἀνώτατον ἐπιτρεπόμενον ποσόν. Ἡ ἐπιχείρησις συνεχίζεται ἕνα ὁλόκληρο ἔτος. Ἀλλὰ ὁ κόμης δὲν ἐνδιαφέρεται, βλέποντας ὅτι ἐγίνετο ἐκμετάλλευσις τῶν δυνατοτήτων του. Στὴν τελευταία αἴτησι τοῦ Βιτελλίνι, ἀπαντᾶ ξηρά: «Θὰ βγῆ τὸ 8, ἀλλὰ δὲν θέλω πιὰ τέτοιες ἐρωτήσεις». Καὶ πάλι τὸ 8 βγῆκε. Ἀποτέλεσμα: κέρδη 500 στερλινῶν. Ἀλλὰ ἦσαν τὰ τελευταῖα...

Ἡ φιλενάδα τοῦ Σκότ, «μυλαίδη» Φράϋ, προτείνει νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν εὔνοια τῆς κομήσσης μ' ἕνα δῶρον. Σὲ λίγες ὧρες, ἕνας ὑπηρέτης προσκομίζει στὴν κατοικία τοῦ Καλιόστρο ἕνα γουναρικὸ συνοδευόμενο μ' ἕνα εὐγενικὸ γράμμα. «Τούτη ἡ πατσαβούρα δὲν στοιχίζει πάνω ἀπὸ πέντε στερλίνες», λέγει ἀηδιασμένος ἀπὸ τὴν διαφανῆ ἀπόπειρα ὁ κόμης. Καὶ διατάσσει ν' ἀνταποδώσουν τὸ δῶρο ἀμέσως

μὲ μιὰ χρυσῆ καπνοθήκη ἀξίας 30 λιρῶν. «Θὰ τὴν παραδώσετε αὐτοπροσώπως, λέγει στὸν Βιτελλίνι, καὶ θὰ πληροφορήσετε τοὺς Σκὸτ ὅτι αἱ ἐπισκέψεις των δὲν μοῦ εἶναι πλέον ἐπιθυμηταί».

Ἀλλὰ οἱ συνεταῖροι δὲν παραδίδονται. Μετὰ μία ἑβδομάδα, ἡ κόμησσα λαμβάνει δεύτερο δῶρον: Μία θαυμάσια καπνοθήκη, γεμάτη μὲ φαρμακευτικὰ φυτὰ κατὰ τῆς Ἰμφλουέντζας, ἡ ὁποία εἶχε ρίξει τὸ μισὸ Λονδῖνον στὸ κρεβάτι. Ὁ Καλιόστρο θέλησε νὰ ἐπιστρέψουν τὸ δῶρον, ἀλλὰ ἡ κόμησσα τοῦ εἶπε ὅτι θὰ ἦταν ἀγένεια. Καθὼς συζητοῦσαν, ὁ κόμης διαπιστώνει ὅτι ἡ καπνοθήκη περιεῖχε στο κάτω μέρος ἕνα περιδέραιο ἀπὸ μπριλλάντια ἀξίας σχεδὸν 120 λιρῶν. «Δὲν ἀντέχω πιά, αὐτὸ εἶναι καταδίωξις!», φώναξε. Ἡ ζωή τους στὴν Γουῖτκομπ στρὴτ εἶχε καταντήσει δύσκολη. Φαίνεται πὼς εἶχε διαρρεύσει ἡ πληροφορία γιὰ τὴν προμάντεψι τῶν ἀριθμῶν τῆς Λοταρίας. Ἐξ ἄλλου, γύρω ἀπὸ τὴν κατοικία τους συνέρρεαν περίεργοι καὶ κύτταζαν τὸν πολύχρωμο καπνὸ ποὺ ἔβγαινε ἀπὸ τὸ ἐργαστήριο. Διεδίδετο ὅτι ὁ Ἰταλὸς κόμης ἀσκοῦσε τὴν μαγεία, ὅτι εἶχε ἀπαλλάξει ἀπὸ τὰ κακὰ πνεύματα μιὰ δαιμονισμένη ἡγουμένη, ὅτι μετέτρεπε τὴν σκόνη τοῦ μολυβιοῦ σὲ χρυσάφι, ὅτι κατὰ τὶς νύκτες τῆς πανσελήνου ξέθαβε ἀπὸ τὸν κῆπο του διαμάντια καὶ ἄλλους πολυτίμους λίθους κλπ. Οἱ ὑπηρέται εἶχαν μερικὲς φορὲς πιάσει ἀγνώστους, ποὺ ἔσκαβαν στὸν κῆπο!

Ὁ Καλιόστρο ἀπεφάσισε νὰ μετακομίσῃ καὶ ἐνοικιασε ἕνα διαμέρισμα στὴν Suffolk Street ὅπου καὶ ἐγκατέστησε τὸ νέο του ἐργαστήριο ἀλχημείας. Ἀλλά, ὁ Σκότ, πληροφορημένος ἀπὸ τὸν συνεταῖρο του, ἐγκαθίσταται στὸ ἴδιο κτίριο! Ὁ Καλιόστρο ἀναγκάζεται νὰ ἐνοικιάσῃ ὅλο τὸ κτίριο γιὰ νὰ ἐξώσῃ τὸν ἐνοχλητικό, μὲ πλούσια ἀποζημίωσι.

Ὁ Σκὸτ γιὰ λίγο καιρὸ τὸν ἄφησε ἥσυχο. Ἀλλὰ τὸ βράδυ τῆς 7 Φεβρουαρίου 1777, περασμένες δέκα, κτυπᾷ τὴν πόρτα του ἕνας ἀστυνόμος, συνοδευόμενος ἀπὸ πέντε χωροφύλακες. Ἔχει διαταγὴ νὰ συλλάβῃ τὸν Καλιόστρο, κατόπιν καταγγελίας τῆς «μυλαίδης» Φράϋ, ὅτι δῆθεν εἶναι ἀφερέγγυος χρεώστης πρὸς αὐτὴν γιὰ ποσὸν 190 λιρῶν. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἀρκοῦσε μία καταγγελία, συνοδευομένη ἀπὸ δύο ἐνόρκους βεβαιώσεις μαρτύρων, γιὰ νὰ ἐνεργηθῇ ἡ σύλληψις οἱουδήποτε.

Ἐνῶ μετεφέρετο στὸ ἀστυνομικὸ τμῆμα, ὁ Σκὸτ ἔκαμε εἰσβολὴ στὸ διαμέρισμα τοῦ Καλιόστρο γιὰ νὰ λεηλατήσῃ τὴν βιβλιοθήκη, νὰ ἀφαιρέσῃ τὸ αἰγυπτιακὸ χειρόγραφο, βιβλία, ἐργαλεῖα, διάφορα ὀρυκτὰ καί, ἐπὶ πλέον, δύο χιλιάδες στερλίνες!

Ὁ Καλιόστρο καταθέτει ἐγγύησι χιλίων λιρῶν καὶ ἀφίνε-

ται ἐλεύθερος, ἀλλὰ δὲν εἶχε προλάβει κἂν νὰ διαπιστώση τὴν λεηλασία ποὺ ἔγινε στὴν κατοικία του, ὅταν κτύπησαν πάλι τὴν πόρτα του. Αὐτὴ τὴ φορὰ συνελαμβάνετο μαζὶ μὲ τὴν σύζυγό του, μὲ τὴν κατηγορία τῆς ἀσκήσεως μαγείας. Στὴ φυλακὴ τὸν ἐπισκέπτεται ὁ εἰσαγγελεὺς Ράϋνολδς, ὁ ὁποῖος τοῦ λέγει ὅτι εἶναι καὶ ἀρχηγὸς τῆς μυστικῆς ἀστυνομίας τοῦ βασιλέως καὶ ἔχει τὴν δύναμι νὰ τὰ «σκεπάση» ὅλα. Ζητᾶ εἰς ἀντάλλαγμα νὰ τὸν διδάξη ὁ Καλιόστρο τὴν χρῆσι τοῦ αἰγυπτιακοῦ χειρογράφου. Ὁ Καλιόστρο ἀρνεῖται. Σὲ μιὰ στιγμὴ εἰσβάλλει στὸ κελλὶ ὁ Σκὸτ μ' ἕνα πιστόλι καὶ τὸ ἀκουμπάει στὸ στῆθος τοῦ Καλιόστρο, γιὰ νὰ τὸν ἐξαναγκάση νὰ ἀποκαλύψη τὸ μυστικό του. Ὁ Ράϋνολδς τὸν ἀφοπλίζει καὶ τὸν ἀπομακρύνει. «Βλέπετε, συνεχίζει, σᾶς ἔσωσα τὴ ζωὴ καὶ πρέπει νὰ ὑπακούσετε». Ὁ Καλιόστρο τὸν προσβλέπει μὲ εἰρωνεία «Τὸ μόνον ποὺ δέχομαι, λέγει, εἶναι νὰ τὰ ξεχάσω ὅλα, καὶ νὰ σᾶς χαρίσω τὰ χρήματα, ἂν μοῦ ἀποδώσετε τὸ χειρόγραφο, τὰ χαρτιά μου καὶ τὰ ὀρυκτά. Στὰ χέρια σας, ἄλλως τε, εἶναι τελείως ἄχρηστα».

Μένει ἐννέα μῆνες στὴ φυλακή. Στὴ δίκη ἀπαλλάσσεται ἀπὸ ἀμφότερες τὶς κατηγορίες, γιὰ καθυστέρησι ὀφειλῆς καὶ μαγεία, ἀλλὰ καταδικάζεται στὰ δικαστικὰ ἔξοδα. Ἀπὸ τὰ χρήματά του περίσσεψαν μόνον 50 γκινέες καὶ καθὼς δὲν μποροῦσε πλέον νὰ μείνη στὴν Ἀγγλία, ἀναχωρεῖ στὶς Βρυξέλλες.

Φεύγοντας δηλώνει: «Τὴν ἐκδίκησίν μου ἀναθέτω εἰς Ἐκεῖνον ὅστις δὲν παιδεύει τὰ τέκνα διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν γονέων. Ἀργὰ ἢ γρήγορα οἱ δόλιοι ἔχουν ἄσχημο τέλος». Ἡ δήλωσίς του δημοσιεύεται στὸ Παρίσι καὶ ἀναδημοσιεύεται ἀπὸ ὅλον τὸν εὐρωπαϊκὸ τύπο. Ὁ Σκὸτ φυλακίζεται γιὰ κλοπή, δραπετεύει, ἀλλὰ πεθαίνει σὲ τρελλοκομεῖο τῆς Σκωτίας. Στοὺς ἐφιάλτες του ἔνιωθε νὰ τὸν στραγγαλίζη ἕνα χταπόδι, ποὺ σὲ καθε πλόκαμο εἶχε ἕναν ἀριθμό. Ἡ Φράϋ πεθαίνει ἀπὸ πεῖνα στὴ μέση ἑνὸς δρόμου. Ὁ Βιτελλίνι πεθαίνει ἀπὸ ἀποπληξία στὴ φυλακή. Ἕνας ἀπὸ τοὺς δικαστὰς του τρελλαίνεται καὶ πέφτει στὸν Τάμεσι. Μέσα σὲ τρία χρόνια πεθαίνουν ἐν ὅλῳ 14 κύριοι ἔνοχοι τῆς περιπετείας τοῦ Καλιόστρο, μεταξὺ τῶν ὁποίων οἱ συνήγοροι τῆς ἐναντίον του πολιτικῆς ἀγωγῆς καὶ ὁ διευθυντὴς τῆς φυλακῆς. Ἀπὸ τοὺς ἐπιζήσαντας, ὁ εἰσαγγελεὺς Ράϋνολδς διεγράφη ἀπὸ τὸ δικαστικο σῶμα καὶ ἐφυλακίσθη, ὁ ἀστυνομικὸς ποὺ τὸν συνέλαβε τὴν πρώτη φορά, κατόπιν συνωμοσίας μὲ τὸν Σκότ, ἐστάλη στο κάτεργο καὶ ἕνας ψευδομάρτυς ἔπαθε ὁλικὴ παράλυσι.

Ὁ Καλιόστρο καὶ ὁ Βάλσαμο

Ἀλλὰ τί ἄνθρωπος ἦταν αὐτὸς ὁ κόμης Καλιόστρο, μὲ τὶς μυστηριώδεις δυνάμεις; Ὁ ἴδιος, ὅταν τὸν ἐρωτοῦσαν γιὰ τὴν καταγωγή του, ἀπαντοῦσε: «Ἀγνοῶ ποιὸς εἶμαι». Ἐπὶ δύο αἰῶνες οἱ ἐρευνηταὶ θὰ προσπαθήσουν ματαίως νὰ δώσουν ἀπάντησι στὸ ἐρώτημα.

Ἔχει ἐπικρατήσει ἡ ἄποψις ὅτι ἐγεννήθη στὸ Παλέρμο στὰς 2 Ἰουνίου 1743 ἀπὸ πτωχοὺς γονεῖς καὶ ψευδῶς ἐνεφανίσθη ὡς κόμης, ἀφοῦ ἔλαβε, κατὰ καιροὺς καὶ τὰ ὀνόματα Τίσκιο, Μελίνα, Βελμοντε, Πελεγρίνι, Φενίτσε καὶ Χαράτ. Ἔγινε νοσοκόμος καὶ ἐξειλίχθη εἰς ἰατρόν. Καταδιωκόμενος ἀπὸ τὴν δικαιοσύνη τῆς πατρίδος του κατέφυγε στὴν Ἀνατολὴ καὶ ἀργότερα περιηγήθη ὅλη τὴν Εὐρώπη, ἐμφανιζόμενος ὡς κάτοχος θαυματουργῶν ἰατρικῶν μυστικῶν. Ὁ Ρομπέρτο Γερβάσο, σύγγραμμα τοῦ ὁποίου πρόκειται νὰ κυκλοφορήσῃ τὸν προσεχῆ Ὀκτώβριο, ὑποστηρίζει ὅτι ὁ Γκιουζέπε Βάλσαμο (ὅπως εἶναι τὸ ἀληθινό του ὄνομα) ὑπῆρξε «ὁ περιφημότερος μάγος τοῦ 18ου αἰῶνος, ἂν ὄχι ὅλων τῶν ἐποχῶν», κατέληξε δὲ στὴ μαγεία, ψυχολογικῶς μὲν ἀπὸ τὸν πόθο τῆς κοινωνικῆς ἀνόδου, πρακτικῶς δὲ ἀπὸ τὴν ἔξαρσι «παραφυσικῶν» ἱκανοτήτων, ποὺ ἐξεδηλώθησαν κατόπιν τρομερᾶς ἀσθενείας ἀφροδισιακῆς.

Ἐντελῶς διαφορετικὴ ἄποψι ὑποστηρίζει ὁ καθηγητὴς Ραφαέλε ντὲ Κίρικο, τοῦ ὁποίου τὸ ἔργον (καρπὸς ἐρευνῶν 20 ἐτῶν) θὰ ἐκδοθῇ, ἐπίσης, προσεχῶς εἰς τὴν Ἰταλία. Ὁ Ντὲ Κίρικο ὑποστηρίζει ὅτι ὁ κόμης Καλιόστρο καὶ ὁ Γκιουζέπε Βάλσαμο εἶναι δύο διαφορετικὰ πρόσωπα, ἀλλὰ ἔχει προκληθῆ συσχετισμὸς των λόγῳ πολλῶν ὁμοιοτήτων. Ὁ Καλιόστρο ἐγεννήθη τὸ 1748 (καὶ ὄχι τὸ 1743) καὶ ἦτο νόθον τέκνον βασιλέως. Ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὰ ἀνάκτορα εἰς ἡλικίαν τριῶν μηνῶν καὶ ἐπεβιβάσθη, μαζὶ μὲ τὸν παιδαγωγό του, μυστικά, σ' ἕνα πλοιάριο, τοῦ ὁποίου κυβερνήτης ἦταν ὁ Πέτρος Βάλσαμο, πατέρας τοῦ Γκιουζέπε. Τὸ νήπιο μετεφέρθη στὴν Μεδίνα, ὅπου ἀνετράφη στὸ ἀνάκτορο τοῦ Μεγάλου Μουφτῆ. Ὅταν μεγάλωσε, ἐπεσκέφθη τὴν Μέκκα, κατόπιν τὴν Ἀβησσυνία καὶ τὴν Αἴγυπτο, ὅπου ἐμυήθη στὰ Μυστήρια τῆς ἀρχαίας ἐσωτερικῆς ἐπιστήμης τῶν Φαραώ. Μετέβη κατόπιν στὴν Μάλτα καὶ στὴ Ρώμη. Ἐκεῖ συνήντησε τὸν Γκιουζέπε Βάλσαμο, ὁ ὁποῖος εἶχε συζευχθῆ τὴν Λορέντζα Φελιτσιάνι, προερχομένην ἀπὸ οἶκον ἀνοχῆς. Ὁ Βάλσαμο ἀκολούθησε τὸν Καλιόστρο στὶς περιοδεῖες του, παραμένοντας στὸ περιθώριο τῆς δημοσίας ζωῆς του, ἐξ οὗ καὶ ἐδημιουργήθη ἡ ἐντύπωσις ὅτι ὁ Καλιόστρο ἦταν ὁ Βάλσαμο. Ἐξ ἄλλου, ἀναφέρεται ὅτι στὴν σύγχυσι συνε-

τέλεσε τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ἀνάδοχος τοῦ Βάλσαμο ἐλέγετο Βιτσέντζα Καλιόστρο καὶ ὅτι ὁ Καλιόστρο ἀνέφερε στὰ Ἀπομνημονεύματά του ὅτι ἡ ἐκπάγλου καλλονῆς σύζυγός του Σεραφίνα ὡς κόρη ἐλέγετο Φελιτσιάνι, ὅπως ἦτο τὸ ἐπώνυμον τῆς συζύγου τοῦ Βάλσαμο.

Ἡ κόμησσα Σεραφίνα

Τί ἰσχυρίζεται

Τὰ ἱστορικὰ στοιχεῖα, ἐκ τῶν ὁποίων ἀποδεικνύεται κατὰ τὸν καθηγητὴν Ντὲ Κίρικο, ὅτι ὁ Γκιουζέπε Βάλσαμο εἶναι ἄσχετος μὲ τὸν κόμητα Καλιόστρο, θὰ κριθοῦν ὅταν ἔλθουν στὴν δημοσιότητα, ἐντὸς τοῦ ἔτους. Ἀλλά, στὰ παλαιότερα χρόνια, ὅταν καὶ οἱ θαυμασταὶ τοῦ Καλιόστρο εδέχοντο τὸν συσχετισμό του μὲ τὸν Βάλσαμο, ἐπεκαλοῦντο ἄλλες ἑρμηνεῖες. Σχετικῶς, ὁ Φράντς Χάρτμαν ἔγραψε στὸ περιοδικό «Ἀποκρυφιστικὴ ἐπιθεώρησις»: «Ὁ Καλιόστρο ὠνόμαζε τὸν ἑαυτό του κόμητα καὶ ἰσχυρίζετο ὅτι ἦτο τέκνον τοῦ Ἐμμανουὴλ ντὲ Ροάν, 78ου Μεγάλου Διδασκάλου τοῦ Τάγματος Ἱπποτῶν τῆς Μάλτας, ἐνῶ ἄλλοι ὑπεστήριζαν ὅτι δὲν ἦταν κόμης, οὔτε καὶ Καλιόστρο ἦταν τὸ ὄνομά του, ἀλλὰ Γκιουζέπε Βάλσαμο, γεννηθεὶς εἰς τὸ Παλέρμο. Ἐμεῖς δεχόμεθα ὅτι ἐνυπῆρχον δύο διακεκριμέναι προσωπικότητες. Ὅπως ὁ Κόμης τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ καὶ ἄλλοι Μεμυημένοι, ὑπεστήριζε καὶ αὐτὸς ὅτι εἶχε ὑπάρξει πρὸ πολλῶν αἰώνων καὶ εἶχε γνωρίσει προσωπικῶς διάφορα ἔνδοξα ἱστορικὰ πρόσωπα παλαιοτέρων αἰώνων. Αὐτὸ μπορεῖ νὰ εἶναι ἀληθινό, ἂν δεχθοῦμε ὅτι, σὲ ὡρισμένες σπάνιες περιπτώσεις μπορεῖ ἕνα πρόσωπο νὰ ἐνθυμῆται τὶς προγενέστερες ἐνσαρκώσεις του. Ὥστε, ἡ «προσωπικότης» τοῦ Γκιουζέπε Βάλσαμο μπορεῖ νὰ ἦταν ἕνα ἁπλὸ ὄχημα, διὰ τοῦ ὁποίου ἦλθε ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ἕνα Ἐγὼ πολὺ παλαιότερο. Πάντως, ὅσα εἶναι σήμερα γνωστὰ περὶ συνταυτίσεως Καλιόστρο καὶ Βάλσαμο προέρχονται ἀπὸ ἐχθρούς του. Τὸ βιβλίο ποὺ ὁ ἴδιος ὁ Καλιόστρο εἶχε γράψει πρὸς ὑπεράσπισίν του κατεστράφη ἀπὸ τον Κλῆρο καὶ εἶναι ἐξαιρετικὰ δύσκο-

λο νὰ προμηθευθῇ κανεὶς ἕνα ἀντίτυπο, ἂν καὶ λέγεται ὅτι σώζεται ἕνα στὴν βιβλιοθήκη τοῦ Ἄντυαρ τῆς Ἰνδίας».

Ὁ «Αἰγυπτιακὸς» Τεκτονισμὸς

Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἀκόμη καὶ ἐὰν δὲν ἐγεννήθη στη Μάλτα, ὡς τέκνον τοῦ Μεγάλου Διδασκάλου τῶν Ἱπποτῶν, ὑπὸ τὴν φυσική του ὑπόστασι, ἐκεῖ ἐγεννήθη πνευματικῶς, διότι διέμεινε, πράγματι, στὴ Μάλτα καὶ ἐμυήθη στὰ μυστικὰ τοῦ περιφήμου Τάγματος. Ὁ Χάρτμαν ἀναφέρει ὅτι διέμεινε στὸ παλάτι τοῦ Πίνσο ντὲ Φορέστα στὴ Μάλτα ἀσχολούμενος μὲ ἀλχημιστικὰ πειράματα, μαζὶ μὲ τὸν διδάσκαλό του, τὸν σοφὸ Ἀλ Ἀλθοτά. Ὁ ἴδιος ἀναφέρει ὅτι ἐμυήθη στὰ Μυστήρια τῶν Ροδοσταύρων ἀπὸ τὸν Κόμητα τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ, μὲ τὸν ὁποῖον ἐσχετίσθη ἀδελφικά. Ἀργότερα, ἀνέλαβε πρωτοβουλία στὸν Τεκτονισμό, στὸ Τάγμα τῆς «Αὐστηρᾶς Τηρήσεως» τοῦ δουκὸς τοῦ Μπρουνσβικ καί, τέλος, ἵδρυσε τὸν «Αἰγυπτιακὸν Τεκτονισμόν» (ἀνδρογυνικόν).

Φιλοξενεῖται στὰ παλάτια

Ὑπῆρξε ἐπίσης μελος τῶν μᾶλλον ἀριστοκρατικῶν λεσχῶν τῆς Ἀγγλίας καὶ ἀντεπιστέλλον πολλῶν ἐπιστημονικῶν σωμάτων.

Περνοῦσε ἀπὸ παλάτι σὲ παλάτι, μετὰ τιμῶν. Ὑπῆρξε φιλοξενούμενος τοῦ βασιλέως Φρειδερίκου τῆς Πρωσσίας, τοῦ βασιλέως Στανισλάου τῆς Πολωνίας, τῆς Αἰκατερίνης τῆς Ρωσίας, τοῦ πρίγκιπος τοῦ Μπροῦνσβικ, τοῦ κόμητος τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ, παραλλήλως δὲ τῶν «ἐσωτερικῶν» κυκλων τῆς Εὐρώπης, ἰδίως τῶν ὀπαδῶν τοῦ Σβέντεμποργκ καὶ τοῦ Ρόμπερτ Φλούντ. Στὴ Λειψία, κατὰ τὴν διάρκεια γεύματος πρὸς τιμήν του ἀπὸ τὴν ὑψηλὴ ἀριστοκρατία, συνήντησε τὸν διάσημον Γάλλον Βενεδικτῖνον Περνετύ, ὁ ὁποῖος ἔκανε, ἐπίσης, πειράματα ἀλχημείας, ἀλλ' ἀναγκάσθηκε νὰ τὰ ἐγκαταλείψη, ἀφοῦ κατηγορήθη γιὰ μαγεία. Ὁ πατὴρ Περνετὺ εἶχε ἱδρύσει ἕνα νέο Τεκτονικὸ τελετουργικο ἐμπνεόμενος ἀπὸ τὸν Σβέντεμποργκ και τὴν Καμπαλα, ἔλεγε δὲ ὅτι μυεῖ τοὺς ὀπαδούς του «στὴν πρώτη και ἀρχαιοτάτη τῶν ἐπιστημῶν, ποὺ ἐκπορεύεται ἀπὸ τὴν Φύσιν ἢ καλύτερα, εἶναι ἡ ἴδια ἡ Φυσις». Ὁ Καλιόστρο ἐντυπωσιάζεται καὶ διατυπώνει τὸ δικο του Αἰγυπτιακὸ τελετουργικό ποὺ τοῦ ἐπιτρέπει νὰ συνδυάση τὶς θεολογικές του ἀνησυχίες μὲ τὴν κλίσι του πρὸς τὸ μυστήριο.

Ποιὸ ἦταν τὸ οὐσιῶδες στοιχεῖον αὐτοῦ του Αἰγυπτιακοῦ τελετουργικοῦ; Ὁ Φρανσουᾶ Δουμᾶς, στὴν «Ἱστορια τῆς Μαγείας» γράφει:

«Ἡ ἀπόδοσις εἰς τὸν ἄνθρω-

πο τῆς Ἐδεμικῆς καταστάσεως, ἐκείνης τοῦ πρωταρχικοῦ Ἀδάμ, πρὸ τῆς πτώσεως, πρὸ τοῦ ἁμαρτήματος, πρὸ τῆς ἐκδιώξεως ἀπὸ τὸν Οὐράνιο κῆπο, πρὸς τὴν κατωτέραν κατάστασιν τῆς τιμωρίας καὶ τῆς ἐργασίας. Ὁ ἄνθρωπος, θ' ἀνακτήση τὴν προτέραν αὐτοῦ ἰσχύν, δεχόμενος τὸ μεταφυσικὸν φῶς».

Ἀνακάλυψις ἑνὸς θησαυροῦ

Στὰς 27 Φεβρουαρίου τοῦ 1779, ὁ Καλιόστρο φθάνει στὸ Μιτάου (σήμερα Γιελγκάβα τῆς Λεττονίας), πρωτεύουσα τότε τοῦ πριγκιπάτου τῆς Κουρλανδίας. Ἐκεῖ προβαίνει σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς πρῶτες δημόσιες ἐπιδείξεις τῆς διαμεσικῆς του ἱκανότητος, καλέσας τὸ πνεῦμα τοῦ βαρώνου Φρειδερίκου φὸν Ρέκκε, ὁ ὁποῖος εἶχε εὕρει τραγικὸν θάνατον πρὸ ὀλίγων μηνῶν. Στὸ πείραμα παρίσταντο ἡ μητέρα καὶ ἡ ἀδελφὴ τοῦ βαρώνου καὶ ὅλοι σχεδὸν οἱ ἀξιωματοῦχοι τῆς Αὐλῆς. Ἐχρησιμοποίησε ἕνα μικρὸ παιδί, ἀφοῦ προηγουμένος τὸ ἔχρισε μὲ «ἔλαιον τῆς σοφίας» δικῆς του παρασκευῆς. Τὸ διέταξε νὰ συγκεντρωθῆ κυττάζοντας μία φιάλη μὲ νερό, ἑκατέρωθεν τῆς ὁποίας ἔκαιαν δύο λαμπάδες. Τὸ παιδί, ὑπνωτισμένο, περιέγραψε λεπτομερῶς τὸν βαρῶνο, τὸν ὁποῖον δὲν εἶχε γνωρίσει ποτὲ καὶ ἔδωσε ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις τόσο εὔστοχες, ὥστε οἱ συγγενεῖς τοῦ βαρώνου ἔμειναν ἔκθαμβοι. Ἕνας αὐλικὸς ἐξεδήλωσε δυσπιστία. Τότε ὁ Καλιόστρο, χρησιμοποιώντας ἕνα ἄλλο παιδί (οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι ἱερεῖς ἐσυνήθιζαν νὰ χρησιμοποιοῦν παιδιὰ στὰ πειράματά των) μετεφέρθη στὸ σπίτι τοῦ αὐλικοῦ, ὁ ὁποῖος ἦτο ὁ κόμης Χάβεν. Τὸ παιδὶ ἐν ὑπνώσει περιέγραψε τὸ σπίτι μὲ σωρεία λεπτομερειῶν. Καὶ διεξήχθη ὁ ἀκόλουθος διάλογος:

— Ποιοὶ εὑρίσκονται τώρα στὸ σπίτι;

— Ἡ σύζυγος τοῦ κομητος Χάβεν καὶ ἡ κόρη των.

— Καὶ τί κάνει ἡ κόρη.

— Ἀγκαλιάζει τὸν ἀδελφό της Κάρολο, ὁ ὁποῖος μόλις ἐγύρισε στὸ σπίτι, φορώντας μιὰ ὡραία κόκκινη στολή.

Ὁ κόμης Χάβεν ἐξεπλάγη. Ὁ γυιός του ὑπηρετοῦσε σὲ μιὰ φρουρὰ πολὺ μακρυνὰ ἀπὸ τὸ Μιτάου καὶ δὲν τὸν περίμεναν. Ἀλλὰ εἶχε, πράγματι, ἐπιστρέψει χωρὶς προειδοποίησι καὶ φοροῦσε ἀκριβῶς τὴν κόκκινη στολὴ τῶν Οὐσσάρων...

Σὲ μιὰν ἄλλη συνεδρίασι, στὰς 10 Ἀπριλίου 1779, ὁ Καλιόστρο ἀποκαλύπτει στὸν βαρῶνο Φὸν Μέντεν τὸ ἀκριβὲς σημεῖον, ὅπου πρὸ δυο αἰώνων εἶχε ταφῆ ἕνας θησαυρὸς τοῦ γενάρχου τῆς οἰκογενείας των. Εἶπε ὅτι ἦταν κάτω ἀπὸ μιὰ βαλανιδιὰ κτυπημένη ἀπὸ κεραυνό, στὸ σταυροδρόμι τριῶν στενωπῶν, ποὺ περιέγραψε μὲ ἐξαντλητικὴ ἀκρίβεια. Σκά-

βουν. Καὶ ὁ θησαυρὸς εἶναι ἐκεῖ!

Θεραπεῖες στὴ Ρωσία

Ἀρχὰς Μαΐου, ὁ κόμης Καλιόστρο ἀναχωρεῖ ἀπὸ τὴν Κουρλανδία καὶ φθάνει στὴν αὐλὴ τῆς Πετρουπόλεως. Τὸν προέπεμψαν στὸ Μιτάου μὲ ἐκδηλώσεις συγκινητικές. Εἶχε, στὸ διάστημα τῆς παραμονῆς του, ὄχι μόνον ἐπιδείξει τὶς διαμεσικές του ἱκανότητες πρὸς θαυμασμὸν τῶν αὐτοπτῶν, ἀλλὰ καὶ θεραπεύσει πολλοὺς φτωχούς, χωρὶς νὰ δεχθῆ ποτὲ καὶ ἀπὸ κανέναν χρήματα. Ἡ φήμη ἔτρεχε ὅτι δὲν εἶχε ἀνάγκην χρημάτων, διότι εἶναι ἱκανὸς νὰ μετατρέπη τὴν σκόνη τοῦ μολύβδου σὲ χρυσάφι...

Στὴν Αὐλὴ τῆς Μεγάλης Αἰκατερίνης φιλοξενεῖται μετὰ διακεκριμένων τιμῶν. Ἡ Τσαρίνα, εἰς πεῖσμα τῆς Ἁγίας Ἕδρας, ἡ ὁποία εἶχε καταργήσει τὸ Τάγμα τοῦ Ἰησοῦ, προστατεύει ἀνοικτὰ τοὺς Ἰησουΐτας καί, μαζὶ μ' αὐτούς, τοὺς Μασόνους. Οἱ ἀνώτεροι ἀξιωματοῦχοι τῆς Αὐλῆς ἀνήκουν στὸν Τεκτονισμὸ καὶ ὑποδέχονται ἐγκαρδίως τὸν διάσημο ἀδελφό τους. Ἐχθρικό, ὅμως, παραμένει τὸ Ἰατρικὸ σῶμα, διότι ὁ Καλιόστρο εἶναι καὶ θεραπευτής, ὑπὸ αὐτὴν δὲ τὴν ἰδιότητα ἔχει προσκληθῆ.

Μὲ ἁπλῆ ἐπίθεσι χειρῶν, σὲ λίγες ἡμέρες, θεραπεύει τὸν πάρεδρο Ἰσλέμιεφ, ὁ ὁποῖος ἦταν στὰ πρόθυρα τοῦ θανάτου ἀπὸ γάγγραινα, τὸν γερουσιαστὴ Γελάγκιν, τὸν βαρῶνο Στρογάνωφ καὶ πολλοὺς ἄλλους ἐξέχοντας ἀσθενεῖς, τοὺς ὁποίους οἱ ἰατροὶ εἶχαν ἀπελπίσει. Ὁ νεαρὸς πρῖγκιψ Γαλίτσιν, ἀπὸ χρόνια νευρασθενής, θεραπεύεται ἔπειτα ἀπὸ δύο μόνον ἐπισκέψεις στὸν θαυματουργό. Θεραπεύεται ἐπίσης ὁ ἀδελφὸς ἑνὸς ὑπουργοῦ, καὶ ἡ φήμη τοῦ κόμητος Καλιόστρο, ὁ ὁποῖος καὶ ἐδῶ ἐπίσης ἀρνεῖται κάθε ἀμοιβή, κατακλύζει ὅλη τὴν Ρωσία. Ἔξω ἀπὸ τὴν ἔπαυλί του ἡ οὐρὰ τῶν ἀσθενῶν κάθε ἡμέρα γίνεται πιὸ μεγάλη, καθὼς καὶ ἡ ζηλοφθονία τῶν ἰατρῶν. Ὁ δόκτωρ Ρόγκερσον, προσωπικὸς ἰατρὸς τῆς Τσαρίνας προκαλεῖ τὸν Καλιόστρο εἰς Μονομαχίαν. Ὁ κόμης ἀρνεῖται καὶ ὁ δόκτωρ ἐκδικεῖται διασπείρων συκοφαντίες ἐναντίον τοῦ Καλιόστρο, περὶ ἀπάτης, ἀκόμη καὶ περὶ πολιτικῶν δολοπλοκιῶν, ἡ δὲ πριγκίπισσα Τσερνίτσεφ, φίλη τοῦ Ρόγκερσον, προσθέτει φλυαρίες εἰς βάρος τῆς κομήσσης Καλιόστρο.

Πικραμένος ὁ Καλιόστρο ἀποφασίζει νὰ ἀναχωρήση ἀπὸ τὴν Ρωσία. Ἄλλως τε, ὁ βασιλεὺς τῆς Σουηδίας Γουσταῦος Γ΄ τοῦ εἶχε στείλει μιὰ ἐγκάρδια πρόσκλησι, στὴν Αὐλή του. Ἐπίσης ἀπὸ τὴν Βαρσοβία τὸν ἔχει προσκαλέσει ὁ βασιλεὺς τῆς Πολωνίας Στανίσλαος. Ὁ Καλιόστρο προτιμᾶ τὴν Βαρσοβία, ὅπου φιλοξενεῖται στὸ παλάτι τοῦ πρίγκι-

πος Πονίνσκι, ὁ ὁποῖος τοῦ κατασκευάζει καὶ ἕνα ὡραῖο ἀλχημιστικὸ ἐργαστήριο γιὰ τὶς ἔρευνές του. Εἰς ἔνδειξιν εὐγνωμοσύνης, ὁ Καλιόστρο ἐκτελεῖ ἕνα πείραμα παρουσίᾳ ὅλης τῆς Αὐλῆς. Ζητάει νὰ φέρουν ἕναν μεγάλο καθρέπτη καὶ συγκεντρώνεται ἐπὶ μακρόν. Ξαφνικά, στὸν καθρέφτη ἐμφανίζεται καθαρώτατα μία γυναικεία μορφή, στὴν ὁποίαν ὅλοι ἀνεγνώρισαν μιὰ φίλη τοῦ πρίγκιπος Πονίνσκι.

Θεραπεῖες στὴ Γαλλία

Τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1779 ὁ Καλιόστρο εἰσέρχεται ἐπιβλητικὰ στὸν χῶρο τῆς Ἱστορίας. Φθάνοντας στὸ Στρασβοῦργο, ἐγκαθίσταται στὸν «Οἶκο τῆς παρθένου», μιὰ τριώροφη κατοικία στὴ γωνία τῆς σημερινῆς πλατείας Κλεμπὲρ καὶ τῆς ὁδοῦ Βώ. Μόλις φθάνει σχεδόν, τοῦ φέρνουν τὸν γραμματέα τοῦ μαρκησίου ντὲ Λὰ Σάλλ, ἑτοιμοθάνατον ἀπὸ γαγγραινῶδες τραῦμα. Ὁ Καλιόστρο μένει δίπλα του μία ἡμέρα καὶ μία νύκτα. Τὴν αὐγὴ τῆς ἑπομένης ἡμέρας ἡ γάγγραινα ἔχει ἐξαφανισθῆ, τὸ τραῦμα ἔχει ἐπουλωθῆ καὶ ὁ γραμματεὺς ἐξέρχεται πεζῆ ἀπὸ τὴν κατοικία τοῦ κόμητος. ὑπὸ τὰ χειροκροτήματα τοῦ πλήθους. Ἡ εἴδησις περνάει τὰ σύνορα. Ἀπὸ τὴν Ἑλβετία φθάνει ἕνας μεγάλος ἐπιχειρηματίας, ὀνόματι Σαρασίν, τοῦ ὁποίου ἡ σύζυγος ἦταν σχεδὸν ἑτοιμοθάνατη ἀπὸ ἕνα μυστηριώδη πυρετό. Ἡ θεραπεία της διήρκεσε λίγες ἡμέρες καὶ τὸ φάρμακο ἦταν μερικὲς σταγόνες ἑνὸς εἰδικοῦ ἐλιξηρίου τοῦ Καλιόστρο. Θεραπεύεται καὶ ὁ ἱππότης Λαγκλουᾶ, λοχαγὸς τοῦ Ἱππικοῦ, ὁ ἱππότης Μονμπρουέλ, ὁ πρῖγκιψ Σουμπίς, ἐξάδελφος τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας καὶ πολλοὶ ἄλλοι, ἐπιφανεῖς καὶ ἀφανεῖς. Ἀπασχολεῖται ὁ Παρισινὸς τύπος.

«Ἐπέτυχα νὰ γίνω δεκτὸς ἀπὸ τὸν κόμητα, γράφει ἕνας χρονικογράφος, ὁ Λαμπόρ. Φαντασθῆτε μιὰ ἀπέραντη αἴθουσα γεμάτη ἀπὸ δυστυχῆ πλάσματα, ποὺ ἐπικαλοῦνται τὴν βοήθειά του. Ὁ κόμης ἀκροᾶται ἕναν — ἕναν, πηγαίνει στὸ ἐργαστήριό του καὶ ἔρχεται, δίνει φάρμακα, συχνὰ ἀνοίγει καὶ τὸ πουγγί του καὶ δίνει χρήματα, ἐνῶ ὁ ἴδιος δὲν λαμβάνει ποτὲ καὶ ἀπὸ κανέναν. Μοιράζει χρήματα ἀτέλειωτα... Οἱ εὐεργετούμενοι τὸν εὐχαριστοῦν γονατιστοί, τὸν ἀποκαλοῦν σωτῆρα τους καὶ πατέρα...»

Ἀμφισβητεῖται ἡ δρᾶσις του

Ὅταν βγαίνει στὴν πόλι, πλήθη ἀκολουθοῦν τὴν ἅμαξά του, τὸν σταματοῦν. Καὶ πάλι μοιράζει χρήματα, συνεχῶς μοιράζει. Πῶς εἶναι δυνατόν, ὅλοι ἀποροῦν. Ἀλλά, ὁ Καλιόστρο, ἐπιζητούμενος ἀπὸ τοὺς ἰσχυροὺς καὶ λατρευόμενος ἀπὸ τὸν λαό, ἔχει καὶ τοὺς

ἐχθρούς του. Στάς 24 Μαΐου 1781 ὁ ἐφημέριος τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Πέτρου — τοῦ Γέροντος καλεῖται ἐπειγόντως να κοινωνήση τὴν κυρία Γκραῖμπελ, σύζυγον ἑνὸς ἀρχιτέκτονος τῆς πόλεως, ἐπίτοκον καὶ ἑτοιμοθάνατον. Ὁ ἰατρὸς Ὄστεραγκ ἐντελῶς ἀπελπισμένος. εἶχε συμβουλεύσει στὸν σύζυγο τὴν Ἁγίαν Μετάληψιν, προς προετοιμασίαν τῆς ψυχῆς τῆς ἀσθενοῦς, διότι «ἄλλο τίποτε» δὲν μποροῦσε νά γίνη. Ἀλλά ὁ Γκραῖμπελ ἦταν θαυμαστὴς τοῦ Καλιόστρο. «Ἄλλο τίποτε» δὲν μποροῦσε, πράγματι νά γίνη; Αὐτὸ θά μποροῦσε νά λεχθῆ μόνον ἀφοῦ ἐπενέβαινε καὶ ὁ κόμης, χωρὶς ἀποτέλεσμα... Ὁ Καλιόστρο δέχεται νά ἐπισκεφθῆ τὴν ἑτοιμοθάνατη ἐπίτοκο καὶ προσφέρει τὴν δική του βοήθεια. Σέ τρεῖς ἡμέρες, ἡ κυρία Γκραῖμπελ γεννᾶ ἕνα ἀγοράκι ζωντανὸ καὶ γερό, ἐνῶ ἡ ἴδια αἰσθάνεται πολὺ καλά, πλέον... Ὁ ἰατρὸς Ὄστεραγκ διασπείρει τὴν φήμη, ὅτι ἡ κυρία Γκραῖμπελ δὲν εἶχε τίποτε τὸ σπουδαῖο καὶ ὅτι ὁ τοκετὸς ἔγινε φυσιολογικά, ὁ δὲ Καλιόστρο ἦταν ἕνας ἀπατεών, μὲ τὸ νά ἐμφανίζη μία τόσο ἁπλῆ περίπτωσι ὡς δικό του κατόρθωμα. Ἀγανακτισμένος, ὁ ἐφημέριος τῆς ἐκκλησίας ἐκδίδει ἀνακοινωθὲν καὶ τὸ τοιχοκολλάει σ' ὅλες τὶς ἐκκλησίες: Ποιὸς τὸν εἶχε καλέσει νά μεταλαβῆ τὴν κυρία Γκραῖμπελ, ἂν ὄχι ὁ ἰατρὸς Ὄστεραγκ; Λοιπόν, τί εἴδους «συνήθης περίπτωσις φυσιολογικοῦ τοκετοῦ» ἦταν αὐτή; Ὁ Ἰατρικὸς Σύλλογος ἐπικρίνει τὸν Ὄστεραγκ γιά τὴν ἀπόπειρα δυσφημίσεως.

Ἀλλά, ὁ Καλιόστρο δέχεται ἕνα πλῆγμα ἀπὸ ἕναν ὑπηρέτη του, ὀνόματι Καρλο Σάκι, ὁ ὁποῖος, ἐπιφορτισμένος νά μεταφέρη τά φάρμακα στοὺς ἀσθενεῖς, καταχρᾶται τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ κόμητος καὶ ἀποσπᾶ χρήματα. Ἐξ ἄλλου, ὁ ἴδιος κατασκευάζει ἕνα σιρόπι καὶ τὸ πουλάει ὡς τὸ δῆθεν ἐλιξήριο τοῦ Καλιόστρο. Ἡ ἀπάτη ἀποκαλύπτεται. Ἡ πλέον ἐπίσημος ἀναγνώρισις τῆς ἀνιδιοτελείας του ἔρχεται ἀπὸ τὶς Βερσαλλίες. Ἐπιστολαὶ μὲ τὶς ὑπογραφὲς τοῦ κόμητος Ντὲ Βερζέν, ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, τοῦ δουκὸς τοῦ Μιρομενίλ, ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, τοῦ στρατάρχου Σεγκύρ, ὑπουργοῦ τῆς Ἀμύνης, βεβαιοῦν ὅτι ὁ κόμης Καλιόστρο ἦταν πάντοτε ἀνιδιοτελής, φίλος τῶν φτωχῶν, εὐεργέτης τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ ἔπρεπε νά τοῦ παρασχεθῆ πᾶσα συνδρομὴ τῶν Ἀρχῶν. Ὁ καρδινάλιος τοῦ Στρασβούργου πρίγκιψ Ντὲ Ροάν, μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῆς Γαλλίας, τὸν ὑπερασπίζει ἐπίσης. Ἀλλά ὁ Καλιόστρο ἔχει κουρασθῆ. Καὶ ἐγκαταλείπει τὸ Στρασβοῦργο, τὸ καλοκαίρι τοῦ 1783, ἀφοῦ προηγουμένως ἔχει προφητεύσει τὸν θάνατο τῆς Μαρίας—Θηρεσίας καὶ τὴν γέννησι διαδόχου τῆς Γαλλίας.

Λυὼν—Παρίσι

Τὸν Ἰούλιο τοῦ 1783 εὑρίσκεται στὴ Νεάπολι, τὸν Σεπτέμβριο στὸ Μπορντώ, τὸν Ὀκτώβριο στὴ Λυών.

«Φεύγοντας — γράφει ἕνας χρονικογράφος — παίρνει μαζί του τοὺς θρήνους ὅλων μας. Νιώθουμε τὸ κενὸν ποὺ ἀφήνει μεταξὺ τῶν φτωχῶν καὶ τῶν ἀσθενῶν».

Στὴ Λυὼν ἱδρύει τὴν «Θριαμβεύουσα Σοφία», Στοὰ — Μητέρα τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Τεκτονισμοῦ «Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως». Ἡ ἐνέργεια αὐτὴ θὰ ὁδηγήση μιὰ ἡμέρα στὸν χαμό του... Οἱ ὀπαδοί του ἀνεγείρουν ἕνα μεγαλοπρεπῆ ναὸ μὲ τὰ ἀγάλματα τοῦ Ἄμμωνος καὶ τοῦ Ὀσίριδος. Στὸ Τεκτονικὸ συνέδριο τοῦ ἑπομένου ἔτους τὸ νέο «δόγμα» του θ' ἀναγνωρισθῆ ἐπισήμως καὶ θὰ ἐκφρασθοῦν ἐλπίδες ὅτι καὶ τὸ Βατικανὸν θὰ τὸ ἐπιδοκιμάση, δοθέντος τοῦ ὑψηλοῦ πνευματικοῦ περιεχομένου του. Ἀλλά, τὸ Βατικανόν, στὴν πραγματικότητα, θὰ γίνη ὁ δήμιός του...

Ἀπὸ τὴν Λυών, ὁ Καλιόστρο πηγαίνει στὸ Παρίσι, κατόπιν προσκλήσεως τοῦ καρδιναλίου Ντὲ Ροάν, ὁ ὁποῖος ἐλπίζει, μὲ τὴν μεσολάβησι τῶν ἀποκρύφων δυνάμεων τοῦ κόμητος, νὰ συμφιλιωθῆ μὲ τὴν βασίλισσαν Μαρίαν—Ἀντουανέτταν μὲ τὴν ὁποίαν ἦταν ἐρωτευμένος!

Στὸ Παρίσι ἐγκαθίσταται σ' ἕνα οἴκημα τῆς γωνίας λεωφόρου Μπωμαρσαὶ καὶ ὁδοῦ Σαίν—Κλώντ. Ἐκεῖ δέχεται πρίγκιπας, καρδιναλίους, ἑκατομμυριούχους καὶ φτωχὸν κοσμάκη. Ἡ δημοτικότης του εἶναι ἀπέραντη. Κυκλοφοροῦν προσωπογραφίες του τὶς ὁποῖες οἱ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ ἔχουν στὰ σπίτια τους σὸν εἰκόνισμα. Ταμπακιέρες, βεντάλιες καὶ ἄλλα ἀντικείμενα ἔχουν ζωγραφισμένη τὴν μορφή του. Ὁ Καλιόστρο θριαμβεύει...

Ἡ κατοικία τοῦ Καλιόστρο

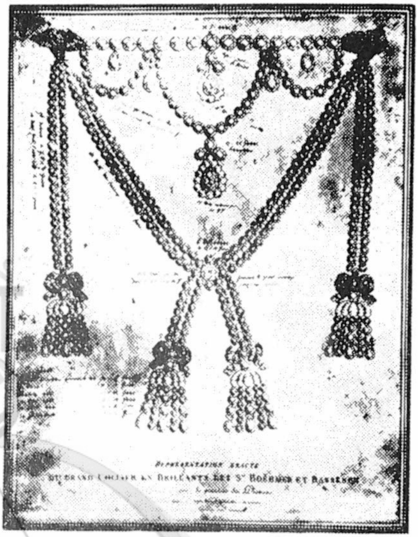
Ἑπτὰ νεκροὶ σὲ συμπόσιο

Ἕνα ἀπὸ τὰ πλέον παράξενα κατορθώματά του ἦταν ἕνα γεῦμα, στὸ ὁποῖον ἔλαβαν

μέρος καὶ φαντάσματα νεκρῶν προσωπικοτήτων! Ὁ κόμης ντ' Ἀρτουά, μαζὶ μὲ ἄλλα πέντε ἐξέχοντα πρόσωπα, προσκληθέντες σὲ γεῦμα, βρῆκαν τραπέζι στρωμένο γιὰ δέκα τρεῖς. Μὲ τὸν ἀμφιτρύωνα ἦσαν ἔξη, ὅταν ὁ Καλιόστρο διέταξε νὰ κλείσουν οἱ πόρτες. Οἱ ἄλλοι ἑπτά; Ὁ κόμης ἐγείρεται ὄρθιος καὶ ἀρχίζει μιὰ αὐτοσυγκέντρωσι. Εἶναι ὠχρότατος. Μετὰ πάροδον ὥρας ἀκαθόριστης, σε μιὰ ἀπὸ τὶς κενὲς θέσεις ἀρχίζει νὰ διαγράφεται μιὰ συγκεχυμένη ἀνθρώπινη μορφὴ ἡ ὁποία γίνεται βαθμηδὸν διαυγής. Εἶναι τὸ φάντασμα τοῦ δουκὸς ντὲ Σουαζέλ. Οἱ παρόντες ἐμβρόντητοι, συνωθοῦνται μεταξύ των. Ἀλλὰ σὲ λίγο ἐμφανίζεται καὶ ἄλλο φάντασμα. Εἶναι τοῦ ἀββᾶ ντὲ Βουαζενόν. Ἐμφανίζονται κατόπιν οἱ μορφὲς τοῦ Βολταίρου, τοῦ Μοντεσκιέ, τοῦ ντ' Ἀλαμπὲρ καὶ τοῦ Ντιντερό. Καταλαμβάνουν τὶς φυλαγμένες κενὲς θέσεις στὸ τραπέζι. Ἀπαντοῦν σὲ ἐρωτήσεις τοῦ Καλιόστρο καὶ τῶν συνδαιτυμόνων του. Ὅταν τὸ ὅραμα αὐτὸ χάνεται, διαπιστώνεται ὅτι εἶχε διαρκέσει δύο ὧρες. Ἦταν ἕνα πείραμα πρωτοφανές.

Ἡ ὑπόθεσις τοῦ περιδεραίου

Ὁ Καλιόστρο εἶναι στὸ ἀπόγειον τῆς φήμης του. Ἀλλὰ σὲ λίγο ξεσπάει ἡ ὑπόθεσις τοῦ Περιδεραίου, ἡ ὁποία θὰ

Τὸ περιδέραιον

τὸν πλήξη σκληρά, ἔστω καὶ ἐντελῶς ἀθῶον.

Ἡ ὑπόθεσις αὐτή, ἡ ὁποία συνετάραξε τὴν Γαλλία, ἔχει ὡς ἑξῆς μὲ πολὺ λίγα λόγια: Ἡ κόμησσα ντὲ Λαμότ, ἡ ὁποία ἰσχυρίζετο ὅτι εἶχε στενὴ φιλία μὲ τὴν Μαρία—Ἀντουανέττα, «ἐξεμυστηρεύθη» στὸν καρδινάλιο Ντὲ Ροὰν ὅτι ὁ μόνος τρόπος νὰ ξανακερδίση τὴν εὔνοια τῆς βασιλίσσης ἦταν νὰ τῆς κάμη ἕνα δῶρο, ποὺ τὸ ποθοῦσε πολύ: ἕνα περιδέραιο ἀπὸ διαμάντια καὶ μαργαριτάρια, τὸ ὁποῖον εἶχαν οἱ κοσμηματοπῶλαι τοῦ Στέμματος Μπαῖμερ καὶ Μπασένζ. Ὁ καρδινάλιος πείθεται καὶ ἀγοράζει τὸ περιδέραιον, ἐπειδὴ ὅμως δὲν εἶχε διαθέσιμο ὁλόκληρο τὸ ποσὸν τοῦ τιμήματος, ὑπογράφει μία χρεωστικὴ ἀπόδειξι, στὴν ὁποία ἐγίνετο λόγος ὅτι τὸ βαρύτιμο κόσμη-

Καρδινάλιος ντὲ Ροάν

Ἡ Μαντὰμ ντὲ Λαμὸττ

μα προωρίζετο γιὰ τὴν βασίλισσα. Ἄλλως τε, ἡ κυρία ντὲ Λαμὸτ τοῦ εἶχε δηλώσει ὅτι θὰ ἐφρόντιζε νὰ ἐξοφληθῇ τὸ ὑπόλοιπον ἀπὸ τὸ βασιλικὸν ταμεῖον καὶ ἔτσι ὁ καρδινάλιος ἔμεινε ἥσυχος. Ἐν τῷ μεταξύ, τὸν προσεκάλεσαν στὸν κῆπο τῶν ἀνακτόρων, ὅπου κάποιος μαυροφορεμένος ἄγνωστος τοῦ παρέδωσε τὸ κουτὶ τοῦ περιδεραίου μαζὶ μὲ μιὰ εὐχαριστήριο ἐπιστολὴ τῆς βασιλίσσης, τὴν ὁποίαν, ὅμως, δὲν εἶδε ποτὲ νὰ φέρῃ τὸ κόσμημα στὶς ἐπίσημες ἐμφανίσεις της. Τὸ σκάνδαλο ξέσπασε ὅταν καθυστέρησε ἡ πληρωμη τῶν ὀφειλομένων δόσεων καὶ οἱ κοσμηματοπῶλαι ἀπευθύνθηκαν στὸ παλάτι. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν νὰ ἀπαγγελθῇ κατηγορία ἐναντίον τοῦ καρδιναλίου ἐπὶ προσβολῇ τῆς βασιλίσσης...

Ὁ καρδινάλιος ντὲ Ροὰν ἐνημέρωσε τὸν Καλιόστρο ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως, στὰς 3 Αὐγούστου 1785. Ὁ κόμης ἀντελήφθη ἀμέσως ὅτι ὁ καρδινάλιος εἶχε πέσει θῦμα ἀπάτης. Στὸ σημείωμα, τὸ δῆθεν προερχόμενον ἀπὸ τὴν βασίλισσα, διέκρινε τὰ σημεῖα τῆς πλαστότητος. Ὑπέδειξε στὸν καρδινάλιο νὰ προσπέσῃ στὰ πόδια τοῦ βασιλέως καὶ νὰ ὁμολογήσῃ ὅλη τὴν ἀλήθεια.

—Ἀλλά, ἂν τὸ κάμω αὐτό, εἶπε, αὐτὴ ἡ γυναίκα (ἡ κυρία ντὲ Λαμότ) θὰ καταστραφῆ.

— Ἂν αὐτὸ σᾶς κοστίζη πολύ, θ' ἀναλάβη τὴν ὑπόθεσι κάποιος φίλος σας...

— Ὄχι, ἀρνήθηκε ὁ καρδινάλιος. Εἶμαι μπλεγμένος πιά. Θὰ πληρώσω τὸ παῖσμα μου.

Στὴ Βαστίλη!

Στὰς 15 Αὐγούστου ὁ καρδινάλιος συνελήφθη καὶ ἐνεκλείσθη στὴ Βαστίλλη, ὅπου ἐφυλακίσθη καὶ ἡ ντὲ Λαμὸτ σὲ τρεῖς ἡμέρες. Ἀλλὰ στὰς 22 Αὐγούστου συλλαμβάνεται καὶ ὁ ἴδιος ὁ Καλιόστρο, ὁ ὁποῖος ἦταν τελείως ξένος πρὸς τὴν ὑπόθεσι αὐτή. Τὸ περιδέραιον εἶχε ἀγορασθῆ στὰς 29 Ἰανουαρίου 1785, ὅταν ὁ Καλιόστρο δὲν εἶχε κἂν φθάσει στὸ Παρίσι! Ἀλλὰ τὸν κατήγγειλε ὡς ἠθικὸν αὐτουργὸν τῆς προσφορᾶς τοῦ περιδεραίου ἡ κόμησσα ντὲ Λαμότ, γιὰ νὰ τὸν ἐκδικηθῆ ἐπειδὴ ἀπεκάλυψε τὴν ἀπάτη καὶ τὴν πλαστογραφία της. Ἔγιναν καὶ μερικὲς ἀκόμη συλλήψεις προσωπικοτήτων.

Ἡ σύλληψις τοῦ Καλιόστρο (μαζὶ καὶ τῆς κομησσης Σεραφίνα) ἔγινε κατὰ τὸν πιὸ βάναυσο τρόπο. Οἱ ἀστυνομικοὶ πῆγαν στὰς 7 τὸ πρωΐ. Ἦσαν ὀκτὼ καὶ ἐκράδαινσν πιστόλια. Ἐπεδόθησαν σὲ ἔρευνα, ἡ ὁποία δὲν εἶχε καμμία σχέσι μὲ τὸ περιδέραιο Ἀναστάτωσαν τὰ πάντα καὶ κατέσχον βάλσαμα, ἐλιξήριο, διάφορα πολύτιμα ποτά, τὰ πάντα. Ὁ κόμης ἐζήτησε νὰ χρησιμοποιήση τὴν ἅμαξά του. Ἀρνήθηκαν. Τὸν πῆραν πεζῆ, γιὰ νὰ προκαλέσουν σκάνδαλο. Ἀφοῦ ἔκαμαν τὸ κέφι τους, τοῦ ἐπέτρεψαν νὰ χρησιμοποιήση ἕνα ἁμάξι περαστικὸ γιὰ τὴν ὑπόλοιπη πορεία ἕως τὴν φυλακή. Τὸν ἔκλεισαν στὴ Βαστίλλη, ὅπου ἔμεινε 11 μῆνες, ἐντελῶς ἀθῶος.

Στὴ δίκη ὅλη ἡ εἰς βάρος τοῦ Καλιόστρο σκηνοθεσία ἀπεκαλύφθη. Ἀπεδείχθη ἐν πρώτοις ὅτι εἶχε φθασει στὸ Παρίσι τὴν 30ην Ἰανουαρίου, ἀκριβῶς τὴν ἑπομένη της ἀγορᾶς τοῦ περιδεραίου. Ἡ Ντὲ Λαμὸτ ὡμολόγησε ὅτι ἐσκευώρησε τὴν ἐναντίον του κατηγορία. Ὁ Εἰσαγγελεὺς ἐζήτησε τὴν πλήρη ἀθώωσιν τοῦ κόμητος καὶ τῆς συζύγου του. Οἱ 49 δικασταὶ ὁμοφώνως ἀθώωσαν τὸν Καλιόστρο καὶ τὴν Σεραφίνα, ἐπίσης ἀπήλλαξαν τὸν καρδινάλιο, ἐνῶ κατεδίκασαν τὴν Ντὲ Λαμὸτ νὰ μαστιγωθῆ γυμνὴ ἐνώπιον τοῦ λαοῦ, νὰ σημαδευτῆ μὲ καφτὸ σίδερο καὶ νὰ ἐγκλεισθῆ σὲ κάτεργο ἰσοβίως. Ἦταν ἡ 10η Ἰουνίου 1786.

Ἡ Βαστίλλη μιὰ μέρα θὰ πέση!

Ὁ Καλιόστρο ἐξέρχεται ἀπὸ τὴν Βαστίλλη. Πρὸ της φυλακῆς τὸν ἀναμένει ἕνα πολυάριθμο πλῆθος καὶ τὸν ἐπευφημεῖ. Ὁ κόμης στρέφει τὸ βλέμμα του πρὸς τὴν φυλακὴ καὶ ἀπαγγέλλει μιὰ ἱστορικὴ προφητεία: «Μιὰ ἡμέρα, αὐτὰ τὰ τείχη θὰ πέσουν!». Θα τὸν κατηγορήσουν ἀργότερα ὅτι ὄχι μόνον προεῖπε τὴν Γαλλικὴ Ἐπανάστασι μὲ ὅλες τὶς φρικαλεότητες, ἀλλὰ καὶ τὴν κατέστησε ἀναπόφευκτη μὲ τὴν βαρειὰ κατάρα του. Ἀλλὰ θ'

ἀπαντήση ὅτι δὲν ἔκαμε τίποτε περισσότερο, παρὰ νὰ προαγγείλη ἕνα πεπρωμένον ἤδη ἀκατανίκητον, τὸ ὁποῖον προωθεῖτο ἱστορικῶς ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν Μοναρχία καὶ ἀπο τὴν ἀναγκαιότητα ἐξελίξεως τῶν πολιτευμάτων τῆς ἀνθρωπότητος.

Τὰ πλήθη τὸν συνοδεύουν ἀπὸ τὴν Βαστίλλη ἕως τὸ σπίτι του, στὴν ὁδὸν Σαὶν—Κλῶντ, ὅπου τὸν περιμένουν ἄλλες χιλιάδες. Οἱ Παρισινοὶ εκδηλώνουν τὴν χαρά τους γιὰ τὴν ἀπόφασι τοῦ δικαστηρίου, ποὺ τὴν ἑρμηνεύουν ὡς ταπείνωσιν «τῆς Αὐστριακῆς». Ὁ ιδιος ὁ βασιλεὺς θὰ γράψη πρὸς τὸν ὑπουργὸ Ἐσωτερικῶν: «Ἡ ἀπόφασις ἦταν γιὰ μένα φρικτὴ προσβολή. Καὶ ὁ λαὸς ἐπανηγύρισε τὴν ἧττα τῆς βασιλίσσης!». Εἰς ἀντίδρασιν, διέταξε τὸν μὲν καρδινάλιο ντὲ Ροὰν νὰ ἐγκλείσουν στὸ μοναστήρι Λασαὶζ—Ντιε, τὸν δὲ Καλιόστρο νὰ ἀπελάσουν ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν ἀπὸ τὸ Παρίσι καὶ τριῶν ἑβδομάδων ἀπὸ τὴν Γαλλία.

Κατατρέχεται στὴν Ἀγγλία

Στὰς 13 Ἰουνίου ὁ Καλιόστρο ἀναχωρεῖ, ἐπευφημούμενος ἀπὸ χιλιάδες Παρισινούς, γιὰ τὴν Ἀγγλία. Ἐκεῖ ἀρχίζει ἡ δυστυχία του. Ἐνῶ στὸ Παρίσι ὁ «Ταχυδρόμος τῆς Εὐρώπης» ἀρχίζει μιὰ καμπάνια, ἡ ὁποία τείνει ν' ἀποδείξη ὅτι ὁ κόμης Ἀλέξανδρος Καλιόστρο ἦταν ἕνας τυχοδιώκτης, γεννημένος στὸ Παλέρμο καὶ τὸ ὄνομά του ἦταν Γκιουζέπε Βάλσαμο ἡ δὲ κόμησσα ἦταν ἐλευθερίων ἠθῶν, ὀνόματι Λαυρεντία Φελιτσιάνι, φυλακισθεῖσα γιὰ τὴν διαγωγή της καὶ ἐλευθερωθεῖσα τῇ αἰτήσει τοῦ Βάλσαμο, ὁ ὁποῖος την ἐνυμφεύθη στὴ Ρώμη, τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1769. Αἱ ἀγγλικαὶ τεκτονικαὶ στοαὶ τοῦ Σκωτικοῦ τύπου ὄχι μόνον ἀποδοκιμάζουν τὸν «Αἰγυπτιακὸ τύπο» τοῦ Καλιόστρο, ἀλλὰ καὶ τὸν κατειρωνεύονται, καθὼς καὶ τὸν ἴδιο τὸν κόμητα, ἐμφανιζόμενον μὲ τὸν τίτλο τοῦ «Μεγάλου Κόπτου». Θεωρειται «ἀθεραπεύτως ἀναχρονιστικός».

Ἀπὸ τὴν Ἀγγλία πηγαίνει στὴν Ἑλβετία, ἔπειτα στὸ βασίλειο τῆς Σαρδηνίας καὶ ἐν τέλει στὴν Ἰταλία

Στὸ διάστημα αὐτὸ ἡ γαλλικὴ κυβέρνησις τὸν καταδιώκει πάντοτε. Τὸν ἐρωτοῦν γιὰ τὶς ἐναντίον του κατηγορίες καὶ ἀπαντᾷ:

«Ἔχουν γραφῆ και λεχθῆ γιὰ μένα ἕνα σωρο βλακεῖες καὶ συκοφαντίες. Κανεὶς δὲν ξέρει τὴν ἀλήθεια γιὰ μένα. Καὶ ἐγὼ δὲν ξέρω ποιος εἶμαι. Πάντως, δὲν εἶμαι ὁ Γκιουζέπε Βάλσαμο. Ἐκεῖνο ποὺ ἔχει σημασία εἶναι ὅτι θεραπεύω ἀσθενεῖς, διαφωτίζω τοὺς ἀμφιβάλλοντας, δίδω χρήματα στοὺς δυστυχεῖς. Θὰ πρεπει νὰ πεθάνω, γιὰ νὰ γνωσθῆ τὸ ἔργον μου, ἀπὸ τὰς σημειώσεις, τὰς ὁποίας θ' ἀφήσω».

Βαδίζει πρὸς τὴν καταιγίδα

Ὁ Καλιόστρο κυριαρχεῖται τούτη τὴν περίοδο της ζωῆς του ἀπὸ τὸν ἀκατανίκητο πόθο νὰ γείνη δεκτὸς καὶ ν' ἀναγνωρισθῆ ἀπὸ τὸν Πάπα. Δὲν διαισθάνεται τὴν ἐπερχόμενη καταιγίδα. Ἔχει τὴν ἀνοικτὴ ὑποστήριξι τοῦ καρδιναλίου ντὲ Ροάν, τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς Λυών, τοῦ ἐπισκόπου — πρίγκιπος τοῦ Τρέντο μονσινιὸρ Τούν. Ὁ τελευταῖος αὐτός, ἀφοῦ ὁ Καλιόστρο ἐπραγματοποίησε τὰ τελευταία τῆς ζωῆς του θεραπευτικὰ ἀθλήματα καὶ ἄδειασε τὸ πουγγί του στοὺς φτωχούς, τὸν συνεβούλευσε νὰ μεταβῆ στὴ Ρώμη, γιὰ ν' ἀναγνωρισθῆ τὸ «πνευματικο του τελετουργικόν». Ἦτο ἀφελής...

— Ἡ Ρώμη σύμπασα εἶναι ἀξία σας! τοῦ εἶπε.

Ὁ Καλιόστρο — καθὼς τὸ ἐκπληκτικό του δῶρον τῆς διαισθήσεως ἐξηνεμίζετο ἀποτόμως — βρῆκε θαυμασ α τὴν ἰδέα. Ζητεῖ ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπο ἕνα συστατικό.

Ἡ ὑποδοχή, ποὺ τοῦ ἔγινε, ὅμως, ἦταν ψυχρή. Ζήτησε νὰ ἰδῆ προσωπικῶς τὸν Γραμματέα τοῦ κράτους τοῦ Βατικανοῦ μονσινιὸρ Λοδοβίζι καὶ τοὺς καρδιναλίους Κολόννα, Ἀλμπίνι καὶ Τσελάντα γιὰ νὰ ἐγχειρίση τὰ συστατικὰ τοῦ μονσινιὸρ Τούν. Μὲ διάφορα προσχήματα, δὲν τὸν δέχεται κανείς. Καὶ μερικὲς ἑβδομάδες ἀργότερα, ὁ μονσινιὸρ Τοὺν λαμβάνει ἀπὸ τὸ Βατικανὸ ἕνα μήνυμα ὑπὸ χρονολογίαν 4 Ἀπριλίου 1789 μὲ τοῦτο τὸ περιεχόμενον: «Ὁ αὐθέντης Καλιόστρο, μὴ τελῶν ὑπὸ κατηγορίαν τινὰ εις τὰ Ποντιφηκικὰ κράτη, δύναται νὰ διάγη καὶ ἄνευ τῆς ἀδείας κινήσεως, ἣν ἡ ὑμετέρα ἔνδοξος σεβασμιότης ἐξητήσατο ὑπὲρ αὐτοῦ».

Ἡ καταιγὶς ἔρχεται... τὴν ὀσφραίνεται στὸν ἀέρα κανείς... ὄχι ὁ Καλιόστρο, ὁ ὁποῖος ἐπιμένει νὰ ἐργάζεται γιὰ τὴν διάδοσι τοῦ Αἰγυπτιακοῦ τύπου Τεκτονισμοῦ, παρὰ τὴν καταδίκη τοῦ Τεκτονισμοῦ ἐν γένει ἀπὸ τὸν πάπα Κλήμεντα 12ον τὸ 1738 καὶ τὸν Βενέδικτο 14ο τὸ 1751. Ἀλλά, στὸ τέλος, ἀποκτᾶ συναισθησι τοῦ κινδύνου καὶ σχεδιάζει νὰ ἐγκαταλείψη, προσωρινῶς ἔστω, τὴν Ρώμη. Γράφει στὴν Βουλὴ τῆς Γαλλίας, ζητώντας ἀνάκλησι τῆς ἀπαγορεύσεως διαμονῆς του. Στὴν αἴτησί του αὐτὴ ὑμνεῖ τὴν Γαλλικὴ Ἐπανάστασι, ὡς χαραυγὴ τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ δὲν παραλείπει νὰ ὑπογραμμίση, πέραν τῶν φιλελευθέρων ἀντιλήψεών του, τὴν συμβολὴ τῶν προοδευτικῶν Τεκτονικῶν στοῶν, ὅπου ἀνῆκε καὶ ὁ ἴδιος. Το κείμενον αὐτὸ κατάσχεται ἀπὸ τὸ Βατικανό, προτοῦ φθάση στὸν προορισμό του, καὶ τίθεται στὸν φάκελο ἐναντίον του.

Ἡ Ἱερὰ Ἐξέτασις ἐπεμβαίνει

Ἡ Ἱερὰ Ἐξέτασις ἀποφασίζει νὰ κτυπήση τὸν Καλιόστρο διὰ τῆς Σεραφίνας. Ἡ κόμησσα παρασύρεται ἀπὸ τὸν ἐξομολόγο της ἔναντι ὑποσχέσεως ὅτι αὐτὴ θ' ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὸν ἀφορισμό, τὸν ὁποῖον συνεπάγεται ἡ τεκτονική της δρᾶσις, γιὰ νὰ καταγγείλη ἡ ἴδια τὸν Καλιόστρο. Ὁ ἐξομολόγος τῆς εἶχε πῆ ὅτι ἂν δὲν τὸ ἔκανε αὐτό, θὰ διέτρεχε τὸν βέβαιο κίνδυνο νὰ καίγεται αἰωνίως στὶς φωτιὲς τῆς κολάσεως, διὰ τὸν λόγον ὅτι εἶχε περιβληθῆ τεκτονικὰ ἐμβλήματα. Φτιάνουν μία καταγγελία καὶ τὴν πείθουν νὰ τὴν ὑπογράψη ἐναντίον τοῦ συζύγου της, ἡ ὁποία θὰ ἐπιτρέψη στὴν Ἱερὰ Ἐξέτασι νὰ κινηθῆ ἐπισήμως.

Ἡ καταγγελία τῆς Σεραφίνας κατεχωρίσθη τὴν 15η Δεκεμβρίου 1789. Τὴν ἑπομένη συνετάχθη τὸ ἔνταλμα συλλήψεως. Ὁ Πάπας τὸ ὑπέγραψε τὸ πρωῒ τῆς 27ης. Λίγες ὧρες ἀργότερα μία ὁμὰς γρεναδιέρων τοῦ συντάγματος Ρόσσι ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ἰδίου τοῦ κυβερνήτου τῆς Ρώμης, μονσινιὸρ Ρινουτσίνι, ἐνεργεῖ τὴν σύλληψι τοῦ Καλιόστρο.

«Ἑκατὸ χιλιάδες ἀδελφοί μου — φωνάζει ὁ κόμης — εἶναι ἕτοιμοι νὰ μ' ἐλευθερώσουν. Ἂν θελήσω, μπορῶ καὶ αὔριο νὰ ἐλευθερωθῶ!».

Πανικὸς τῶν κληρικῶν

Ἀνάμεσα στὰ χαρτιὰ ποὺ κατεσχέθησαν βρῆκαν μία προφητεία, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Πῖος 6ος θὰ ἠχμαλωτίζετο καὶ τὰ Ποντιφηκικὰ κράτη θ' ἀπεσπῶντο ἀπὸ τὸ Βατικανό. Οἱ ἀνακριταὶ χλώμιασαν διαβάζοντας τὴν προφητεία. Ἐξεδόθησαν ἀμέσως αὐστηρότατες διαταγὲς πρὸς τὰς ἐνόπλους δυνάμεις. Φρουραὶ ἐν πλήρει πολεμικῇ ἐξαρτήσει ἐγκατεστάθησαν στὰς πύλας καὶ τὰς ὁδοὺς πρὸς τὴ Ρώμη, τὰ κανόνια ἐτέθησαν εἰς ἑτοιμότητα, οἱ γέφυρες τῶν φρουρίων ἀνυψώθηκαν. Γενικὴ ἐπιφυλακὴ ἐκηρύχθη σ' ὅλους τοὺς στρατῶνες, ἐνῶ οἱ κυριώτεροι παράγοντες τοῦ Τεκτονισμοῦ τῆς Ρώμης, προδομένοι ἀπὸ ἕνα κατάσκοπο, ζητοῦν τὴν φυγή. Ὁ μαρκήσιος Βιβάλντι φεύγει στὴ Βενετία μὲ τὴ σύζυγό του ντυμένη ἀνδρικά. Κῦμα συλλήψεων ξέσπασε. Οἱ γιορτὲς τοῦ καρναβαλιοῦ ἀνεστάλησαν. Οἱ πολιτικὲς συγκεντρώσεις ἀπηγορεύθησαν. Τρέμουν τὸν Καλιόστρο...

Στὸ φρούριο Σὰντ Ἄντζελο

Τὴν 29η Δεκεμβρίου ἐγκλείεται στὸ φρούριο Σὰντ Ἄντζελο. Ἡ κατηγορία στρέφεται ἐναντίον τοῦ «Γκιουζέπε Βάλσαμο, αὐτοκαλουμένου κόμητος Ἀλεξάνδρου Καλιόστρο». Τὸν

Το κελλὶ τοῦ Καλιόστρο στὸ φρούριο Σὰντ ᾿Αντζελο

χαρακτηρίζουν «ἄνθρωπο οὐδεμιᾶς πίστεως, ἄθρησκον, κτῆνος, δόλιον καὶ δηλητηριώδη, μανιώδη καὶ ἀπατεῶνα, αἱρετικόν, ἀθεϊστήν, δυσφημιστήν, ἀχρεῖον καὶ λαοπλάνον, τέλος πάντων μασόνον». Οἱ ἀνακριταὶ προσπαθοῦν ν᾿ ἀποσπάσουν τὸ μυστικό του, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ πηγάζη παρὰ ἀπὸ κάποιο συμβόλαιο μὲ τὸν διάβολο.

— Οὐδέποτε, τονίζει, ἀνέμιξα τὸν διάβολο εἰς τὰ ἔργα μου, οὔτε καὶ ἔκαμα ποτὲ χρῆσιν μεθόδων δεισιδαιμονικῶν!

Καταδίκη εἰς θάνατον

Ἡ δίκη του διαρκεῖ δεκαοκτὼ μῆνες καὶ ἡ καταδίκη εἶναι προεξωφλημένη. Τὴν 7η ᾿Απριλίου 1791 καταδικάζεται εἰς θάνατον. Μεταξὺ τῶν «διὰ

ταῦτα» ἐνοχοποιητικῶν στοιχείων ἀναφέρεται ὅτι ἦτο πράκτωρ τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, μάγος, δολοφόνος, κιβδηλοποιὸς καὶ παραχαράκτης, κυρίως δὲ «μέγας διδάσκαλος τοῦ Τεκτονισμοῦ» καὶ αἱρεσιάρχης. Ἡ καταδίκη του στηρίζεται ρητῶς εἰς τὰς ἐναντίον τοῦ Τεκτονισμοῦ ἐγκυκλίους τοῦ Κλήμεντος 12ου καὶ Βενεδίκτου 15ου.

Μὲ χονδρὲς ἁλυσίδες στὰ πόδια καὶ τὰ χέρια, ποὺ δὲν τοῦ ἐπιτρέπουν νὰ στέκεται ὄρθιος, γονατιστὸς σύρεται ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου γιὰ ν' ἀκούση ἀπαγγελλομένην τὴν ἀπόφασιν, ἐνῶ μία μαύρη κουκούλα τοῦ κρύβει τὸ πρόσωπο...

Μιὰ μυστικὴ λέξις στὸ Βατικανὸ

Ἡ Ἕλενα Πετρόβνα Μπλαβάτσκυ διηγεῖται ὅτι τὴν ἴδια ἡμέρα ἔγινε κάτι περίεργο. Ἕνας ξένος παρουσιασθη στὸ Βατικανὸ ζητῶντας ἰδιαίτερη ἀκρόασι ἀπὸ τὸν Πάπα. Στὸν καρδινάλιο γραμματέα ἀντὶ ὀνόματος εἶπε μία λέξι. Ἔγινε ἀμέσως δεκτὸς ἀπὸ τὸν Ποντίφηκα γιὰ λίγα λεπτα. Ἀμέσως μόλις ἔφυγε ὁ μυστηριώδης ξένος, ὁ Ἅγιος Πατὴρ διατάσσει νὰ μετατραπῆ ἡ θανατικὴ καταδίκη εἰς ἰσόβια δεσμὰ καὶ νὰ τηρηθῆ ἡ μεγίστη μυστικότης ἐπὶ τῆς ὅλης ὑποθέσεως.

Στὸ τρομερὸ Φρούριο Σὰν Λεόνε

Στὰς 20 Ἰουνίου τὸν βγάζουν ἀπὸ τὸ Καστὲλ Σάντ' Ἄντζελο καὶ τὸν σύρουν μέχρι τῆς πλατείας τοῦ ναοῦ τῆς Σάντα Μαρία, ἐν μέσῳ δύο σειρῶν καλογήρων, ξυπόλυτον, μὲ μακρυὰ ἐσθῆτα καταδίκου καὶ μὲ μιὰ λαμπάδα στο χέρι. Πρόκειται νὰ ἀποκηρύξη τὰς «πλάνας» του καὶ νὰ ζητήση συγγνώμην ἀπὸ τὴν μητέρα Ἐκκλησίαν. Ἔπειτα καίουν στὴν πλατεῖα τὰ τεκτονικὰ ἐμβλήματα, ποὺ τοῦ εἶχαν κατάσχει, τὰ ἔγγραφά του καὶ τὸ περίφημο Αἰγυπτιακὸ χειρόγραφο.

Ἡ Σεραφίνα ὡδηγεῖτο ταυτοχρόνως στὸ μοναστήρι τῆς Ἁγίας Ἀπολλωνίας τοῦ Τραστέβερε, ὅπου θ' ἀπέθνησκε τὸ 1794.

Στὸ κελλί του μιὰ νύκτα θυέλλης ὁ Καλιόστρο ἐκλαμβάνει τοὺς κεραυνοὺς ὡς κρότους τηλεβόλων. Ἔρχονται, ἀσφαλῶς, νὰ τὸν ἐλευθερώσουν. Καὶ οὐρλιάζει:

— Ἐδῶ εἶμαι! Ἐδῶ, ἐλᾶτε ἐλευθερῶστε με!

Τὸν μαστιγώνουν.. Ἀποφασίζουν τότε νὰ τὸν μεταφέρουν στὸ τρομερὸ φρούριο τοῦ Σὰν Λεόνε, μιὰ πραγματικὴ ἀετοφωληά, 30 χιλιόμετρα ἀπὸ τὸ Ρίμινι. Τὸ κελλί του μοιάζει μὲ πηγάδι. Ἔχει μιὰ τρύπα ἀπὸ τὴν ὁποίαν εἰσχωρεῖ λίγο φῶς. Ἡ μόνη του ἐπικοινωνία μὲ τὸν κόσμο εἶναι ὅταν ὁ φύλακας μετατοπίζει τὸ σκέπασμα

τοῦ πηγαδιοῦ καὶ τοῦ κατεβάζει τὸ φαγητό. Ἀπὸ την Ρώμη ὁ καρδινάλιος Τσελάντα στέλνει διαταγὲς ἄγρυπνης ἐπιτηρήσεως. Ὁ κατάδικος ἐμαστιγώθηκε σκληρὰ ὅταν διεπιστώθη ὅτι εἶχε κατορθώσει νὰ τραυματισθῆ μὲ μιὰ σκλήθρα γιὰ νὰ γράψη μὲ τὸ αἷμα του στὸν τοῖχο κάποια φρᾶσι.. Φοβοῦνται μήπως οἱ τέκτονες ἀποπειραθοῦν νὰ τὸν ἐλευθερώσουν μὲ ἀεράγημα ποὺ θὰ ἔπεφτε πάνω στὸ βράχο ἀπὸ ἀερόστατα. Καὶ θαμμένον ζωντανὸ τὸν τρέμουν πάντα...

Ἐκδοχαὶ περὶ τοῦ θανάτου του

Ἕνας χρονογράφος τῆς ἐποχῆς ἀναφέρει ὅτι ὁ κόμης Ἀλέξανδρος ντὲ Καλιόστρο ἐστραγγαλίσθη στο φρούριο τοῦ Σὰν Λεόνε, στὰς 26 Αὐγούστου 1795. Ὁ πρωθιερεὺς Ἀλοΐσιος ἀναφέρει ὅτι πέθανε ἀπὸ ἀποπληξία, εἰς ἡλικίαν 52 ἐτῶν δύο μηνῶν καὶ 28 ἡμερῶν.

Ἡ ἐκδοχὴ περὶ θανάτου του, συνεπείᾳ τῶν δεινοπαθημάτων του, δὲν ἔγινε δεκτη. Ὁ Παρισινὸς «Μηνύτωρ» ἔγραψε ὅτι, σύμφωνα μὲ φῆμες ποὺ κυκλοφοροῦσαν στὴ Ρώμη, τὸν ἐστραγγάλισαν οἱ δεσμοφύλακες, τερματίζοντας τὴν δυστυχισμένη του ὕπαρξι. Ἀλλά, δολοφονία ἢ ἀποπληξία εἶναι, τὸ ἴδιο, θάνατος. Καὶ τὸ 1882, κάποιος Μάρκο Περατζόνι, πεθαίνοντας εἰς ἡλικίαν 92 ἐτῶν, ἄφησε μιὰ γραπτὴ περιγραφὴ γιὰ τὸν ἐνταφιασμὸ τοῦ Καλιόστρο. Ὁ Περατζόνι ἦταν τότε παιδὶ 19 ἐτῶν, ὅταν εἶδε, λέει, τέσσαρες ἄνδρες ποὺ μετέφεραν τὸ σῶμα τοῦ Καλιόστρο δεμένο πάνω σὲ μιὰ σανίδα, ἀπὸ μιὰ στενὴ σκάλα τοῦ φρουρίου Σὰν Λεόνε. Τὸ σῶμα δὲν ἦταν σκεπασμένο καὶ μποροῦσε νὰ διακρίνη κανεὶς τὰ χαρακτηριστικά του καὶ τὰ εἶδαν πραγματικὰ καὶ ἄλλοι, ὅταν οἱ μεταφορεῖς τὸ ἀπέθεσαν δίπλα στὸ χαμηλότερο σκαλοπάτι, γιὰ νὰ πιοῦν ἐκεῖ κοντὰ ἕνα ποτήρι κρασι. Γυρίζοντας, πῆραν τὴ σανίδα μὲ τὸ σῶμα στοὺς ὤμους καὶ τὸ μετέφεραν στὸν τοπο τοῦ ἐνταφιασμοῦ. Ἦταν σὲ μικρὴ ἀπόστασι ἀπὸ τὸ φρούριο σκαμμένος ἕνας λάκκος καὶ ἔρριψαν μέσα τὸ σῶμα, ἀφοῦ ἔβαλαν κάτω ἀπὸ τὸ κεφαλι ἕνα τοῦβλο καὶ σκέπασαν τὸ πρόσωπο μ' ἕνα παληομάντηλο.

Ἐδραπέτευσε ;

Ἀλλά, ἡ ἐκδοχὴ τοῦ θανάτου (ἄσχετα, ἐὰν φυσικοῦ ἢ βιαίου) δὲν ἔγινε δεκτὴ ἐπίσης. Ἡ Ἕλενα Πετρόβνα Μπλαβάτσκυ στὴ «Μυστικὴ Διδασκαλία» (3ος τόμος) ἐπικρίνει τὸν Ἐλιφὰς Λεβὶ ὡς γράψαντα ὅτι ὁ Καλιόστρο πέθανε στὸ φρούριο, «ἐνῶ ἐγνώριζε περισσότερα ἐπὶ τοῦ θέματος». Ἡ ἰδία ὑπεστήριξε ὅτι ὁ κόμης εἶχε δαπετεύσει κατὰ τὴν ἡμέρα τοῦ ὑποτιθεμένου θανάτου του (μέσα σ' ἕνα σακκὶ ὅπου εἶχε τοποθετηθῆ τὸ

πτῶμα ἄλλου κρατουμένου θανόντος) καὶ ὅτι τὸν συνήντησαν διάφορα πρόσωπα στὴ Ρωσία, μάλιστα ὅτι διέμεινε γιὰ ἕνα διάστημα στὸ Αἰκατερίνοσλαβ, στὸ μέγαρον τοῦ κόμητος Χὰν φὸν Ροττενστάϊν, πατρὸς τῆς Μπλαβάτσκυ. Ἀναφέρει ἐπιπλέον ὅτι σ' ἐκεῖνο τὸ μέρος ὁ Καλιόστρο ἔδειξε τὴν μαγική του δύναμι, παράγοντας, στὸ μεσοχείμωνο, ἕνα δίσκο μὲ φράουλες, γιὰ μιὰ ἀσθενῆ, ἡ ὁποία τὶς ἀναζητοῦσε παθητικά.

(Ἐδῶ, θὰ πρέπει ν' ἀναφερθῇ ὅτι ὁ ἀρθογράφος τῆς «Occult Review» Φράντς Χάρτμαν, τὸ 1884, εὑρισκόμενος στὸ Ἄντυαρ, συνωμιλοῦσε μὲ τὴν Μπλαβάτσκυ, ἡ ὁποία, ὅπως ὁ ἴδιος ἀναφέρει στὸ ἄρθρο του, τοῦ ἐπροκάλεσε τὴν ἐντύπωσι ὅτι ἐκείνη ἐθεωροῦσε τὸν ἑαυτό της ὡς νεώτερη ἐνσάρκωσι τοῦ Καλιόστρο).

Πρόποσις

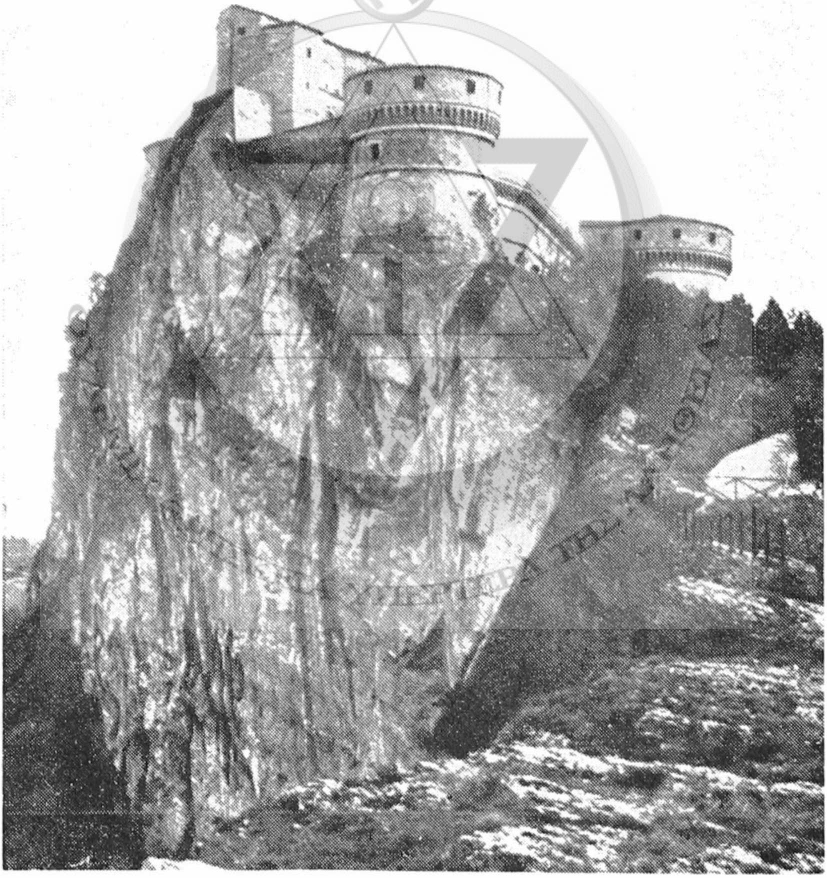
μὲ τὸ κρανίον...

Ἐξ ἄλλου, στὰ Ἀρχεῖα τοῦ Σὰν Λεόνε δὲν ὑπάρχει τίποτε σχετικὸ μὲ θάνατο τοῦ Καλιόστρο, ἂν καὶ διηγοῦνται ὅτι κατὰ τὸ 1797, ὅταν τὰ στρατεύματα τοῦ Ναπολέοντος εἶχαν εἰσβάλει στὰ Παπικὰ κράτη καὶ μερικοὶ ἀξιωματικοί, ὅταν ἐκυρίευσαν τὸ Σὰν Λεόνε, ἐζήτησαν νὰ μάθουν γιὰ τὸν Καλιόστρο, τοὺς ἔδωσαν τὴν ἀπάντησι, ὅτι εἶχε πεθάνει «προσφάτως» στὴ φυλακή του. Μάλιστα, κατὰ διαταγὴν τοῦ στρατηγοῦ Ντομπρόβσκυ, ὁ ὁποῖος ἐκυρίευσε τὸ φρούριο, μερικοὶ στρατιῶτες ἀνέσκαψαν τὸν ὑποδειχθέντα τάφο τοῦ Καλιόστρο καὶ ἔβγαλαν τὸ κρανίο του (ἤ, κατ' ἄλλην ἐκδοχή, οἱ φρουροὶ τοὺς ἔδειξαν ἕνα σκελετὸ ὡς ἀνήκοντα ποτὲ στὸν Καλιόστρο καὶ πῆραν τὸ κρανίο του) ὅπου ἔβαλαν κρασὶ καὶ ἤπιαν εἰς μνήμην τοῦ μάρτυρος τῆς Ἐλευθερίας...

Τέλος, οἱ παλαιότεροι ἀφηγοῦνται ὅτι κατὰ τὶς ἀσέληνες νύκτες τὸ φάντασμα τοῦ κόμητος Καλιόστρο ξαναγυρίζει στὰ τείχη τοῦ φρουρίου, τὸ ὁποῖον εἶναι καταδικασμένο νὰ καταρρεύσῃ: Αὐτὴ ἦταν ἡ τελευταία προφητεία τοῦ κόμητος καὶ μέλλει νὰ εἶναι ἡ τελευταία του ἀντεκδίκησις γιὰ ὅσα ὑπέφερε ἐκεῖ... Τελευταίως ἡ ἐφημερὶς «Ἴλ Τζιόρνο» τοῦ Μιλάνου ἔγραφε ὅτι τα χρόνια τοῦ φρουρίου «εἶναι μετρημένα» καὶ προσφάτως ἐκηρύχθη συναγερμὸς τῶν μηχανικῶν.

Ἐν τῷ μεταξύ, κάθε χρόνο συρρέουν στὸ Σὰν Λεόνε χιλιάδες ξένων, οἱ ὁποῖοι ἀναζητοῦν στοιχεῖα γιά τὴν ἀποκατάστασι τῆς μνήμης τοῦ κόμητος Καλιόστρο, τὴν ὁποίαν ἐβεβήλωσαν οἱ μισαλλόδοξοι τοῦ 18ου αἰῶνος. Το 1969 μία ἐπιτροπὴ προσκυνητῶν ἐζήτησαν νὰ ἀνεγείρουν στὸ προπύργιο τοῦ φρουρίου ἕνα μνημεῖο

τοῦ ἥρωός των. Ἀλλὰ γι' αὐτὸ ἀπαραίτητη προϋπόθεσις εἶναι νὰ γίνη, μὲ τὴν ἔγκρισι τοῦ Βατικανοῦ, ἀναθεώρησις τῆς δίκης τοῦ Καλιόστρο, πρᾶγμα ἀπίθανον, παρὰ τὸ ὅτι ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία ἔχει, πλέον, προσανατολισθῆ πρὸς ἄρσιν τῶν παλαιῶν ἀφορισμῶν κατὰ τῶν Τεκτόνων.

Τὸ Φρούριο Σὰν Λεόνε

Πάρτε στὰ σοβαρὰ τὴν Αἰωνιότητα

Τοῦ JOHN COATS
τ. Προέδρου τοῦ Θ.Ε. Εὐρώπης

Παρετηρήθη ὅτι αἱ μέθοδοι τῆς θεοσοφικῆς ἐργασίας διαφέρουν στὴν Εὐρώπη ἀναλόγως τῆς γεωγραφικῆς περιοχῆς, λόγῳ τῶν τύπων τοῦ ἔθνους ἢ τῆς ὑπο-φυλῆς. Στὴ νότιο Εὐρώπη, κυρίως λατινική, παρατηρεῖται διανοητικὴ καὶ μορφωτικὴ προσέγγισις, ἐνῶ στὶς τευτονικὲς χῶρες ἐκδηλώνεται ξεχωριστὸ ἐνδιαφέρον γιὰ πρακτικὴ δρᾶσι καὶ λειτουργοῦν τμήματα τοῦ Θεοσοφικοῦ Τάγματος Ὑπηρεσίας, ἐνδιαφερόμενα γιὰ τὰ παιδιά, τοὺς πρόσφυγες, τὰ ζῶα, τὰ φυλετικὰ προβλήματα κ.ἄ. Στὸν βορρᾶ ἡ προσέγγισις εἶναι μᾶλλον μυστικιστική. Συναισθάνονται ἀληθινὰ ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι μέρος τῆς Φύσεως καὶ θὰ ἤθελαν νὰ μάθουν τί μπορεῖ νὰ μᾶς πῆ, ἐπὶ παραδείγματι, ἕνα ἡλιοβασίλεμα, ἕνας καταρράκτης, ἕνα πουλὶ ἢ ἕνα τριαντάφυλλο. Ἐὰν ἀφιερώσουμε λίγο χρόνο γιὰ νὰ ἐννοήσωμε τὴν φύσι ἑνὸς ἄνθους, ποὺ δίνεται ὁλόκληρο σὲ χρῶμα, ἄρωμα καὶ ὀμορφιὰ ὥσπου νὰ πεθάνῃ μαθαίνομε κάτι ἀπὸ τὴ φύσι τοῦ ζῆν κατὰ τέτοιον τρόπο, ὥστε νὰ δινόμαστε ὁλοκληρωτικὰ στὸν κόσμο ποὺ ζοῦμε.

Ἀπὸ τὸ Ἰσλανδικὸ Τμῆμα, ποὺ ἔχει τὸν μεγαλύτερο ἀριθμὸ μελῶν ἀπὸ κάθε ἄλλη εὐρωπαϊκὴ χώρα, ἐν σχέσει μὲ τὸν πληθυσμό, μᾶς ἦρθε ὁ ἑπόμενος διαλογισμός:

«Παρατηρήσετε βαθειὰ μέσα στὴν φύσι σας καὶ θὰ δῆτε τὶς σκέψεις ποὺ ἔρχονται καὶ πᾶνε, μὴν τὶς κρατᾶτε, οὔτε νὰ τὶς ἀπορρίπτετε, δῆτε τις ἁπλῶς, δὲν εἶσθε σεῖς αὐτές. Κινοῦνται σὰν τὰ νέφη σ᾽ ἕνα καθαρὸ γαλάζιο οὐρανό, ἀφίνοντας ἀνάμεσα διαστήματα, αὐτὰ ποὺ εἶσθε σεῖς. Βαθειὰ κάτω στὴ συνείδησί σας θὰ βρῆτε σιωπὴ πέραν κάθε σκέψεως καὶ συγκινησεως καὶ ἐνδιαφέροντος προσωπικοῦ. Μὴν σκέπτεσθε γιὰ τὴν σιωπή. Ζῆστε την. Ἡ σιωπὴ αὐτὴ εἶσθε σεῖς. Τὰ συμβάντα τῆς ἡμέρας περνοῦν, σὰν κύκνοι σὲ ὄμορφη λίμνη. Βαθειὰ κάτω στὸ νερό, ἡ σιωπὴ καὶ ἡ γαλήνη δὲν διαταράσσονται. Σεῖς εἶσθε ἡ σιωπή, σεῖς εἶσθε ἡ γαλήνη»

★

Θὰ ἔπρεπε νὰ διερωτηθοῦμε στὰ σοβαρὰ γιατί εἰσήλθαμε στὴν Θεοσοφικὴ Ἑταιρία. Ἐνδιαφερόμεθα πραγματικὰ γιὰ τὴν ἀνθρώ-

πινη ἀδελφότητα καὶ θέλομε νὰ βοηθήσωμε τὸν κόσμο; Ἐὰν σήμερα εὑρισκόμεθα σ' αὐτὴ τὴν κίνησι, τοῦτο συμβαίνει διότι στὸ παρελθὸν ἐθέσαμε εἰς κίνησιν εὐτυχεῖς προϋποθέσεις, χάρις στὶς ὁποῖες ἡ ἐνσάρκωσίς μας συνετελέσθη σὲ μιὰ ἐποχὴ ἐπερχομένων μεγάλων ἀλλαγῶν γιὰ τὸν κόσμο. Ἡ μελέτη πρέπει νὰ μᾶς βοηθάει νὰ ἀρχίσωμε νὰ ἐννοοῦμε τὸν ἑαυτό μας ὡς πνευματικὴ ὀντότητα, τῆς ὁποίας οἱ ρίζες εἶναι εἰς τὸ αἰώνιον.

Ἐάν, λοιπόν, πρόκειται νὰ γίνωμε ἀληθινὰ μέλη τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας, ὀφείλομε νὰ μάθωμε νὰ παίρνωμε τὴν αἰωνιότητα στὰ σοβαρά, διότι αὐτὸ εἶναι τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ μᾶς καὶ ὄχι ὁ χρόνος. Ἡ εὐθύνη μας εἶναι ηὐξημένη. Ἡ Χριστιανικὴ διδασκαλία μᾶς ἔχει διδάξει: «Αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν, ζητεῖτε καὶ εὑρήσετε, κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν». Κάθε εἰλικρινὴς ἐρευνητὴς γνωρίζει ὅτι ὁ ζητῶν εὑρίσκει, ἀλλὰ δὲν εὑρίσκομε πάντοτε ὅ,τι προσδοκοῦμε. Βεβαίως, εἶναι ἐνδιαφέρον νὰ γνωρίζωμε τί ἔλεγαν ἐπὶ ἑνὸς θέματος ἡ Μπλαβάτσκυ ἢ ἡ Μπέζαντ, καὶ πολλὰ μποροῦμε νὰ μάθωμε ἀπὸ τὴν σοφία των, ἀλλὰ ἡ Ἀτραπὸς περνάει ἀπὸ τὴν καρδιά μας καὶ ὄχι ἀπὸ βιβλία. Αὐτὴ εἶναι ἡ θύρα ποὺ πρέπει νὰ κρούσωμε.

Ὑπάρχει μία περίφημη εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ κρούοντος σὲ μιὰ θύρα. Εἴμεθα ἐμεῖς ἐκεῖνοι ποὺ ἔκλεισαν τὴν θύρα καὶ δὲν εἰσάγομε Αὐτὸν στὴ ζωή μας, ὥστε νὰ ἐκδηλωθῆ ἐντός μας. Πρέπει ν' ἀπομακρύνωμε τὰ πέπλα, μὲ τὰ ὁποῖα ἐκαλύψαμε τὸν ἑαυτό μας, ὥστε νὰ φθάσωμε στὸν πραγματικὸ ἐσωτερικό μας ἑαυτό, στὴν βαθύτερη συνείδησι τῆς χαρᾶς, τῆς ἀγάπης, τῆς προσφορᾶς, τῆς εὐτυχίας καὶ τῆς γαλήνης στὸν κόσμο τῆς Ἑνότητος, ὅπου καὶ ἡ συνείδησις ἀνήκει. Οἱ ἀληθινὰ πνευματικὲς ἰδέες δὲν εἶναι ἀτομικὰ δικές μας, ἀνήκουν στὴν συνείδησι ἀπὸ τὴν ὁποία ἔσταξε ὁ σπόρος μιᾶς ἰδέας στὸ νοῦ μας. Μποροῦμε νὰ παρασκευάσωμε τὸν ἑαυτό μας καθὼς ὁ κηπουρὸς παρασκευάζει τὸ ἔδαφος, σκάβοντας, λιπαίνοντας, σπείροντας, καὶ ὁ Θεός, μὲ τὸ σχῆμα τοῦ ἥλιου καὶ τῆς βροχῆς, καθιστώντας γόνιμη τὴν σπορὰ καὶ τὴν ἀνάπτυξι τοῦ φυτοῦ. Ἡ παρασκευὴ μπορεῖ νὰ γίνη ἀπὸ ἐμᾶς, ὅπου καὶ νὰ εἴμεθα. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ μεταβοῦμε σὲ καμμιὰ σχολὴ ἢ σὲ δάσος ἢ σὲ σπήλαιο.

Ἐὰν ἐπωφελούμεθα τῶν πλεονεκτημάτων τῆς φύσεως, μποροῦμε νὰ παρασκευάσωμε τὸ ἔδαφος. Εὐλογία εἶναι μιὰ δοξασμένη δύσις, ἕνας καταρράκτης εἶναι πλήρης δυνάμεως, ὁ κυματισμὸς μιᾶς λίμνης εἶναι ὁλόχαρος, τὸ δένδρο ἔχει σταθερότητα, ὁ ἄνεμος παιγνιδίζει. Τὸ ρόδο μᾶς φέρνει ἀγαλλίασι, τὸ κελάδημα τῶν πουλιῶν εἶναι μιὰ δοξολογία. Τότε, ὅταν τὸ ἔδαφος εἶναι παρασκευασμένο καὶ τὴ στιγμὴ ποὺ λιγώτερο παρὰ ποτὲ τὸ προσδοκοῦμε, ἐπέρχεται ἀλλαγὴ στὴ ζωή μας γιὰ πάντα.

Ἡ ἐμπειρία αὐτὴ ἔχει κάτι τὸ ἀμετάβλητο καὶ τὸ ἀσύγκριτο, διότι ἐκεῖνος ποὺ θὰ περιέλθη σ'

αὐτὴ τὴν κατάστασι δὲν μπορεῖ νὰ τὴν συγκρίνη μὲ ἄλλη καμμία, ἡ σύγκρισι ὄντας μιὰ ἰδιότητα τοῦ νοῦ, οὔτε καὶ ἐπιθυμεῖ τὴν ἀλλαγή της, ζώντας σὲ ἐμπειρία τελειότητος. Φόβοι καὶ ἔγνοιες παύουν ἐκείνη τὴ στιγμὴ — εὐλογία καὶ εὐτυχία τυλίγουν ὅποιον εἶναι μέσα στὸ φῶς. Ἡ νοητική μας ἀνάπτυξις, βῆμα μὲ βῆμα, ἐκτείνεται. Ἡ γνῶσις μας νιώθει ὅτι αἱ τελετουργίαι μας καὶ οἱ συμβολισμοί μας πηγάζουν εὐθέως ἀπὸ τὴν Πραγματικότητα. Ὅλα μας τὰ βιβλία, ὅλαι μας αἱ εἰκόνες, ὅλαι αἱ διδασκαλίαι μας, ὅλαι αἱ ἰδέαι μας, δίνουν διέξοδο πρὸς αὐτὸ τὸ Σήμερα.

Φῶς αὐγινὸ

Ἥμερη θάλασσα, στὴν πατρική
μου γῆ,
ὤ, πῶς τοῦ δειλινοῦ οἱ φωνὲς σιγοῦν
καὶ οἱ ἀνέμοι!
Πᾶψαν στὰ βράχια ἀπάνω οἱ στεναγμοὶ
καὶ οἱ γλάροι τραγουδᾶν...

Πέρα ἀπὸ τ' ἀγνάντεμα, στὴ γῆ
τὴν πατρική
μὲ βάρκες νοσταλγοὶ γυρνοῦν
κι' ἔχουν κουπιὰ μαργαριτάρια...
Πέσαν τοῦ Μάη τ' ἀστέρια
ἐδῶ στοῦ λόφου τὴν κορφὴ
κι ὁ νοῦς, στοῦ ἥλιου λυωμένος
τὰ χρυσάφια
μυριόλαλη ἔχει ἀρχίσει προσευχή...

Κύριε,
Σὲ προσμένω, ἐδῶ! Ὥς ποὺ νὰ
βγοῦν
τῆς νύχτας μερωμένα τ' ἀγριοπούλια
μ' αὐτὰ νὰ Σὲ δεχτῶ...
Θὰ μείνω ἐδῶ, ὥς νὰ μοῦ στείλεις
καὶ τοῦ Μάη
τῆς πατρικῆς μου γῆς, φῶς αὐγινό...

ΙΩΑΝΝΑ ΔΡΙΒΑ - ΜΑΡΑΒΕΛΙΔΟΥ

Παρακλητικὸ στὴν ἀνθρώπινη θεότητα

Ἅγιος
　　Ἅγιος
　　　　Ἅγιος ὁ Θεὸς
Μεγαλομάρτυς ὁ ἄνθρωπος!

Κρούεται ἐντός μου τὸ σήμαντρο,
«ἐν βαθείᾳ νυκτὶ» ἡ εὐλάβεια χαιρετᾷ
τὴν ἀγρύπνια μου καὶ τὸ φόβο.

Πῶς ν' ἀποδεσμεύσω, Κύριε, τοὺς συλλογισμοὺς
ἀπὸ τὸν ἔσχατο κίνδυνο τῆς φθορᾶς.

Πῶς νὰ συλλαβίσω τὸ ὄνομά Σου
ἐν ὥρᾳ νυκτός, ἀφοῦ περικυκλωμένη
βρίσκομαι στὶς ἀνθρώπινες οἰμωγές.

Βαδίζω ἐν μέσῳ ἀδελφῶν ποὺ συγκρούονται,
πονηρῶν πνευμάτων ποὺ κυριαρχοῦν,
ἐν μέσῳ θυέλλης, ἰαχῶν καὶ κροτίδων,
χωρὶς ἔλεος, παραβλέπω τῆς ἀμπέλου
τὴν λεπτὴν οἰνάνθην ξηράν, τὸ κέλυφος
τῶν ἑρπετῶν ἐγκαταλελειμμένο εἰς τὰς ἀγυιάς,
καὶ περιπατοῦν οὗτοι, θριαμβευταί,
ἐν μέσῳ θνητῶν καὶ ἀθώων.—

II

Δικός μου δὲν εἶναι ὁ κόσμος Σου, Κύριε,
οὔτε οἱ πέτρες, οὔτε τὰ φύκια μοῦ ἀνήκουν,
οὔτε τὸ ψιθύρισμα τῶν ἀνέμων Σου
μηδὲ κἂν τὸ ἐλάχιστο βλέμμα μιᾶς ἀχτίδας Σου.

Δικοί μου μόνο οἱ ὀλοφυρμοὶ τῆς Ἑκάβης,
τῆς Νιόβης καὶ τῆς Ραχὴλ οἱ θρῆνοι.
Δικές μου οἱ μέρες τῆς ντροπῆς καὶ τοῦ πόνου
κι ὁ ἀγκάθινος πέπλος τῆς σκοτεινῆς νύχτας.

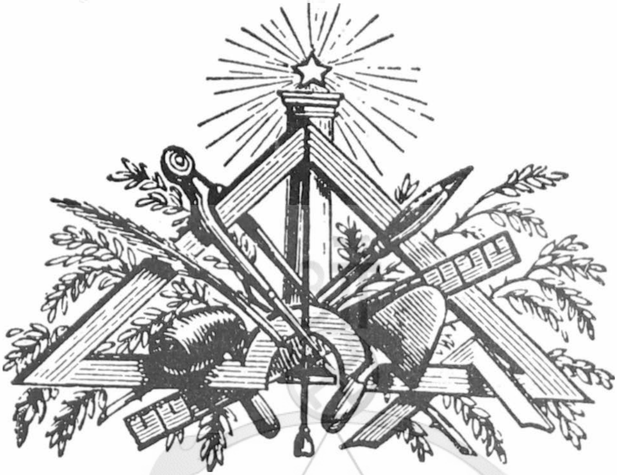
Ἐδῶ συνάζω τὶς μνῆμες καὶ ὀλοφύρομαι.
Προικίζω τὶς ὦρες μου μὲ τὸ πένθος τῆς Ἰοκάστης
Κρόταλα πολεμικὰ συνθλίβουν τὴ γαλήνη μου.
Γιατί, χωρὶς τὸν ἀφανισμὸ τῶν παιδιῶν μου,
πολὺ θὰ μοῦ ταίριαζε ἡ ἱερότητα τῆς παρθένου
ἐν ὥρᾳ στοργῆς κι ἀγαλλίασης.
Μὰ τὴ στιγμὴ τούτη μαζί Της Θρηνῶ, Κύριε,
στὸν Ἅγιο Λόφο τῶν πεπρωμένων μου.

III

Ἀπὸ ποιὸν Οὐρανὸ ξεκινᾶ τὸ Φῶς,
Ἀπὸ ποιὰ θάλασσα ὁ μυστικὸς αὐτὸς Ἦχος,
Ἀπὸ ποιὸν Ἐαρινὸ κῆπο ἡ μέθη τῶν Αἰσθήσεων
Βλέπω
Ἀκούω
Αἰσθάνομαι
Σημαίνει ὅτι εὐσπλαγχνοῦμαι:
τὴν πορεία τῶν μικρῶν ἐντόμων στὴ Γῆ,
τὴ συναυλία τῶν ᾠδικῶν πτηνῶν τῆς ἐρημιᾶς
τὴν κίνηση τῶν φύλλων τῆς ἀνεμώνης
πρὶν τὴ χαιρετίσουν ἄγριοι, παγωμένοι ἄνεμοι.
Πῶς λησμονήθηκα τόσο στὴν αἰθρία αὐτή;
Τὴν ἐπαύριο κιόλας τῆς μεγάλης θύελλας.
Πῶς μεταμελοῦμαι ἔτσι γονατισμένη
πάνω στὴν κατασπαραγμένη χλόη,
ἀνάμεσα σὲ σωροὺς σπιτιῶν,
σὲ ἀκέφαλα σώματα,
σὲ τρικυμίες ἀνθρώπινες ποὺ μόλις ἐσίγησαν;

Ἐδῶ, συναθροίζω τὶς σκέψεις μου:
τὴν ἀνιδιοτέλεια ποὺ μόλις κέρδισα,
τὴν ὑποταγή, τὴ νηφαλιότητα, τὸ φόβο.
Κατέχοντας τὸ πλῆρες νόημα τῆς συντριβῆς.
Ἅγιος
Ἅγιος
Ἅγιος ὁ Θεός.
Μεγαλομάρτυς ὁ ἄνθρωπος!

ΛΟΥΛΑ Δ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

Τεκτονικὰ Ἀνάλεκτα

Ἡ Τεκτονικὴ Στοὰ Ἐρευνῶν τῆς πολιτείας Μιζούρι (ΗΠΑ) ἐξέδωσε τεῦχος διαφόρων πληροφοριῶν ἀπὸ τὰς γενικὰς συνελεύσεις τοῦ Τεκτονισμοῦ τῶν ἀμερικανικῶν Πολιτειῶν. Ἀπὸ αὐτὲ σταχυολογοῦμε τὰ κάτωθι:

Τέκτονες καὶ Ἱππόται Κολόμβου

Ὁ Μέγας Διδάσκαλος τῆς Καλιφορνίας ἀνεκοίνωσε ὅτι ἐσημείωσε περαιτέρω προόδους ἡ συνεργασία τῆς Καθολικῆς ὀργανώσεως «Ἱππόται τοῦ Κολόμβου» καὶ τοῦ Τεκτονισμοῦ. Ρωμαιοκαθολικοὶ παράγοντες τῶν «Ἱπποτῶν» ἔλαβαν μέρος, χάριν φιλοφροσύνης, σὲ Τεκτονικὲς ἑορτὲς καὶ ἀντιστοίχως ἐκπρόσωπος τοῦ Μεγάλου Διδασκάλου παρέστη στὴν ἐτησία συγκέντρωσι τῶν «Ἱπποτῶν» Καλιφορνίας. Ἔγινε ἐπίσης κοινὴ συγκέντρωσις «Ἱπποτῶν» καὶ Τεκτόνων, μὲ συμμετοχὴ καὶ μελῶν τῶν οἰκογενειῶν των. Τὴν συγκέντρωσι ὑπεστήριξε ζωηρῶς ὁ Ρωμαιοκαθολικὸς ἐπίσκοπος Χάρρυ Κλίντς τῆς περιοχῆς Μοντερέ, ὁ ὁποῖος εἶχε παρακολουθήσει, τὸ 1968, τὴν συγκέντρωσι τῆς Μεγάλης Τεκτονικῆς Στοᾶς καὶ εἶχε μιλήσει.

Ἐπίσης, στὴν πολιτεία Κοννέκτικατ, ὁ Μέγας Διδάσκαλος ἀνέφερε ὅτι ἐσημειώθη συνδεδυασμένη δρᾶσις τῶν δύο ὀργανώσεων ἐπὶ τοῦ φιλανθρωπικοῦ τομέως. Ἐξ ἄλλου, ὁ Μέγας Διδάσκαλος, ἀκολουθούμενος ἀπὸ ἀνωτάτους ἀξιωματούχους τῶν Στοῶν, παρέστη στὴν τελετὴ ἐγκατα-

στάσεως τῶν «Ἱπποτῶν» σὲ νέο μέγαρο, στὸ Νιοὺ Χάβεν, στὴν εἰδικὴ θρησκευτικὴ λειτουργία καὶ στὸ ἐπίσημο δεῖπνον. Ἐπίσης αἱ δύο ὀργανώσεις, τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν «Ἱπποτῶν» καὶ τῶν Τεκτόνων, ἔδωσαν κοινὸ χορὸ γιὰ τοὺς φιλανθρωπικοὺς σκοποὺς των.

Καὶ ἀπὸ ἄλλες ἀμερικανικὲς πολιτεῖες ἀνεφέρθησαν παρόμοιες ἐκδηλώσεις.

Τεκτονισμὸς στὴν Ἀν. Γερμανία

Ὁ Μέγας Διδάσκαλος τοῦ Κάνσας ἀνεκοίνωσε πληροφορίες περὶ μυστικῆς λειτουργίας τοῦ Τεκτονισμοῦ στὴ Ἀνατολικὴ Γερμανία. Σχετικὰ στοιχεῖα τοῦ ἔδωσε ὁ Μέγας Διδάσκαλος Δυτικῆς Γερμανίας, ὁ ὁποῖος εἶχε συνθηματικὴ ἀλληλογραφία μὲ ἀνατολικογερμανοὺς ἀδελφούς, ἀλλὰ καὶ προσωπικὲς πληροφορίες.

Αἱ συνεδριάσεις γίνονται μὲ ἀπόλυτη μυστικότητα. Κανένας νόμος δὲν ἀπαγορεύει νὰ ἔχουν οἱ πολῖται τῆς Ἀνατολικῆς Γερμανίας ἄσπρα μαντήλια, οὔτε μολύβια. Ἕνα ἄσπρο μαντήλι στὴν ζώνη παριστάνει τὸ περίζωμα, ἕνας συνδυασμὸς μολυβιῶν σχηματίζει τὸν γνώμονα καὶ τὸν διαβήτη ἐπὶ τῆς Βίβλου, ἡ ὁποία κρύβεται σὲ μέρος πολὺ μυστικὸ καὶ ἐξάγεται μόνον κατὰ τὴν συνεδρίασι.

Ἀναγγελίαι πραγματοποιήσεως συνεδριάσεων δίδονται μὲ συνθηματικὲς φράσεις, ὅπως: «Συναντηθήκαμε μὲ τὴν παρέα τοῦ Τζό, τὴν περασμένη νύκτα, καὶ τὰ βλέμματά μας ἐστράφησαν πρὸς τὴν Ἀνατολὴ» ἢ «Συνήντησα τὸν Φρὰνκ καὶ τὸν Ἔντ καὶ ἀνταλλάξαμε μιὰ χειραψία».

Τὸ περίζωμα

Μία ἐπιχείρησις τεκτονικῶν εἰδῶν στὴ Δυτικὴ Αὐστραλία ἐπρότεινε νὰ κατασκευάζωνται τὰ περιζώματα ἀπὸ ὑποκατάστατον τοῦ δέρματος ἀμνοῦ. Ἡ Μεγάλη Στοὰ ἀπέρριψε τὴν πρότασι, διὰ λόγους συνταγματικοὺς καὶ παραδοσιακούς.

Ἐξ ἄλλου, ἡ Μεγάλη Στοὰ τῆς Κουήνσλανδ ἐθέσπισε ὅτι τὸ περίζωμα πρέπει νὰ φέρεται κατὰ τρόπον, ὥστε νὰ μὴ καλύπτεται ἀπὸ τὸ ἔνδυμα καὶ νὰ εἶναι ἐξ ὁλοκλήρου θεατόν.

Ἐπίτιμα μέλη

Ἡ Μεγάλη Στοὰ τῆς Γεωργίας ἀπήλλαξε τῆς ὑποχρεώσεως συνδρομῶν ἐκείνους τοὺς Τέκτονας, οἱ ὁποῖοι, ἔχοντες ὑπερβῆ τὸ 70ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας των, ἔχουν διανύσει τουλάχιστον 20 ἔτη ἐνεργῶς εἰς τὸν Τεκτονισμὸν καὶ ἐκπληρώσει τὰς σχετικὰς οἰκονομικὰς ὑποχρεώσεις. Οἱ ἔχοντες τὰς προϋποθέσεις αὐτὰς ὀνομάζονται «Ἐπίτιμοι Τέκτονες» καὶ ἀποκτοῦν εἰδικὰ δελτία ταυτότητος, ὑποκείμενα εἰς ἐτησίαν ἀναθεώρησιν (διὰ τὸν λόγον ὅτι τινὲς μετακινοῦνται εἰς ἄλλας πολιτείας).

Τὰ θέματα Βιετνὰμ-Ἰσραὴλ

Ἡ Μεγάλη Στοὰ τῆς Ἀρκάνσας ἀπηύθυνε ἐπιστολὴν πρὸς τὸν πρόεδρο Νίξον, προσυπογεγραμμένην ἀπὸ 19 πρώην Μεγάλους Διδασκάλους καὶ τὸν ἐν ἐνεργείᾳ, διὰ τῆς ὁποίας διατυποῦνται ἀπόψεις ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς. Μεταξὺ τῶν ἄλλων, ἡ ἐπιστολὴ ἀναφέρει:

«Προσφέρομεν πλήρη ὑποστήριξιν εἰς τὰς προσπαθείας σας νὰ ἀγάγητε τὸν πόλεμον τοῦ Βιετνὰμ εἰς ἕνα ἔντιμον τέρμα καὶ νὰ ἐξασφαλίσετε εἰς τὸ ἔθνος μας μίαν γενεὰν εἰρήνης.

Ὑποστηρίζομεν ἐξωτερικὴν πολιτικήν, ἡ ὁποία ἐπιδιώκει εἰρήνην μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν, ἡ ὁποία θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν πρόοδον καὶ εὐημερίαν τῶν λαῶν τοῦ κόσμου.

Πιστεύομεν ὅτι τὸ Ἰσραὴλ δικαιοῦται νὰ ὑπάρχῃ ὡς ἔθνος καὶ σᾶς ἐνισχύομεν εἰς τὴν πολιτικὴν ἔναντι ἐκείνων τῶν ἐθνῶν, τὰ ὁποῖα θὰ ἐπεθύμουν τὴν καταστροφήν του.

Λυπούμεθα διὰ τὸ γεγονὸς ὅτι διωρίσατε τὸν κ. Χένρυ Κάμποτ Λότζ ὡς προσωπικόν σας ἀντιπρόσωπον εἰς τὸ Βατικανὸν καὶ ζητοῦμε νὰ τὸν ἀνακαλέσετε, διότι αὐτὸς ὁ διορισμὸς ἀντίκειται εἰς τὴν συνταγματικὴν διάταξιν περὶ χωρισμοῦ Ἐκκλησίας καὶ Κράτους. Ἐξ ἄλλου ἀντιτιθέμεθα εἰς τὴν καθ' οἱονδήποτε τρόπον διάθεσιν κονδυλίων προερχομένων ἀπὸ τὴν φορολογίαν τοῦ λαοῦ διὰ τὴν ἐνίσχυσιν ἐνοριακῶν σχολείων.

Ὑποστηρίζομεν πάντα τὰ μέτρα σας διὰ τὴν ἐξουδετέρωσιν καὶ τὸν τερματισμὸν τῶν ἐκδηλώσεων βίας.

Εὐχόμεθα νὰ ἔχετε ὑγείαν, σοφίαν καὶ θάρρος πρὸς ἐπίλυσιν τῶν προβλημάτων τοῦ ἔθνους καὶ διάνοιξιν τῶν ὁδῶν τῆς εἰρήνης καὶ δικαιοσύνης».

Ὁ Τέκτων τοῦ Διαστήματος

Ὁ Μέγας Διδάσκαλος τῆς Νέας Ὑερσέης διώρισε τὸν Ἔντουϊν Ὤλντριν (μέλος τῆς Στοᾶς Μονκλαὶρ ἀριθ. 144) Μέγαν ἀντιπρόσωπον τῆς Ν. Ὑερσέης εἰς τὴν Σελήνην. Ἡ σχετικὴ τελετὴ διεξήχθη ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς 14ης ἐπετείου ἀπὸ τῆς μυήσεως τοῦ Ὤλντριν εἰς τὸν Τεκτονισμόν. Ὡς γνωστόν, ὁ Ὤλντριν ἦτο ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ποὺ ἔθεσε πόδα ἐπὶ τῆς Σελήνης, τὴν 20ὴν Ἰουλίου 1969, καὶ ὁ πρῶτος Τέκτων ἐπὶ τοῦ δορυφόρου τῆς Γῆς. Ἡ προκήρυξις τοῦ Μεγάλου Διδασκάλου ἔχει ὡς ἀκολούθως:

«Ἐπειδὴ ὁ ἀδελφὸς Ἔντουϊν Ὤλντριν, μέλος τῆς ὑπ' ἀριθμ. 144 Στοᾶς τοῦ Μονκλαὶρ τοῦ Α. Α.Σ.Τ. ἔθεσε πόδα, κατὰ τὴν 20ὴν Ἰουλίου 1969, ἐπὶ Οὐρανίου Σώματος τοῦ Ἐξωτερικοῦ Διαστήματος, ἤτοι τῆς Σελήνης, καὶ

Ἐπειδή, ὁ Ἀδελφὸς Ἔντουϊν Ὤλντριν μετέφερεν εἰς τὴν Σελήνην, πλὴν τῆς Ἀμερικανικῆς Σημαίας, διάφορα Τεκτονικὰ ἐμβλήματα ἐπὶ τῶν ὁποίων ἦσαν χα-

ραγμένα τὰ διακριτικὰ τῶν τριῶν συμβολικῶν βαθμῶν τοῦ ἀρχαίου Τάγματος τοῦ Τεκτονισμοῦ, καὶ

Ἐπειδὴ ὁ Ἀδελφὸς Ὤλντριν ἐπιστρέψας εἰς τὴν Γῆν ἀνέφερε περὶ τῆς ἐπιτυχίας τῆς ἀποστολῆς του εἰς τὸν Μέγαν Διδάσκαλον τῆς Μεγάλης Στοᾶς τῶν Ἐλευθέρων καὶ Ἀναδεκτῶν Τεκτόνων τῆς Πολιτείας τῆς Νέας Ὑερσέης καὶ πρὸς τοὺς ἐν τῇ Στοᾷ Μονκλαὶρ συνηθροισμένους Ἀδελφούς, τὴν 17ην Μαρτίου 1970, καὶ

Ἐπειδὴ ὁ ἀδελφὸς Ὤλντριν εἶναι ὁ πρῶτος Τέκτων ποτὲ πατήσας εἰς τὴν Σελήνην, εἶναι δὲ ἤδη κάτοχος τοῦ Μεταλλίου Δανιὴλ Κόξ, ἀνωτάτης ἐπιβραβεύσεως διὰ διακεκριμένας ὑπηρεσίας.

Διὰ ταῦτα, δυνάμει τῶν δι᾿ ὧν περιβέβλημαι ἐξουσιῶν, ὁρίζω, ἀναγνωρίζω καὶ ἀνακηρύσσω τὸν Ἀδελφὸν Ἔντουϊν Ὤλντριν ὡς Μέγαν Ἀντιπρόσωπον τοῦ ἀρχαιοτάτου καὶ ἐντιμοτάτου Τάγματος τῶν Ἐλευθέρων καὶ Ἀναδεκτῶν Τεκτόνων διὰ τὴν Πολιτείαν τῆς Νέας Ὑερσέης καὶ τῶν εἰς ταύτην διὰ τῆς παρούσης προσαρτωμένων Δορυφόρων καὶ Οὐρανίων Σωμάτων.

Ἐγράφη, ὑπεγράφη καὶ ἐσφραγίσθη, ὑπ᾿ ἐμοῦ, Καρόλου Ἀϊζενφέλδερ, Μεγάλου Διδασκάλου».

Τὰ μέλη

Ὁ μέσος ὅρος ἡλικίας τῶν ὑποψηφίων εἰσόδου στὸν Τεκτονισμὸ τὸ τελευταῖο ἔτος ἦτο 42 ἐτῶν. Ὁ νεώτερος ὑποψήφιος ἦτο 21 ἐτῶν καὶ ὁ γηραιότερος 68. Τὰ μέλη τοῦ ἀμερικανικοῦ Τεκτονισμοῦ ὑπολογίζονται σὲ τρία καὶ μισὸ ἑκατομμύρια.

Η ΚΥΑΝΗ ΝΗΣΟΣ

ἤτοι ὁ Μεταγήϊνος Βίος

Ἀνακοινώσεις τοῦ Γουλιέλμου Στέδ, πνιγέντος εἰς τὸ ναυάγιον τοῦ «Τιτανικοῦ» (1912) ὑπαγορευθεῖσαι εἰς τὴν θυγατέρα του τὸ 1922

Μετάφρασις: ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΔΡΑΚΟΥΛΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄

Η ΝΟΕΡΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Οἱ ἐπιδιώκοντες ἐπικοινωνίαν μεταξὺ τῆς γηίνης σφαίρας καὶ τῆς Κυανῆς Νήσου ἀποβλέπουν πάντοτε εἰς τὸ ὑλικὸν μέρος τοῦ ἀτόμου. Δυσκολεύονται νὰ παραδεχθοῦν τὰς νοερὰς ἐνδείξεις ὡς ἀποδείξεις ἐπικοινωνίας, δίδοντες δὲ τόσον μεγάλην προσοχὴν εἰς τὸ ὑλικὸν μέρος τῆς ἐπικοινωνίας παραβλέπουν τὸ νοερὸν μέρος, τὸ ὁποῖον καὶ πολὺ προσωπικώτερον εἶναι καὶ πολὺ ὀλιγώτερον ἐπηρεάζεται ἀπὸ ἐξωτερικὰς ἐπιρροὰς ὡς ἡ τῆς διανοίας τοῦ διαμέσου ἢ τῶν ἄλλων παρακαθημένων... ἢ τοῦ ἀνταγωνισμοῦ ἢ μεροληπτικοῦ ἐνδιαφέροντος. Ἡ νοερὰ ἐπικοινωνία εἶναι πολὺ πλέον πραγματικὴ ἀπὸ ὅσον παραδέχονται οἱ περισσότεροι πνευματισταί.

Ὅταν τις συγκεντρώνῃ τὸν νοῦν του εἰς τὸ πνεῦμα ἑνὸς προσώπου, ἐξαποστέλλει εἰς αὐτὸ πραγματικάς, ζώσας, ἐνεργοὺς δυνάμεις. Αἱ δυνάμεις αὗται διανύουν τὸν ἀέρα ἀκριβῶς ὅπως αἱ ἠλεκτρικαὶ δονήσεις, καὶ φθάνουν ἀλανθάστως. Τὸ πνεῦμα ἐδῶ εἰς ὃ συγκεντρώνεις τὸν νοῦν σου αἰσθάνεται δύναμιν ἐρχομένην πρὸς αὐτό. Εἰς τὸν μεταγήϊνον τοῦτον κόσμον εἴμεθα πολὺ πλέον εὐαίσθητοι παρ᾽ ὅσον ἤμεθα εἰς τὸν γήϊνον, ὅταν δὲ αἱ σκέψεις σας διευθύνωνται πρὸς ἡμᾶς, λαμβάνομεν οἱονεὶ πρόσκλησιν ἀπὸ τὰς δονήσεις τὰς ὁποίας δημιουργεῖ ὁ νοῦς σας καὶ εἴμεθα εἰς

θέσιν πάντοτε νὰ ἔλθωμεν εἰς στενὴν συνάφειαν μὲ τον στρέφοντα τὸν νοῦν του πρὸς ἡμᾶς· ἐὰν δὲ καὶ οἱ ὅροι εἶναι εὐνοϊκοί, δυνάμεθα νὰ ἐντυπώσωμεν εἰς τὸν νοῦν του ἰδέας. Σπανίως παραδέχεται τὴν προέλευσίν των, ἀλλὰ νομίζει ὅτι εἶναι ἰδικαί του ἢ εἶδος τι παρακρούσεως. Μολαταῦτα, ἐφ' ὅσον δίδωνται συχναὶ εὐκαιρίαι, θὰ ἐκπλαγῇ διὰ τὸ πλῆθος τῶν πληροφοριῶν ἃς λαμβάνει. Ἡ ἐπικοινωνία αὕτη γίνεται πρὸς ὅλους, ὄχι δηλαδὴ ἁπλῶς πρὸς τοὺς πιστεύοντας ὅτι εἶναι δυνατή. Οἱοσδήποτε καθήσει ὀλίγα λεπτὰ καὶ ἀφήσει τὸν νοῦν του νὰ ἐνδιατρίψῃ εἰς τὸ πνεῦμα πεφιλημένου προσώπου «ἀποθανόντος», αὐτόχρημα προσελκύει τὸ πνεῦμα τοῦ προσώπου ἐκείνου. Εἴτε ἔχει-εἴτε δὲν ἔχει συνείδησιν τῆς παρουσίας του, ἡ παρουσία του εἶναι πραγματική.

Ἐὰν οἱ ἐπὶ τῆς Γῆς κατενόουν τὴν ἐπίδρασιν τῶν στοχασμῶν των ἐπὶ τῶν προσώπων περὶ ὧν διαλογίζονται, πολὺ θα επρόσεχον τοὺς στοχασμούς των. Πολλά τις διαλογίζεται, ὅλα δὲ ἐνταῦθα ἐγγράφονται· πολλοὶ διαλογισμοὶ ἐπηρεάζουν τὰ πρόσωπα πρὸς ἃ ἀπευθύνονται, ὅλοι δὲ ἐπηρεάζουν τὰ πρόσωπα ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐκπορεύονται.

Ἴσως ὅταν σοῦ λέγω ὅτι ὅλοι οἱ διαλογισμοὶ ἐγγράφονται, σοῦ καθιστῶ δύσκολον τὴν παραδοχὴν καὶ κατανόησιν τῶν λόγων μου. Καλὸν λοιπὸν νὰ σοῦ ἐξηγήσω ὅτι λέγων «ὅλοι οἱ διαλογισμοὶ» ἐννοῶ ὅλοι οἱ «ἄμεσοι» διαλογισμοί. Πράγματι, πᾶς διαλογισμὸς ἐγγράφεται· οἱ προσωπικοί, ὡς προηγουμένως εἶπα, δὲν ἔχουν σημασίαν. Πάλιν, λέγων «ἀμέσους» διαλογισμοὺς ἐννοῶ τοὺς β ε β ο υ λ ε υ μ έ ν ο υ ς διαλογισμοὺς περὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, εἴτε εὐμενεῖς, εἴτε δυσμενεῖς· δὲν ἐννοῶ τὰς συνήθεις καθημερινὰς σκέψεις.

Πολλοὶ θεωροῦν ἀπίστευτον ὅτι πᾶσα βεβουλευμένη σκέψις των ἐγγράφεται, ἢ ὅτι ἐπηρεάζει ποσῶς τὸ πρόσωπον περὶ οὗ γίνεται, ἢ ἐπιστρέφει νὰ ἐπηρεάσῃ αὐτούς, ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἀληθέστατον.

Καλῶς γνωρίζετε πόσην ἐπιρροὴν ἀσκεῖ εἰς τὸ περιβάλλον ἡ λύπη ἢ ἡ χαρά. Ποῖος δὲν ἔχει αἰσθανθῆ τὴν ἐπιρροὴν ταύτην; Ἡ ἐπιρροὴ αὕτη προέρχεται ἀπὸ τὰς χαμηλουμένας ἢ ὑψουμένας δονήσεις δημιουργουμένου ἰσχυροῦ ρεύματος εἴτε τῆς λύπης, εἴτε τῆς χαρᾶς. Τὸ ρεῦμα εἶναι πάντοτε ἰσχυρόν, ἀλλὰ ποικίλλει ἡ ἐνέργειά του ἀναλόγως τῶν ἀτόμων μὲ τὰ ὁποῖα ἔρχεται εἰς ἐπαφήν. Οὕτω ἐπενεργοῦν ὅλαι αἱ βεβουλευμέναι σκέψεις. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲν ἔχει τις συνείδησιν τῶν βεβουλευμένων τούτων περὶ αὐτοῦ σκέψεων, ἀλλ' ἡ ἐπενέργειά των ὑπάρχει, εἴτε ἰσχυρά, εἴτε ἀσθενής, ὅλαι δὲ αἱ βεβουλευμέναι σκέψεις ἐγχαράσσονται ὁριστικῶς εἰς τὸν νοῦν τοῦ σκεπτομένου αὐτὰς καὶ μένουν ἐγκεχαραγμέναι ἐπὶ μακρὸν χρόνον μετὰ τὴν περίπτωσιν τὴν δοῦσαν γένεσιν εἰς αὐτάς.

Ἐρχόμενος εἰς τὸν μεταγήινον κόσμον ἔχει τις νὰ λογοδοτήσῃ διά τάς ἐγκεχαραγμένας σκέψεις του. Ὄχι ἐνώπιον δικαστοῦ, ἀλλ' ἐνώπιον τοῦ ἑαυτοῦ του. Ἐν τῷ πνευματικῷ κόσμῳ ἔχομεν πλήρη καὶ σαφῆ ἀνάμνησιν ὅλων τούτων, ἀναλόγως δὲ τῆς ποιότητος τῶν ἐνδομύχων μας σκέψεων περιερχόμεθα εἰς κατάστασιν ὀδύνης ἢ ἡδονῆς, ἀπελπισίας ἢ ἱκανοποιησεως. Ἐδῶ εἶναι ὁποὺ μᾶς ἔρχεται ὁ πόθος νὰ ἀποδώσωμεν τὴν ὀφειλήν μας, νά ἐπανορθώσωμεν οἱανδήποτε βλάβην ἢ θλῖψιν, μικράν ἢ μεγάλην, τὴν ὁποίαν ἔχομεν προξενήσει διά τῆς ἀπερισκεψίας ἢ τῆς ἀκηδίας μας, κατά τὴν διάρκειαν τοῦ γηίνου βίου μας.

Διά τοῦτο λέγω ὅτι κατά τὴν διάρκειαν τοῦ γηίνου βίου εἶναι ὄχι μόνον σκόπιμον, ἀλλά καὶ οὐσιῶδες νά τηρῶμεν τοὺς διαλογισμούς μας ὑπὸ χαλινὸν καὶ ἐν τάξει. Εἶναι ζήτημα στοιχειώδους φρονήσεως. Ἡ δυσκολία εἶναι ὅτι οἱ ἄνθρωποι δεν τὸ ἀντιλαμβάνονται αὐτὸ κατά τὴν διάρκειαν τοῦ γηίνου των βίου, καίτοι ἐνδομύχως διαισθάνονται ὅτι αὐτὰ ὁποὺ λέγω εἶναι ἀληθῆ.

Ἐπιθυμῶ ὅλοι νὰ προσπαθήσετε νά κατανοήσετε τάς συνεπείας τὰς ὁποίας δημιουργεῖτε, τὴν θλῖψιν τὴν ὁποίαν πολλάκις προξενεῖτε εἰς ἄλλους καὶ τὰ σπέρματα τῆς ὀδύνης τὰ ὁποῖα ἀποταμιεύετε ὥστε ἐδῶ ἐρχόμενοι νὰ ἀντιμετωπίσετε τὰς συνθήκας τὰς ὁποίας ἔχετε σπείρει. Μὴ λησμονεῖτε ὅτι αἱ διάνοιαί σας εἶναι συνεργεῖα παραγωγικὰ δυνάμεως. Οἰκοδομεῖτε τὸ μέλλον σας ἀκριβῶς καὶ ὁριστικῶς διὰ τοῦ βίου τὸν ὁποῖον διάγετε ἐπὶ τῆς Γῆς, διὰ τῶν στοχασμῶν σας καὶ διὰ τοῦ βαθμοῦ εἰς ὃν τὸ σῶμα σας δεσπόζει τοῦ πνεύματός σας, ἐνῷ πρεπει νὰ κυριαρχῇ τὸ πνεῦμα ὑπέρτατον.

Ἐνόσῳ εἶσθε ἐπὶ τῆς Γῆς, εἶσθε Σῶμα καὶ Ψυχὴ καὶ Πνεῦμα, δηλαδὴ Ὕλη καὶ Διάνοια καὶ Αὐτοσυνείδησις. Ὅταν ἔλθετε ἐνταῦθα εἶσθε μόνον Διάνοια καὶ Αὐτοσυνείδησις, δηλαδὴ μόνον Ψυχὴ καὶ Πνεῦμα. Ἑπομένως χάριν τῆς μελλούσης εὐδαιμονίας σας εἶναι οὐσιῶδες ἵνα ἡ διάνοιά σας δεσπόζῃ διαρκοῦντος τοῦ γηίνου βίου σας. Εἰς σᾶς ἀπόκειται. Τὸν λογαριασμόν σας ἐδῶ, πάντως, θὰ τὸν ἐξοφλήσετε. Ἄλλη πίστωσις δὲν δίδεται ἅπαξ ἔλθετε ἐνταῦθα. Ἐάν ἔχετε τὸ τέταρτον τῆς λογικῆς την ὁποίαν νομίζετε ὅτι ἔχετε, θὰ λάβετε τὰ μέτρα σας ὥστε νὰ δεσπόζῃ τὸ πνεῦμα. Δύναται καὶ νὰ δεσπόζῃ καὶ νὰ τέρπῃ, μολονότι ἴσως φρονεῖτε ὅτι πρόκειται μόνον περὶ ἀπαγορεύσεων. Δεσπόζον τὸ Πνεῦμα, ὁδηγεῖ καὶ εἰς τὰς ἡδονὰς καὶ ἀπολαύσεις τῆς Γῆς, ὅλας, ἀλλὰ κρατεῖ πάντοτε τὰ ἡνία καὶ δύναται νὰ σταματήσῃ τὴν κατάλληλον στιγμήν, ἐνῷ τὸ Σῶμα δὲν δύναται καὶ οὕτω φορτώνεται χρέη τά ὁποῖα πρέπει νὰ πληρωθοῦν καὶ δὴ νά πληρωθοῦν πολλάκις ἀκριβώτατα καὶ πικρότατα.

Ἡ Γῆ ἐπλάσθη ὡραία διά νὰ τὴν χαίρεται ὁ ἄνθρωπος, ὄχι

ἁπλῶς νὰ τοῦ ἐπιδεικνύῃ τὰ θέλγητρά της καὶ νὰ τοῦ ἀρνῆται ἀπόλαυσιν. Δὲν εἶναι αὔτη ἡ μέθοδος τῆς Ὑπερτάτης Σοφίας. Τὸ κάλλος καὶ ἡ δύναμις τοῦ ἀπολαμβάνειν τὸ κάλλος ἐδόθησαν εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἐνόσῳ δὲ τὸ Πνεῦμα δεσπόζει, τὸ κάλλος καὶ ἡ ἀπόλαυσις ἀκμάζουν, ἀλλ' ὅταν μόνον τὸ Σῶμα δεσπόζῃ κρημνίζον τὸν θρόνον τοῦ Πνεύματος, τότε ἐπιφυλάσσεται ἀθλιότης. Πολλὴ ἀθλιότης καὶ πολλὴ ὀξεῖα ὀδύνη.

Ὅταν ἔλθωμεν ἐνταῦθα οὐδὲν παρεμποδίζει τὴν διανοητικὴν δρᾶσιν μας, οὐδαμῶς ἑπομένως δυσκολευόμεθα νὰ ἐρχώμεθα εἰς ἐπαφὴν μὲ τοὺς ἐπὶ τῆς Γῆς καὶ ἐνασκῶμεν μεγάλην ἐπ' αὐτῶν ἐπιρροήν· καίτοι πολλοὶ οὐδεμίαν συναίσθησιν ἔχουν τοῦ τοιούτου. Ὁ πόθος μου εἶναι νὰ τὸ σκεφθῆτε καλὰ αὐτο καὶ νὰ τὸ κατανοήσετε, ὅτι οἱ οἰκεῖοι σας καὶ οἱ φίλοι σας δύνανται νὰ ἔρχωνται πρὸς σᾶς ἐντεῦθεν, ὅτι ὁ διαλογισμὸς εἶναι πανίσχυρος, καὶ ὅτι διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ δύνασθε νὰ οἰκοδομῆτε καὶ νὰ κατεδαφίζετε, νὰ βοηθῆτε καὶ νὰ παρακωλύετε, καὶ νὰ ἐφελκύετε ἢ ἀπωθῆτε ἐνσάρκους καὶ ἀσάρκους οἱ ὁποῖοι ἦσαν καὶ εἶναι τόσον προσφιλεῖς εἰς ἕκαστον ἀπὸ σᾶς.

Ἡ νοερὰ ἐπικοινωνία εἶναι ὁ στενώτερος δεσμὸς μεταξὺ τῶν δύο κόσμων, ἀλλὰ πρέπει νὰ εἶναι ἐνέργεια συστηματικὴ καὶ στοχαστική. Δὲν πρέπει νὰ φαντάζεσθε ὅτι κάθε ἰδέαν ἡ ὁποία σᾶς ἐπέρχεται σᾶς τὴν στέλλει κάποιον πνεῦμα. Ὄχι. Ἀλλὰ ἐὰν γυμνάζετε τὸν νοῦν σας ὅπως ὁ ἀθλητὴς γυμνάζει τὸ σῶμα του, τότε δύνασθε νὰ ζητῆτε καὶ λαμβάνετε πολλὴν γνῶσιν καὶ πολλὴν ἀρωγήν, καὶ πνευματικὴν καὶ ὑλικήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄

ΑΠΟΡΙΑΙ ΚΑΙ ΑΠΟΨΕΙΣ

Τὸ θέμα τοῦτο τῆς πνευματικῆς ἐπικοινωνίας εἶναι τοιαύτης σπουδαιότητος καὶ τοιούτου ἐνδιαφέροντος ὥστε πολλαὶ γεννῶνται ἀπορίαι καὶ πολλαὶ ὑπάρχουν ἀπόψεις. Ἕκαστος ἔχει νὰ διατυπώσῃ ἀπορίας καὶ ἕκαστος παρουσιάζει ἀπόψεις τὰς ὁποίας θεωρεῖ μὴ παρατηρηθείσας μέχρι τοῦδε. Θὰ προσπαθησω νὰ ἀπαντήσω εἰς ὀλίγας τοιαύτας ἀπορίας καὶ ἀπόψεις. Τώρα δύναμαι· ἄλλοτε ἐπὶ τῆς Γῆς δὲν ἠδυνάμην νὰ δίδω τὰς ζητουμένας μοι ἀπαντήσεις. Ἐν τούτοις ἐπιθυμῶ νὰ κατανοήσῃς ὅτι διὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ θανάτου δὲν καθίσταται τις ἀμέσως παντογνώστης. Τὰ μυστήρια τῆς ὑπάρξεως δὲν τοῦ ἀποκαλύπτονται ὡς εἶδος δώρου ἐπὶ τῇ ἀφίξει του ἐνταῦθα. Δὲν πρέπει νὰ νομίζῃς ὅτι ἀφικνούμενοι ἐνταῦθα λαμβάνομεν πλήρη γνῶσιν ἢ σημαντικῶν ἢ ἀσημάντων κἂν ζητημάτων. Οὔτε δύναμαι νὰ σοῦ προείπω τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐκλογῶν, οὔτε νὰ γνωματεύσω διὰ τὴν

ἀγορὰν τοῦ φορέματός σου. Βλέπομεν διαυγέστερον ἀπὸ σᾶς· δὲν κατέχομεν τὸ κλειδὶ τῆς Γνώσεως καὶ τῆς Ἀληθείας. Ἕκαστος ἀπὸ ἡμᾶς ἔχει νὰ ἐργασθῇ δι' αὐτό... καὶ ἐνῷ διερχόμεθα διὰ μιᾶς θύρας εὑρίσκομεν ἄλλην ἐνώπιόν μας... καὶ κατόπιν ἄλλην, καὶ κατόπιν ἄλλην.

Ἀλλά, ἀφ' ἑτέρου, μὴ λησμονῆς ὅτι ἔχομεν σπουδαῖα πλεονεκτήματα τὰ ὁποῖα σεῖς δὲν ἔχετε, διότι ἡμεῖς εὑρισκόμεθα εἰς στενωτέραν συνάφειαν μὲ τὴν πηγὴν τῆς γνώσεως καὶ ἡ πεῖρα μας εἶναι περισσότερον προηγμένη.

Παρατηρῶ ὅτι πολλάκις πρὸς ἐξήγησιν τῆς ἀποτυχίας ἑνὸς πνευματιστικοῦ πειράματος προβάλλεται ὅτι δὲν ἦσαν κατάλληλοι οἱ ὅροι. Ποῖον εἶναι τὸ νόημα τῆς λέξεως ταύτης; Ψέγεται ἡ διασκευὴ τοῦ δωματίου, ἡ ἔλλειψις τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ ἐφοδίου, ἡ ἀπουσία τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ προσώπου. Ἀλλὰ τὸ μόνον οὐσιῶδες διὰ τὴν ἐπίτευξιν καλῶν ἀποτελεσμάτων ἔγκειται εἰς τὴν διανοητικὴν στάσιν καὶ τὴν ὑ λ ι κ ὴ ν κατάστασιν τῶν παρευρισκομένων. Πῶς προσερχόμεθα, μὲ ποίας δηλαδὴ νοερὰς διαθέσεις, αὐτὸ κυρίως ἐνδιαφέρει. Καὶ αὐτὸ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παραβλέπεται καὶ ὑπὸ πνευματιστῶν πρώτης τάξεως... Εὐθυμία, ἄνθη, μουσική, ἐγκαρδιότης, εἶναι χρήσιμα βοηθήματα, ἀλλὰ δὲν εἶναι τὰ οὐσιωδέστερα στοιχεῖα. Ἀπαιτεῖται διανοητικὴ κατεύθυνσις καὶ σωματικὴ εὐεξία.

Ἡ πνευματικὴ ἐπικοινωνία μεταξὺ τῶν δύο κόσμων εἶναι οὐράνιον δῶρον εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος καὶ ὅμως πολλοὶ τείνουν νὰ τὸ χλευάζουν, ἄλλοι δὲ μυκτηρίζουν τοὺς ὅρους τῶν συνεδριάσεων. Πράγματι τινὲς τῶν ὅρων τούτων, ὡς εἶπα, εἶναι ἄμοιροι σπουδαιότητος, ἐνίοτε μάλιστα παρεμποδίζουν τὸ πείραμα, ἀλλὰ συγχρόνως ἄλλοι ὅροι εἶναι ἀναγκαῖοι ἀναλόγως τοῦ εἴδους τῆς ἐπιζητουμένης ἀνακοινώσεως.

Ὅλα διέπονται ὑπὸ ὅρων, τόσον δὲ πολὺ ἐξαρτᾶται ἀπὸ καταλλήλους ὅρους πᾶν πρᾶγμα, ὥστε δὲν τὸ προσέχουν κἂν οἱ ἄνθρωποι τὸ γεγονὸς τοῦτο. Τὸ ἁπλούστερον καὶ ἴσως τὸ προσφορώτερον παράδειγμα τούτου εἶναι προκειμένου νὰ κατασκευάσῃ τις τσάϊ. Ἀπαιτοῦνται κατάλληλοι ὅροι, ἄλλως πενιχρὰ ἀποτελέσματα μόνον προκύπτουν. Προκειμένου νὰ διατηρήσῃ τις ἄνθη ἢ φυτά, ἀπαιτοῦνται ὅροι ὅσον ἀφορᾷ τὸν σπόρον, τὸ ἔδαφος, τὸ κλῖμα, τὴν ἐποχὴν τοῦ ἔτους. Ἀπαιτοῦνται κατάλληλοι ὅροι διὰ τὴν πνευματικὴν ἐπικοινωνίαν. Διατί τάχα τὸ μέγα τοῦτο ἐπιστημονικὸν ἔργον νὰ θεωρῆται τοῦ τυχόντος, ἐπιτυγχάνον ὅπως-ὅπως; Ἂν ἔχετε αὐτὴν τὴν ἰδέαν, ἐπιτυχίαν μὴ περιμένετε. Κατάλληλοι ὅροι διέπουν τὴν Γῆν καὶ πάντα τὰ ἐπ' αὐτῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Ἡ ἀποτυχία δὲν προέρχεται μόνον ἀπὸ παράλειψιν ὅρων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ χρῆσιν ὅρων οἱ ὁποῖοι εἶναι φροῦδοι καὶ ἀκατάλληλοι. Εἶναι δυνατὸν φωτογρά-

φος νὰ ἐπιτύχῃ εἰκόνα ἐὰν δὲν τηρήσῃ τοὺς ἀπαραιτήτους ὅρους τῆς φωτογραφικῆς; Πολλάκις ἀδυνατοῦμεν ἐντεῦθεν νὰ ἀσκήσωμεν τὴν ἀναγκαίαν ἐπὶ προσώπου τινὸς ἐπίδρασιν ὡς ἐκ τῆς μὴ τηρήσεως τῶν ἀπαραιτήτων ὅρων. Συμβαίνει πολλάκις ἐνταῦθα πατὴρ νὰ γνωρίζῃ ὅτι ὁ υἱός του μελετᾷ αὐτοκτονίαν, ἢ φόνον, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτο. Ὁ πατὴρ αἰσθάνεται μεγάλην θλῖψιν καὶ καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως ἀσκήσῃ ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ υἱοῦ του θέλων νὰ τὸν ἀποτρέψῃ στρέφων ἀλλοῦ τὰς σκέψεις του καὶ ματαιώνων τὸν μελετώμενον σκοπόν του. Ἀλλ' ὁ υἱὸς εὑρίσκεται εἰς ἔκτακτον διέγερσιν, ἡ ὁποία σχεδὸν πάντοτε παρεμποδίζει τὴν ἐπιρροὴν τοῦ πατρὸς ἀπὸ τοῦ νὰ πλησιάσῃ καὶ ἐπενεργήσῃ ἐπ' αὐτοῦ. Ἡ ὀδύνη τοῦ πατρὸς εἶναι μεγάλη, διότι καλῶς γνωρίζει τοὺς σκοποὺς τοῦ υἱοῦ καὶ ἀδυνατεῖ νὰ τὸν ἐμποδίσῃ.

Ἐν δράσει εἴμεθα ἐλεύθεροι. Ἐξεπαιδεύθημεν εἰς τὴν Κυανῆν Σχολήν. Εἴμεθα ἐλεύθεροι νὰ εἰσερχώμεθα εἰς τὰς ἄλλας σφαίρας· εἰς τὰς χώρας ἔνθα εὑρίσκονται ἢ δὲν εὑρίσκονται γνωστοὶ φίλοι μας. Δυνάμεθα νὰ μεταβαίνωμεν εἰς αὐτὰς καὶ δυνάμεθα νὰ ἀντλῶμεν ἀρωγὴν ἀπὸ τοὺς μᾶλλον προηγμένους καὶ νὰ χορηγῶμεν ἀρωγὴν εἰς τοὺς ὀπισθοδρομημένους· ἀρωγὴν διὰ συμβουλῆς, ἀρωγὴν διὰ διδαχῆς, ἀρωγὴν διὰ συμπράξεως. Ὁπουδήποτε μεταβαίνομεν ἡ διαβίωσίς μας ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἐπὶ τῆς Κυανῆς Νήσου· δὲν ἦλθεν ἡ ὥρα νὰ μεταστῶμεν εἰς τὴν προσεχῆ σφαῖραν ἐπὶ διαβιώσει ἐκεῖ.

Ὅπως δυνάμεθα νὰ ταξιδεύωμεν εἰς τὰς χώρας ἐκείνας, οὕτω δυνάμεθα νὰ εὑρισκώμεθα ἐν διηνεκεῖ ἐπαφῇ μὲ τὴν Γῆν. Διαλογισμοὶ περὶ ἡμῶν ἐξαποστελλόμενοι ὑπὸ προσώπων κατοικούντων ἐπὶ τῆς Γῆς ἔρχονται πρὸς ἡμᾶς καὶ διαισθανόμεθα ἀπὸ ποῖον ἔρχονται καὶ δυνάμεθα, ἐὰν σκόπιμον, νὰ ἀνταποκριθῶμεν. Δὲν ἔρχεται πρὸς ἡμᾶς πᾶσα σκέψις ἀπὸ οἱονδήποτε ὅστις συμβαίνει νὰ ἴδῃ τὸ ὄνομά μας καὶ κάμῃ τυχαίαν περὶ ἡμῶν παρατήρησιν, ἀλλ' ἀπὸ οἱονδήποτε μεθ' οὗ ἤμεθα ἐπὶ τῆς Γῆς στενὰ συνδεδεμένοι πᾶς περὶ ἡμῶν διαλογισμὸς ἔρχεται κατ' εὐθεῖαν, ὅπως διὰ τηλεφωνικοῦ σύρματος ἀπὸ μιᾶς οἰκίας εἰς ἄλλην. Ἐὰν σκόπιμον, ἀνταποκρινόμεθα. Κατ' αὐτὸ τὸν τρόπον δυνάμεθα νὰ βοηθῶμεν ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἀφήκαμεν ἐπὶ τῆς Γῆς. Δυνάμεθα νὰ παρακολουθήσωμεν τὰς πράξεις των καὶ τὰς σκέψεις των καὶ νὰ ἐπιδράσωμεν ἐπ' αὐτῶν κατὰ ἕνα ἢ ἄλλον τρόπον, ἀναλόγως τῆς ἀντιλήψεώς μας περὶ τοῦ τί τοὺς συμφέρει, ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ πράξωμεν ἀδύνατα οὔτε διὰ τοὺς φιλτάτους ἡμῶν.

Ὅπως ἐνόσῳ εἴμεθα ἐπὶ τῆς Γῆς, δίδομεν μὲν συμβουλὴν ἀλλὰ δὲν τὴν ἐπιβάλλομεν, οὕτω ἐνταῦθα ἀσκοῦμεν ἐπιρροήν, ἀλλὰ δὲν δημιουργοῦμεν. Ἅπαξ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν παροῦσαν

ἡμῶν κατάστασιν, χωρισμὸς δὲν ὑπάρχει πλέον· δὲν ἔχει πικρίαν ὁ θάνατος. Ἐπικοινωνοῦμεν μὲ τοὺς ἡμετέρους, ἐπέκεινα ἡμῶν, ἐγγὺς ἡμῶν, κάτωθεν ἡμῶν, καὶ μὲ τοὺς ἔτι ἐπὶ τῆς Γῆς εὑρισκομένους. Χωρισμοὶ δὲν εἶναι γνωστοὶ εἰμὴ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἕλξεως καὶ τῆς στοργῆς. Ἀφίνομεν ἐπὶ τῆς Γῆς πρόσωπα στοργικῶς πενθοῦντα καὶ βαθέως συντετριμμένα, ἀλλὰ μετὰ καιρόν, βραχὺν ἢ μακρόν, ἡ περὶ ἡμῶν ἀνάμνησις γίνεται ἀμυδροτέρα. Παύουν νὰ μᾶς συλλογίζωνται, νὰ μᾶς ἐνθυμοῦνται καὶ νὰ ἀναπολοῦν τὰς σχέσεις μας. Αὐτοὶ εἶναι οἱ μόνοι χωρισμοί. Ὑπάρχουν περιστάσεις καθ' ἃς καὶ αὐτὰ τὰ ἐν λόγῳ πρόσωπα, ὅταν ἔλθουν ἐδῶ, μᾶς ἐπαναφέρουν εἰς τὴν μνήμην των. Βαθμηδὸν ἀπαλλασσόμενα τῶν ἐπιδράσεων αἵτινες κατέστησαν τὴν περὶ ἡμῶν ἀνάμνησιν ἀμυδροτέραν, ἐπανευρίσκουν τὴν βάσιν τῆς παλαιᾶς στοργῆς. Ἐνίοτε εἶναι ἀνέπαφος· ἐνίοτε παρεφθαρμένη· ἀλλ' αὐτοὶ εἶναι οἱ μόνοι χωρισμοί.

Ἐάν, πνεῦμα ἐρχόμενον ἐδῶ, ποθῇ νὰ τεθῇ εἰς συνάφειαν μὲ γηίνους δεσμούς, κινδυνεύει νὰ καταθλιβῇ, διότι, ἐν ᾗ περιπτώσει οἱ οἰκεῖοι του δὲν ἐννοοῦν ὅτι ζῇ, καὶ τὸ θεωροῦν ὡς ἀποθανὸν καὶ τελειῶσαν, ἡ θλῖψις των τὸ καταθλίβει. Καίτοι τοὺς πλησιάζει πολὺ κατ' ἀρχάς, οἱ οἰκεῖοι του δὲν τὸ ἀντιλαμβάνονται. Βλέπον αὐτοὺς καὶ ἀδυνατοῦν νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχήν των, θλίβεται καὶ ἀπογοητεύεται, βαθμηδὸν δὲ αἱ ἐπισκέψεις του γίνονται ἐπὶ μᾶλλον σπάνιαι. Κατανοῆσαν ὅτι ἀγνοοῦν τὴν παρουσίαν του καὶ τὸ θεωροῦν ἀποθανόν, παύει ἐπὶ τέλους νὰ τοὺς ἐπισκέπτεται, ἀρκούμενον νὰ τοὺς περιμένῃ ὅταν ἔλθῃ καὶ αὐτῶν ἡ σειρὰ νὰ περάσουν εἰς τὸν μεταγήινον κόσμον.

Ἐρχόμενοι ἐδῶ δὲν ὑποχρεοῦσθε νὰ συγχρωτίζεσθε μὲ πρόσωπα τὰ ὁποῖα δὲν σᾶς ἑλκύουν. Ἐπὶ τῆς Γῆς μετὰ δυσκολίας ἐξοβελίζετε τὰ ἀνιαρὰ στοιχεῖα. Ἐδῶ ὅμως αὐτὸ γίνεται εὐκόλως καὶ ἀποτελεσματικῶς διότι τὰ αἰσθήματα καὶ τὰ ὁρμέμφυτα εἶναι ἐντελῶς ἀμοιβαῖα.

Ἡ κυβερνῶσα δύναμις εἶναι ἡ ἀγάπη. Οἱ ἄνθρωποι συνδέονται δι' αἰσθημάτων καὶ ἐνόσῳ ἡ στοργὴ εἶναι ἀμοιβαία, ὁ σύνδεσμος ἀκμάζει. Οἱ ἐρχόμενοι διὰ τοῦ θανάτου ἐνταῦθα ἕλκονται πρὸς κύκλους οἵτινες δονοῦνται ὑπὸ τῶν αὐτῶν αἰσθημάτων. Ἐν περιπτώσει μὴ ἀμοιβαιότητος, ἡ ἕλξις βαθμηδὸν ἐξασθενεῖ καὶ ἡ σχέσις ἐκλείπει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ΄

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Τὰ πάντα ἔχουν ρυθμὸν καὶ τάξιν. Ἔθιξα ἐλαφρῶς τὰ τῆς ἀφίξεώς μου ἐνταῦθα καὶ τὰ τῆς πρώτης μου ἐντυπώσεως περὶ τοῦ

νέου περιβάλλοντος· εἶπον ἐπίσης καὶ περὶ τῆς πρώτης μου ἐπικοινωνίας μὲ τὴν Γῆν. Ἄνευ τεχνικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς φρασεολογίας, σοῦ ἔδωσα σκιαγραφικῶς, καταληπτὴν νομίζω εἰκόνα τῆς εἰσόδου εἰς τὸν μεταγήινον βίον. Ὅ,τι εἶπον ἰσχύει δι' ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος· λευκούς, μαύρους καὶ κιτρίνους — δὲν ὑπάρχει διαφορισμός· ἕνας κανὼν ἰσχύει δι' ὅλα τὰ φῦλα τῆς ἀνθρωπότητος. Θὰ σοῦ ὁμιλήσω ἤδη περὶ ἑνὸς περαιτέρω σταδίου ἀναπτύξεως, παρενθετικῶς, διότι θὰ ἐπανέλθω εἰς τὸ θέμα τῆς Κυανῆς Νήσου. Παρενθετικῶς ἤδη θὰ σοῦ εἴπω περὶ τῆς ἀπαλλαγῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ πλεῖστα τῶν γηίνων ἐνστίκτων. Ἅπαξ ἀπαλλασσόμενοι τούτων δυνάμεθα νὰ μεταβαίνωμεν μετὰ σχετικῆς εὐκολίας καὶ σχεδὸν κατὰ βούλησιν, ἀπὸ μιᾶς σφαίρας εἰς ἄλλην καὶ ἀπὸ ταύτης, ἢ ἄλλης, εἰς τὴν Γῆν, διατηροῦντες τὴν ἐπαφήν μας μετὰ τῶν ποθούντων αὐτήν. Τοὺς βοηθοῦμεν ἐπιδρῶντες ἐπ' αὐτῶν εἰς τὸν καθημερινὸν των βίον, πράττομεν δὲ τοῦτο χωρὶς ποσῶς νὰ ἐπιβραδύνωμεν τὸ ἰδικόν μας ἔργον, τὴν ἀνάπτυξιν δηλαδὴ καὶ οἰκοδομὴν τοῦ χαρακτῆρος. Χαρακτὴρ εἶναι τὸ κύριον προϊὸν πρὸς καλλιέργειαν.

Κατὰ τὴν διαβίωσίν μου ἐπὶ τῆς Κυανῆς Νήσου εσπούδασα, ὡς ὅλοι σπουδάζουν, τὰ μυστήρια τῆς αὐτοσυνειδήσεως καὶ τῆς ζωῆς, κατέληξα νὰ ἀντιληφθῶ τὸ ἀχανὲς τῆς Δημιουργίας. Δὲν πρόκειται μόνον περὶ βίου ἐπὶ Γῆς καὶ βίου ἐπὶ τῆς νήσου ταύτης. Καθ' ὅσον συντελεῖται πρόοδος καὶ αἱ γήιναι κλίσεις καὶ ἕξεις ἀφίνονται, ἄλλα ἐνδιαφέροντα ἀντικαθιστοῦν αὐτὰς καὶ τότε ἔρχεται ἡ ὄρεξις τοῦ πράγματι εἰδέναι. Κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἄλλων ἔπραξα ὁμοίως καὶ καθ' ὅσον μανθάνω, προοδεύω. Ὅσον περισσοτέραν σοφίαν ἀποκτᾶ τις, τόσον περισσότερον γίνεται δεκτικὸς σοφίας.

Εἶχον μάθει περὶ τῆς ὑπάρξεως ἄλλων χωρῶν πλὴν τῆς Κυανῆς Νήσου καὶ ἐπὶ στιγμὴν μοῦ ἐφάνη ἀπίστευτον, ὅσῳ ἀπίστευτος φαίνεται εἰς πολλοὺς κατοίκους τῆς Γῆς ὁ μεταγήινος κόσμος. Ἦλθεν ὅμως ἐπὶ τέλους ἡ ὥρα νὰ ὁδηγηθῶ εἰς τὰς ἄλλας σφαίρας. Ἀδυνατῶ νὰ σὲ πληροφορήσω ποῦ εὑρίσκονται· μόνον σοῦ λέγω ὅτι ἦτον ὡς νὰ ταξιδεύω ἀναμέσον τῶν ἀστέρων· Φαίνεται ὡσανεί, ἀφήσαντες τὸν κόσμον μας, ἐταξιδεύαμεν διὰ τοῦ αἰθέρος μέχρις οὗ ἐφθάσαμεν εἰς ἄλλον ἀστέρα καὶ κατόπιν εἰς ἄλλην χώραν.

Ὑπάρχουν πολλαὶ τοιαῦται χῶραι, καὶ κατοικοῦνται ὑπὸ πρώην κατοίκων τῆς Γῆς οἱ ὁποῖοι ἔχουν προοδεύσει ἀρκετὰ ὥστε νὰ εἰσέρχωνται ἁρμοδίως εἰς ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν χώραν. Αἱ ἄλλαι αὐταὶ χῶραι σχεδὸν ὅλαι κατοικοῦνται ὑπὸ ὑπερτέρων ὄντων, εὐδαιμονεστέρων καί, ἀτομικῶς, ἰσχυροτέρων, ἀλλ' ὑπάρχουν δύο ἢ τρεῖς ἄλλαι χῶραι ὄχι τόσον ὑψηλῆς περιωπῆς ἔνθα ἡ εὐδαιμονία εἶναι ἐλαχίστη ἢ μηδαμινή, κατὰ λό-

γον τοῦ ἂν ὁ ἐπὶ Γῆς βίος ἦτο ἢ δὲν ἦτο ἐν τάξει. Οἱ κατοικοῦντες εἰς τὰς χώρας ταύτας δὲν κατορθώνουν νὰ εὕρουν ἐν ἑαυτοῖς τὸ πνεῦμα τοῦ πόθου τῆς ἀνυψώσεως, τῆς βελτιώσεως καὶ τῆς αὐτοκρατήσεως, καίτοι τὸ ἀναγκαῖον σθένος τοῖς προσφέρεται αὖθις καὶ αὖθις ἄφθονον.

Ὅλαι αἱ φυλαὶ ἔχουν τὸ δῶρον τῆς ἐλευθέρας θελήσεως. Ὅλοι ἔχουν ἐλευθερίαν ἐνεργείας ὅπως καθορίσουν τὸν προορισμόν των. Ἐν παντὶ καιρῷ, ὄχι μόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ σώματος. Ἀκριβῶς ὅπως ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ μιᾶς οἰκογενείας κανονίζουν τὸ ἡμερήσιον πρόγραμμα τῶν τέκνων των καὶ τ᾽ ἀφίνουν νὰ διασκεδάσουν ἀνεξάρτητα, οὕτω αἱ φυλαὶ τῆς Ἀνθρωπότητος εἶναι ἐλεύθεραι νὰ ἀναπτυχθοῦν καὶ διαμορφώσουν τὸν βίον των κατὰ ἴδιον σχέδιον ἀνεξάρτητον μέ τινας κανόνας τηρητέους. Ἐν τῇ βάσει της ἡ ζωὴ εἶναι ἐλευθέρα, μόνον ὡς ἐξ ἀτελοῦς ἀντιλήψεως καὶ στρεβλῆς κατευθύνσεως τοῦ κοινωνικοῦ συστήματος. ἐπὶ τῆς Γῆς, τὸ ἄτομον φρονεῖ ὅτι δὲν εἶναι ἐλεύθερον πρόσωπον μὲ ἐλευθέραν θέλησιν — ἀλλὰ εἶναι. Ἡ ἀγάπη ὠθεῖ τοὺς γονεῖς νὰ ὁδηγοῦν τὰ τέκνα των. Ὁμοίως ἡμεῖς ἐρχόμενοι ἐνταῦθα, ὑπὸ τὸ κίνητρον τῆς ἀγάπης, ὁσάκις δυνάμεθα, προσπαθοῦμεν παντὶ σθένει νὰ βοηθήσωμεν καὶ καθοδηγήσωμεν τὰ πεφιλημένα πρόσωπα τὰ ὁποῖα ἀφήκαμεν ἐπὶ Γῆς. Πάντοτε ἡ ἐλαύνουσα δύναμις τῆς ἀγάπης εἶναι ἡ κινοῦσα ἡμᾶς νὰ ἐκτελοῦμεν τὸ ἔργον μας.

Δυνάμεθα νὰ διατελῶμεν εἰς στενὴν συνάφειαν μὲ τοὺς ἐπὶ τῆς Γῆς οἰκείους καὶ φίλους καὶ νὰ ἐπιδρῶμεν ἐπ᾽ αὐτῶν διὰ ὑποβολῆς καὶ στενῆς σχέσεως. Διὰ τῆς ἐπιδράσεώς μας πολλάκις μέγα ὑλικὸν καλὸν ἔρχεται εἰς αὐτούς. Ἡμεῖς, τὰ πνεύματα, δὲν δυνάμεθα νὰ δίδωμεν ὑλικὰ πλούτη εἰς οἱονδήποτε ἐπὶ τῆς Γῆς, ἀλλὰ δυνάμεθα νὰ συμβουλεύωμεν τὰ πρόσφορα προκειμένου περὶ ἐπιχειρήσεως καὶ ἡ συμβουλή μας, δεκτὴ γινομένη, νὰ ὁδηγήσῃ εἰς μέγαν ὑλικὸν πλοῦτον. Ὅπως δυνάμεθα νὰ ἐπενεργῶμεν περὶ τὰ πνευματικά, οὕτω δυνάμεθα νὰ ἐπενεργῶμεν καὶ περὶ τὰ ὑλικά. Οἱ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ διαβιοῦντες βλέπομεν ἀμφοτέρας τὰς ὄψεις. Ὅταν πρόκειται νὰ ἀποφασισθῇ τι μεταξὺ δύο προσώπων βλέπομεν ἀμφοτέρας τὰς ἀπόψεις καὶ γνωρίζομεν ἑπομένως ποία εἶναι ἡ ὀρθή, καὶ ἐὰν ἀγώμεθα ὑπὸ εὐθύτητος, τασσόμεθα μὲ τὴν ὀρθήν, εἴτε ὠφελήσει ὑλικῶς τὸν ἐπὶ τῆς Γῆς φίλον μας, εἴτε μή. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἐὰν ὁ ἐπὶ τῆς Γῆς φίλος μας ζημιωθῇ ἢ πάθῃ ἐκ τῆς παρεμβάσεώς μας, κάμνομεν πλήρη ἐπανόρθωσιν βραδύτερον κατ᾽ ἄλλον τρόπον. Ἐὰν ἐνεργήσωμεν παρὰ τὴν πεποίθησίν μας, **μόνον** καὶ μόνον διὰ νὰ βοηθήσωμεν τὸν ἐπὶ Γῆς φίλον μας, ἀποτίομεν τὸ σφάλμα ἡμεῖς ἐδῶ, ὁ δὲ ἐπὶ τῆς Γῆς φίλος μας, παρ᾽ ἀξίαν ὠφελούμενος, τὸ ἀποτίει βραδύτερον, εἴτε κατὰ τὸν γήινον, εἴτε

κατὰ τὸν μεταγήινον βίον του. Θὰ κάμῃ τὴν ἀπόδοσιν θᾶττον ἢ βράδιον· δὲν ὑπάρχει διαφυγή· ἡ ἀπόδοσις ἔρχεται αὐτομάτως.

Ἐνῷ λέγω ὅτι δυνάμεθα νὰ ἐπιδρῶμεν ἐπὶ τῶν ἐν τῷ γηίνῳ κόσμῳ, δὲν ἐπιχειρῶ νὰ περιγράψω τὴν ἀκριβῆ μέθοδον τῆς ἐνεργείας μας. Γνωρίζετε πῶς ἐπιδρᾶτε ἐπ' ἀλλήλων ἐπὶ τῆς Γῆς. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι τὸ αὐτό, καίτοι ἡ μέθοδος εἶναι ὅλως διάφορος — ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ζήτημα ὅπερ θὰ ἐξετάσετε ἕκαστος ἀτομικῶς, ὅταν ἔλθῃ ἐν καιρῷ ἡ μετάστασίς σας, ἑπομένως οὔτε ἀνάγκη οὔτε ἐνδιαφέρον ἀπαιτεῖ νὰ γνωρίζετε.

Εἶναι πολὺ ἀληθὲς τὸ ἐπίγραμμα ἐκεῖνο ὅτι «τὰ μέλλοντα νὰ συμβοῦν, ρίπτουν πρὸ ἑαυτῶν τὴν σκιάν των». Προηγεῖται πράγματι τῶν μελλόντων ἡ ἀτμόσφαιρά των καὶ πολλοὶ αἰσθάνονται τὴν ἐπίδρασίν της καὶ μαντεύουν τὰ ἐρχόμενα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'

ΠΡΟΑΙΣΘΗΜΑΤΑ

Ὑπάρχουν πολλαὶ δεισιδαιμονίαι καὶ πολλῶν εἰδῶν ἐξηγήσεις δίδονται εἰς τὰ λεγόμενα προαισθήματα, ἀλλὰ βάσις τούτων εἶναι σχεδὸν πάντοτε ἡ τηλεπάθεια· ἡ διανοητικὴ συγγενεια ἐκδηλοῦται διὰ πολλῶν μορφῶν.

Ἡ κυριωτέρα μορφὴ τοῦ προαισθήματος εἶναι ἡ ἀναφερομένη εἰς τὸν θάνατον ἄλλου, φίλου ἢ συγγενοῦς. Αὐτὸ πάντοτε τὸ ἐξηγεῖ ἡ τηλεπάθεια. Θὰ εἴπῃς ὅτι εἰς πολλὰς περιστάσεις ὁ μέλλων νὰ ἀποθάνῃ δὲν τὸ γνωρίζει· πῶς λοιπὸν θὰ εἰδοποιήσῃ ἄλλον διὰ τηλεπαθείας; Ἀποθνήσκει αἰφνηδίως και μολαταῦτα ὁ ἄλλος λαμβάνει τὸ προαίσθημα πολλὰς ἡμέρας πρότερον.

Ἐξηγῶ: Ὁ Α λαμβάνει προαίσθημα περὶ τοῦ θανατου τοῦ Β. Μετ' ὀλίγον ὁ Β ἀποθνήσκει ἐξ αἰφνιδίας περιπτώσεως. Οἱ ἄσαρκοι φίλοι τοῦ Β οἱ ὁποῖοι πάντοτε ἦσαν πλησίον του ἀγρυπνοῦν διὰ νὰ τοῦ χρησιμεύσουν ἐν περιπτώσει ἀνάγκης ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατόν. Δὲν δύνανται ὅμως νὰ καθορίσουν τὰς πράξεις του μετὰ βεβαιότητος· μόνον ἐπιδρῶσιν ἐπ' αὐτοῦ κατὰ ἕνα ἢ ἄλλον τρόπον. Ὅλαι αἱ πράξεις τοῦ Β παράγουν ὡρισμένα ἀποτελέσματα, μερικῶν δὲ ἀπὸ αὐτὰ οὔτε ὁ ἴδιος Β ἔχει ἄμεσον συνείδησιν.... Οἱ — ἄσαρκοι — φίλοι του ἔχουν, προβλέπουν δὲ τὰ ἀποτελέσματα τῶν πράξεων τούτων. Προβλέπουν τί θὰ συμβῇ εἰς τὸν Β καὶ μολονότι προσπαθοῦν παντὶ σθένει νὰ τὸν καθοδηγήσουν, ἀδυνατοῦν νὰ ἐνεργήσουν διὰ λογαριασμόν του. Αὐτὸς ἔχει θέσει εἰς κίνησιν τοὺς τροχοὺς τῆς εἱμαρμένης του καὶ αὐτὸς μόνος δύναται νὰ τὴν μεταστρέψῃ. Οἱ ἄσαρκοι φίλοι τοῦ Β ἀντιλαμβανόμενοι ἐπερχόμενον κίνδυνον καταβάλλουν πᾶσαν προσπάθειαν νὰ τὸν ἀποτρέψουν ἀπὸ τὰς πράξεις του καὶ ἀπὸ

τὰς κινήσεις του· πολλάκις τὸ κατορθώνουν, ἀλλ' εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην αἱ προσπάθειαι τῶν ἀσάρκων φίλων του ἔχουν δημιουργήσει δονήσεις ψυχικῆς δυνάμεως περὶ αὐτὸν καί, μολονότι αὐτὸς δὲν ἔλαβε εἴδησιν αὐτῶν, ὁ φίλος του Α ἔλαβεν εἴδησιν ἡ ὁποία ἐνεχαράχθη εἰς τὸν νοῦν του ἀναπαρασταθεῖσα εἰς τὸν ὕπνον του ὡς ὄνειρον ἢ ἐν ἐγρηγόρσει ὡς ὀπτασία ὑλοποιηθεῖσα ἐκ τῶν δονήσεων τῆς ψυχικῆς δυνάμεως ὅπως προκειμένου περὶ ψυχοφανείας. Οἱαδήποτε ἀπόστασις μεταξὺ τοῦ Α καὶ τοῦ Β οὐδεμίαν ἔχει σημασίαν. Προαισθήματα περὶ ἀποτυχίας προγράμματος ὀφείλονται εἰς τὴν ἐπίδρασιν ἀσάρκων φίλων προσπαθούντων πάντοτε νὰ καθοδηγήσουν τινὰ ἐν τῷ συμφέροντί του. Τοιουτοτρόπως δύνασαι νὰ φαντασθῇς τὴν αἰτίαν ὅλων τῶν λεγομένων προαισθημάτων. Εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις εἶναι οἱ ἄσαρκοι φίλοι ὁποὺ προσπαθοῦν νὰ ἐπικοινωνήσουν μὲ τὸν κυρίως ἐνδιαφερόμενον καὶ συμβαίνει νὰ τὸ αἰσθανθῇ ἄλλος.

(Συνεχίζεται)

Σεισμῶν... ἀγαθά!...

Τοῦ ΔΗΜ. ΨΑΘΑ

Σεισμοί, λιμοί, λοιμοί καὶ καταποντισμοὶ δὲν εἶναι ἀσυνήθιστα φαινόμενα σὲ τοῦτο τὸν πλανήτη μας, ποὺ τὸν ταρακουνᾶ κατὰ καιροὺς — πέραν τῶν ἄλλων — κι' ἐκεῖνος ὁ φοβερὸς Ἐγκέλαδος. Πρόσφατα, ὡς γνωστόν, ἔγιναν οἱ καταστρεπτικοὶ σεισμοὶ τῆς Περσίας, ὅπου δεκάδες χιλιάδες ἄτομα βρῆκαν τὸν θάνατο κι' ἄλλες ἑκατοντάδες βυθίστηκαν στὴν ἀπόγνωση, στὴ στέρηση καὶ τὴν ἔσχατη ἀθλιότητα.

Ξέραμε, λοιπόν, ὡς τώρα, ὅτι σεισμοὶ ἢ ἄλλες θεομηνίες σημαίνουν ὄλεθρο καὶ τίποτε ἄλλο. Οὐδὲν κακὸν ἀμιγὲς καλοῦ, σκέφτεται, βέβαια, ὁ καθένας, ἀλλὰ προκειμένου περὶ θεομηνιῶν θὰ δυσκολευόταν πάρα πολὺ νὰ ὁδηγηθῆ στὴν ἴδια σκέψη. Εἶναι δυνατὸν νὰ προκύψη ὠ φ έ λ ε ι α ἀπὸ μιὰ σεισμικὴ καταστροφή; Ναί, ἀδελφοὶ Χριστιανοί: «Ἀπὸ τέτοιες θεομηνίες προέρχονται καί... ὠφέλειες»!...

Ἡ διαβεβαίωση προέρχεται ἀπὸ τὸν σεβασμιώτατο μητροπολίτη Καρυστίας κ. Σεραφείμ, ποὺ μᾶς τὸ λέει κατηγορηματικὰ σ' ἕνα ἄρθρο του, δημοσιευμένο στὴν ἐπαρχιακὴ ἐφημερίδα «Ἀρκαδικὰ Νέα»: «Εἶναι γνωστὲς οἱ ὑλικὲς ζημίες, λέει, ποὺ ἔγιναν σὲ διάφορα μέρη τῆς Γῆς ἀπὸ σεισμούς, καταποντισμούς, πλημμύρες κ.τ.λ. καθὼς καὶ τὰ ἀνθρώπινα θύματα. Θὰ μποροῦσε, ὅμως, νὰ εἰπῆ κανείς, χωρὶς νὰ φοβηθῆ μὴ παρεξηγηθῆ, ὅτι ἀπὸ τέτοιες θεομηνίες προέρχονται καὶ ὠ φ έ λ ε ι ε ς».

Διαβάζοντας αὐτὸ τὸ ἄρθρο ἔφερα στὸ μυαλό μου ἕναν ταλαίπωρο Χριστιανό, καταπλακωμένο κάτω ἀπ' τὰ ἐρείπια τοῦ σπιτιοῦ του, νὰ ζῆ, ὅμως, ἀκόμα, καὶ νὰ βλέπη νεκρούς, τριγύρω του, γυναῖκα καὶ παιδιά — ποιά, σκέφθηκα, ὠφέλεια θὰ μποροῦσε νὰ διακρίνη μέσα σ' ἐκεῖνο τὸν ὄλεθρο; Μὴ μπορώντας, ὡστόσο, νὰ τὴν φαντασθῶ, κατέφυγα στὰ φῶτα τοῦ σεβαστοῦ ποιμενάρχη, ὁ ὁποῖος, συνεχίζοντας τὸ ἄρθρο του πληροφορεῖ: «Ὁ σεισμὸς μὲ τὴ δύναμή του μᾶς τρομάζει, ἀλλὰ καὶ μᾶς φανερώνει τὴν παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ. Εἶναι μιὰ ἐπο-

πτικὴ διδασκαλία, ποὺ μᾶς βοηθεῖ νὰ ἀναγνωρίσωμε τὸν Θεὸν ὡς παντοδύναμον».

Μὲ ἄλλα λόγια, δηλαδή, ὁ καταπλακωμένος ἀπ' τὸ σπίτι του καὶ μισοπεθαμένος —μὲ νεκροὺς τοὺς δικούς του, τριγύρω του— θὰ πρέπει νὰ εἶναι καὶ ὀλίγον τι... εὐχαριστημένος γιὰ τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν ποὺ πῆρε καὶ ν' ἀναφωνήση, μισοχαρούμενος, ἂν τοῦ ἔμεινε φωνή:

— Δόξα Σοι ὁ Θεός! Γιὰ νὰ μᾶς ξεπαστρέψη ὅλους... ἄρα ὑπάρχει! Ἔχω, λοιπόν, τὸ κέρδος ὅτι τὸ ἔμαθα ἐπὶ τέλους!...

Κατὰ τὸν σεβασμιώτατο, ἑπομένως, τὸ πιὸ ἀποτελεσματικὸ μέσον γιὰ νὰ δείξη ὁ Θεὸς τὴν παντοδυναμία Του εἶναι νὰ ταρακουνήση τὴν Γῆ καὶ νὰ σκορπίση τὸν ὄλεθρο ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. Τούτου δὲ γενομένου, προκύπτουν τὰ ἑξῆς ἀγαθὰ ἀποτελέσματα: Ὁ φυσικὸς σεισμὸς προκαλεῖ ἀντιστοίχως καὶ πνευματικὸ σεισμὸ στὴν ψυχή, λόγῳ τοῦ ὁποίου γκρεμίζονται καὶ τὰ τείχη τῆς ἀδιαφορίας ὁπότε... «δὲν μένομε ἀπαθεῖς, ἀλλὰ συγκινούμεθα, τρέχομε εἰς βοήθειαν. Ἡ ἀδιαφορία καὶ ἡ ψυχρότης ἐξαφανίζονται. Ἐνῷ τὰ ὑλικὰ ἐρείπια καπνίζουν, στὴν καρδιά μας ἡ φωτιὰ τῆς ἀγάπης, ποὺ ἄναψε μὲ τὸν σεισμό, φωτίζει καὶ θερμαίνει. Παράδειγμα οἱ σεισμοὶ τοῦ Πακιστάν. Ἐνῶ δὲν ἔσεισαν τὴ Γῆ μας, συνεκλόνισαν, ὅμως, τὴν ψυχή μας, ὥστε ἡ βοήθειά μας νὰ εἶναι σημαντικὴ καὶ νὰ πάρωμε τὸ πρωτεῖο τῆς ἀγάπης».

Νά, λοιπόν, καὶ ἄλλη ὠφέλεια! Ὁ σεισμὸς μᾶς δίνει τὴν λαμπρὴ εὐκαιρία νὰ σπεύσωμε σὲ βοήθεια τῶν θυμάτων καὶ νὰ πάρωμε βραβεῖα ἀρετῆς, εὐχαριστώντας ἴσως τὰ θύματα αὐτὰ — ζῶντα καὶ νεκρὰ — γιατὶ ἔγιναν αἰτία νὰ διακριθοῦμε σὲ θεάρεστες πράξεις ἀγαθοεργίας!

Ὠφελοῦνται, ὅμως, βασικώτερα ἐκεῖνοι ποὺ δὲν πιστεύουν στὸν Θεό. Γιατὶ μὲ τὸν σεισμό... «τὸ οἰκοδόμημα τῆς ἀπιστίας καταρρέει. Μιὰ δόνησις στὴ Γῆ εἶναι ἱκανὴ νὰ ταράξη τὴν ψυχή. Καὶ ἡ ἀπιστία νὰ σωριαστῆ...»!

Αὐτὰ καὶ ἄλλα ἀνάλογα κηρύσσει ὁ σεβασμιώτατος καὶ ἂν μετέφερα ἕνα μέρος — τὸ βασικώτερο — τῶν θεοσεβῶν του σκέψεων στὴ στήλη μου, εἶναι γιὰ νὰ ἐκφράσω τὴν ἀπορία μου πῶς στὴν τρομερὴ τούτη ἐποχὴ ποὺ ὁ ἄνθρωπος ἔφτασε νὰ κάνη περιπάτους ἐπάνω στὴ Σελήνη, μορφωμένοι κληρικοί μας ἐπικαλοῦνται τέτοια ἐπιχειρήματα γιὰ ν' ἀποδείξουν τὴν ὕπαρξη τοῦ Θεοῦ! Ἑνὸς Θεοῦ πού, κατὰ τὴ γνώμη τους, ἔχει ἀνάγκη νὰ ταρακουνᾶ τὴν Γῆ καὶ νὰ σπέρνη καταστροφὲς γιὰ νὰ κάνη αἰσθητὴ τὴν παρουσία Του!... Μά... σοβαρολογοῦμε, σεβασμιώτατε;

ΔΗΜ. ΨΑΘΑΣ

«Τὰ Νέα», 8.5.72

«Μπαϊράκια» Μητροπολιτῶν

Τοῦ ΠΑΝ. ΠΑΠΑΔΟΥΚΑ

Τὰ κρούσματα τοπικῶν καὶ ἀλληλοσυγκρουομένων πρωτοβουλιῶν ἀπὸ ἀνώτερες καὶ κατώτερες ἐκκλησιαστικὲς ἀρχὲς σὰν νὰ ἐπυκνώθησαν τελευταίως. Ἂς μοῦ συγχωρηθῆ ἡ ἀνευλαβὴς παρατήρησις, ἀλλὰ θὰ ἔλεγα ὅτι ἀρκετοὶ μητροπολῖτες καὶ ἱερεῖς ἔχουν σηκώσει ἕκαστος τὸ δικό του «μπαϊράκι» καὶ ἀνάλογα μὲ τὶς ἀντιλήψεις του, τὸ προοδευτικὸ ἢ ὀπισθοδρομικό του πνεῦμα, ρυθμίζει καὶ τὰ τελετουργικὰ τῆς ἐκκλησίας καὶ τὴ θέσι της στὰ κοινωνικὰ ζητήματα.

Ἔχουμε π.χ. τὸν Σεβασμιώτατο Φλωρίνης κ. Αὐγουστῖνο, ὁ ὁποῖος κάθε χρόνο ἐκδηλώνει τὴ μῆνι του ἐναντίον τῶν ἑορτῶν τοῦ Καρναβάλου, ποὺ τὶς θεωρεῖ ὑπολείμματα τῆς εἰδωλολατρείας. Καὶ συμπεριλαμβάνει στὶς ἀπαγορεύσεις καὶ ἀφωσιωμένες ἐκδηλώσεις χαρᾶς καὶ τὸ χορό: Πᾶς χορεύων, μοιχεύεται, ἐκπαρθενεύεται καὶ κολάζεται! Ταῦτα ἐν Φλωρίνῃ. Διότι σὲ ὅλες τὶς ἄλλες περιφέρειες τῆς Ἑλλάδος, ἡ Ἐκκλησία δὲν ἀνακατεύεται στὶς διασκεδάσεις τῶν πιστῶν. Τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ καὶ τὰ τοῦ Καρναβάλου τῷ Καρναβάλῳ!

Εἴχαμε ἔπειτα τὴν περίεργη στάσι ἑνὸς ἀρχιμανδρίτου ἢ ἱερέως τῆς Λαρίσης, ὁ ὁποῖος δὲν δέχεται νὰ παντρέψῃ γαμπροὺς μὲ μπόλικο μαλλί, οὔτε κουμπάρους μὲ τὸν ἴδιο πλοῦτο ἐπὶ τῆς κεφαλῆς:

— Ὕπαγε εἰς κομμωτήριον καὶ ἐπάνελθε!

Καὶ οὔτε πιστοὶ μὲ μακρὺ μαλλὶ στὴν ἐκκλησία, οὔτε γυναῖκες μὲ ἀνδρικὰ παντελόνια! Καὶ ὁ Μητροπολίτης Λαρίσης καλύπτει καὶ εὐλογεῖ τὴν αὐστηρὴ στάσι τοῦ ὑφισταμένου του. Ὀρθῶς πράττει, λέγει ὁ Σεβασμιώτατος. Τώρα συνέβη ἄλλη πρωτοτυπία στὴ Λάρισα: Στὸ ναὸ τοῦ Ἁγίου Ἀχιλλείου ἐπρόκειτο νὰ τελεσθῆ γάμος. Τὸ ἱερὸν τοῦτο μυστήριον διακοσμεῖται, κατὰ παλαιὰν παράδοσιν, μὲ ἄνθη. Λουλούδια στέλνουν συγγενεῖς καὶ προσκεκλημένοι, ἕνα μπουκέτο κρατάει ὁ μελλόνυμφος, ἐνῶ περιμένει τὴ νύφη στὴν εἴσοδο τῆς ἐκκλησίας. Καὶ συχνά, ὅταν ὁ γάμος εἶναι πλούσιος, ἡ ἐκκλησία πλημμυρίζει στὸ λουλουδικό. Ἀνθοπωλεῖα ἀναλαμβάνουν τὴν ἀνθοδιακόσμησι. Ὑπάρχει τίποτα ποὺ δὲν συμβιβάζεται μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ χριστιανισμοῦ παρουσίᾳ τῶν εὐγενῶν προϊόντων τῆς γῆς μέσα στὸ ναό; Οἱ ἐκκλησιαστικὲς ἀρχὲς τοῦ Ἁγ. Ἀχιλλείου λοιπὸν — διαβάσαμε χθὲς — «ἀπηγόρευσαν εἰς μελλονύμφους νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἐπειδὴ ἐκρατοῦσαν ἀνθοδέσμην διὰ τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου. Καὶ ἐπέτρεψαν τὴν εἴσοδον, μόνον ἀφοῦ τὰ ἄνθη τὰ ἄφησαν ἐκτὸς τοῦ ναοῦ!». Αὐτὸ ἔγινε τὴ δεύτερη μέρα τοῦ Πάσχα. Τὴν ἴδια μέρα σὲ ἑκατοντάδες ἄλλες ἐκκλησίες τῆς Ἑλλάδος ἔγιναν γάμοι, χωρὶς τὴν αὐστηρὴ διαταγή: «Ἀπαγορεύονται τὰ ἄνθη!».

Στὴ Λάρισα ἔχουμε καὶ ἄλλο περιστατικό: Ὁ Μητροπολίτης ἀρνήθηκε νὰ δώσῃ τὸ χέρι του στὸ δήμαρχο τῆς πόλεως, ἐπειδὴ εἶναι «Τέκτων». Καθ' ὅσον γνωρίζω, ὁ Τεκτονισμὸς εἶναι μία καθαρὰ πνευματικὴ ὀργάνωσις, μὲ ὑγιεῖς ἠθικὲς ἀρχές, ἡ ὁποία λειτουργεῖ ἀπὸ αἰώνων σὲ διάφορες χῶρες, νομίμως. Πρώτη καὶ κυρία ὑποχρέωσις τῶν Τεκτόνων εἶναι ἡ πίστις στὸ Θεό, τὸν Ἀρχιτέκτονα τοῦ Σύμπαντος. Ἄνθρωπος ποὺ δὲν πιστεύει στὸ Θεὸ δὲν γίνεται δεκτὸς σὲ Τεκτονικὴ Στοά. Καὶ στὸν Τεκτονισμὸ ἀνῆκαν καὶ ἀνήκουν διακεκριμένα πρόσωπα τῆς κοινωνίας: Πολιτικοί, στρατιωτικοί, ἐπιστήμονες, κρατικοὶ λειτουργοί, ἀκόμη καὶ ἀνώτερα στελέχη τῆς Ἱεραρχίας. Γιατί, λοιπόν, κατ' ἐξαίρεσιν ὁ Μητροπολίτης Λαρίσης τοποθετεῖ τὸν Τεκτονισμὸ σὲ καραντίνα; Σημειώνω, πρὸς ἄρσιν πάσης παρεξηγήσεως,

ὅτι δὲν εἶμαι Τέκτων. Φίλοι μου καὶ γνωστοί μου εἶναι καὶ εἶναι πρόσωπα ἄξια πάσης ἐκτιμήσεως.

ΠΑΝ ΠΑΠΑΔΟΥΚΑΣ

«Ἀκρόπολις», 14.4.72

Ἐκκλησία καὶ πολιτική

Διαγράφεται σήμερα ἕνας κίνδυνος, δηλαδὴ νὰ φανῆ ὅτι ὁ Χριστιανισμός δίνει περισσότερο στὴν χριστιανική θρησκεία ἕναν πολιτικό σκοπό παρά ἕναν πνευματικὸ σκοπό. Ἂν αὐτὸ συμβῆ, τότε πρόκειται γιὰ μιά σοβαρή παρερμηνεία και διαστροφή. Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι οἱ πολίτες μερικές φορές στενοχωροῦνται βλέποντας ὅτι ὁ ἱερωμένος δίνει μεγαλύτερη σημασία στὴν ἐκπλήρωση τῶν λειτουργικῶν του καθηκόντων παρά στην συμμετοχή του στὴν πολιτική καὶ κοινωνική ζωή. Ἀλλὰ δὲν νομίζω ὅτι ἔχει τα δικαίωμα νὰ διδάσκη τίς προσωπικές πολιτικές του ἀπόψεις καὶ νὰ παραμελῆ τὴν ἀποστολή του. Ὁ Ἱερωμένος πρέπει νὰ μιλᾶ περισσότερο μὲ τὴν φωνή τῆς συνειδήσεώς του καὶ μὲ αὐτὴ τὴν ἔννοια εἶναι μία προσωπικότης πέρα κα πάνω ἀπό τὴν πολιτική. Ὅταν γίνωνται αδικίες, πρέπει νὰ κατογγέλλη τίς αδικίες. Ἀλλὰ πρέπει νά σέβεται τὴν ἐλεύθερη ἔκφραση τῶν ἀπόψεων ὅλων τῶν Χριστιανῶν, πού ἀνήκουν σέ διάφορα πολιτικὰ κόμματα.

Ὅσον ἀφορᾶ τὴν επαναστατικη δράση, θὰ πρέπει νὰ ὑπενθυμίσωμε ὅτι στὸ Εὐαγγέλιο ὑπάρχει ἕνας ἐπανσστατικός τόνος, ἀλλὰ πρεπει νὰ τόν τοποθετήσωμε στή θέση του. Ἂν θεωροῦμε μὲ τὴν ἐπανάσταση τὴ διαμαρτυρία τῆς ἐξουσίας, όπως αὐτὴ ἔχει διαμορφωθῆ, πρέπει νὰ τονίσωμε ὅτι εἶναι στὴν περίπτωση αὐτὴ ξένη πρὸς τὸ Εὐαγγέλιο. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἔλεγε ὅτι ὁ Χριστιανός πρέπει νὰ σέβεται τίς ἐξουσίες. Τὸ ἴδιο καί ὁ Χριστιανός πρέπει νὰ σέβεται τὴν ἐπιστημη, στὴν τάξη πού βρίσκεται, πρέπει νὰ σέβεται ἐπίσης καί τὴν πολιτική δραστηριότητα, ἀλλά μέσα στὴν τάξη της καί ἰδιαίτερα μέσα στὴ διάρθρωση τοῦ κράτους.

Ὅταν ὅμως ὑπάρχη μία ὑπερβαση ἐξουσίας, τότε πλέον τὸ ζήτημα τίθεται διαφορετικά. Εἶναι καθῆκον τῆς Ἐκκλησίας νὰ διαμαρτυρηθῆ ἐναντίον τῶν ἀδικιῶν. Καί γιο τόν λόγο αὐτόν, ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἐλεύθερη ἀπέναντι στίς διάφορες ἐξουσίες. Ἀλλ νομίζω ὅτι ἡ φωνή της δὲν θὰ ἀκουσθῆ παρὰ μόνον ὅταν εἶναι ἡ ἔκφραση τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ὄχι ὅταν γίνεται ἡ ἔκφραση μιᾶς ὡρισμένης πολιτικῆς ἐπαναστατικῆς τασεως. Στὴν τελευταία αὐτὴ περίπτωση ὁ ἱερεύς χάνει κάθε πίστη πού τοῦ ἔχουν καὶ χάνει ἀκόμη καὶ τὸ κῦρος του»

Καρδινάλιος
ΖΑΝ ΝΤΑΝΙΕΛΟΥ

«Τὰ Νέα», 8.4.72

Ψεύτικες ἰδέες

Ἐκεῖ, που θριαμβεύουν οι ψεύτικες ἰδέες εἶναι ἡ πολιτικη. Το φαινόμενο δὲν εἶναι ἀνεξηγητο γιατί ἡ πολιτική εἶναι τὸ καρύφωμα ὅλων τῶν κοινωνικῶν ἐκδηλώσεων καί κατά κάποια τρόπο καθορίζει τὸ πλαίσιο τῶν ἐξελίξεων μιᾶς κοινωνίας κι ἑνός κράτους. Στὸν τομέα αὐτόν, οἱ ψεύτικες ἰδέες

φτάνουν ὡς τὰ ὅρια τῆς ἀπάτης! Καθεστῶτα τυραννικὰ δὲν ντρέπονται νὰ αὐτοονομάζωνται λαϊκὰ καὶ δημοκρατικά. Κόμματα μὲ τὶς πιὸ συντηρητικὲς τάσεις παρουσιάζονται γιὰ «προοδευτικά». Πολιτικοὶ σχηματισμοὶ ποὺ ὀνειρεύονται τὴν πιὸ σκληρὴ δικτατορία προσπαθοῦν νὰ πείσουν πὼς αγωνίζονται τάχα γιὰ τὴν ἐλευθερία. Οἱ ἔννοιες τῆς δημοκρατίας, τῆς ἐλευθερίας, τῆς δικαιοσύνης ἔχουν πραγματικὰ ἐκπορνευθῆ, ἀφοῦ ὁ καθένας τὶς μεταχειρίζεται ὅπως τοῦ καπνίσει! Ἡ ἰσότητα ποὺ στάθηκε το πιὸ παλιὸ ὄνειρο τοῦ ἀνθρώπου ἐξακολουθεῖ νὰ μένει μιὰ χίμαιρα κι οἱ ἄνθρωποι γίνονται ἴσοι μόνο μπροστὰ στὸ θάνατο.. Κάτι κατάλαβεν ὁ Μαλρὼ σὰν εἶπε πὼς «ἡ πραγματικὴ ἰσότητα εἶναι ἡ ἀδελφοσύνη». Αὐτὸ διακήρυξε καὶ προσπάθησεν ὁ χριστιανισμὸς δίχως, ὅμως μεγάλη ἐπιτυχία στὰ δύο χιλιάδες χρόνια τῆς ἱστορικῆς του ὑπάρξεως.

Ο ΣΟΦΙΣΤΗΣ

(Τέρπος Πηλείδης)

«Ἐλεύθερος Κόσμος», 25.3.72

Ἐναντίον τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ «κατεστημένου»

Εἶναι πασίγνωστο ὅτι το Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν, στὸ ὁποῖο μετέχουν κυρίως προτεσταντικὲς ἐκκλησίες, χρηματοδοτεῖ ἔμμεσα τὰ ἀνταρτικὰ κινήματα τῶν μαύρων τῆς Ἀφρικῆς ἐναντίον τῶν Πορτογάλων ἀποικιοκρατῶν ἢ τῶν ρατσιστικῶν καθεστώτων τῶν λευκῶν στὴ Ροδεσία καὶ στὴ Νότιο Ἀφρική.

Ἀλλὰ καὶ οἱ τοπικὲς ἐκκλησίες τῶν Διαμαρτυρομένων ἔχουν ξεσηκωθῆ ἐναντίον τοῦ κατεστημένου τους.

Ἔτσι, λ.χ. πρὶν τρεῖς μῆνες, ἡ Γαλλικὴ Ὁμοσπονδία τῶν Διαμαρτυρομένων διακήρυξε ὅτι:

«Θεωρεῖ ἀπαράδεκτη τὴ σημερινὴ κοινωνία».

Σὲ ἕνα μανιφέστο «μπουρλότο» — ὅπως χαρακτηρίσθηκε — ζητάει ἀπὸ τοὺς προτεστάντες νὰ δεχθοῦν ὅτι:

«Ἡ Ἐκκλησία δὲν μπορεῖ πιὰ νὰ περιορίζεται στὰ κηρύγματα γιὰ τὴ σωτηρία τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ ὀφείλει νὰ προβάλλει τὶς ἀπαιτήσεις τοῦ Εὐαγγελίου στὸν κόσμο ποὺ ζοῦμε καὶ νὰ προτείνει λύσεις γιὰ τὴ βελτίωση τῶν πραγμάτων.»

Οἱ Γάλλοι προτεστάντες ἀπορρίπτουν ὡς λύση τὸν συντηρητισμὸ «γιατὶ ὁδηγεῖ στὴν ἐνίσχυση τῆς βίας καὶ τῆς κοινωνικῆς ἀδικίας». Καὶ παίρνουν θέση ὑπὲρ τῶν μεταρρυθμίσεων ἢ τῶν ἐπαναστάσεων ποὺ θὰ ὁδηγήσουν ἀπὸ τὸν καπιταλισμὸ στὸν σοσιαλισμό.

Ἐξηγεῖ ἐκπρόσωπός τους:

«Δὲν λέμε στὸν κόσμο νὰ κατέβει στὸ δρόμο. Ἀλλὰ ἂν ἐκεῖνοι ποὺ κατεβαίνουν στὸ δρόμο τὸ κάνουν γιὰ μιὰ δίκαιη ὑπόθεση, τότε δὲν μποροῦμε νὰ τοὺς ἀποκηρύξουμε»

Οἱ σημερινοὶ Χριστιανοὶ ἀμφισβητίες δὲν ἀμφισβητοῦν μόνον τὴν ἐκκλησιαστικὴ ἢ τὴν ἀνθρώπινη ἐξουσία. Ἀμφισβητοῦν ἀκόμη καὶ αὐτὸ τὸ ἴδιο τὸ Εὐαγγέλιο ἢ τὶς ἐξηγήσεις του.

Μὲ ἀφορμὴ τὸ Πάσχα, ὁ δρ Φέρμ, πρωθιερέας τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Κολλεγίου τοῦ Μάουντ Χόλυοουκ, στὴν Ἀμερική, ἔγραψε τελευταῖα:

«Ὀφείλουμε νὰ ἐπανεξετασουμε ριζικὰ τὴν Ἀνάσταση.. Ἡ Ἀνάσταση ἐχει στὴν πραγματικότητα συμβολικὴ ἀξία, γιατι υπογραμμίζει τὸ νέο καὶ τὴν πνευματικὴ ἀναγεννηση. Ἔχει ὅμως καταντήσει περιττὸ βάρος ἂν τὴν εξετασουμε απο τὴν ἄποψη τῆς πραγματικῆς ἱστορικῆς σημασίας της».

Γράφοντας γενικώτερα γιὰ τὸ ζήτημα, τὸ ἀμερικανικὸ περιοδικο «Τάιμ» ἔγραφε τελευταῖα:

«Οἱ περισσότεροι μελετητές τῆς Βίβλου σήμερα πιστεύουν ὅτι ἡ ἱστορία γιὰ τὴν Ἔξοδο (τῶν Ἑβραίων ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο), ὅπως καὶ ἄλλες ἱστορίες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, σὰν τοῦ Ἰωνᾶ με τὸ κῆτος καὶ τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὔας, δὲν ἔχουν αὐστηρὸ ἱστορικὸ ὑπόβαθρο, ἀλλὰ προστέθηκαν πολὺ ἀργότερα ἀπὸ Ἑβραίους συγγραφεῖς»

Ἔχει ἄραγε ἄδικο ἐκπρόσωπος μιᾶς Λουθηρανῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀμερικῆς, ὅταν διαμαρτύρεται γιὰ τὶς ἀπόψεις αὐτές καὶ ὑποστηρίζει ὅτι:

«Ἡ ἄρνηση τοῦ θαυματουργοῦ στοιχείου ποὺ περιβάλλει τὴ μεγαλύτερη λυτρωτικὴ πράξη τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης — τὴν Ἔξοδο — δὲν ἀπέχει πολὺ ἀπο τὴν ἄρνηση τῶν θαυμάτων τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ Ἰησου Χριστοῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεώς του ἐκ νεκρῶν».

Ν. ΚΥΡΙΑΖΙΔΗΣ

«Ἀκρόπολις» 9.4.72

Ἕνας πελαργὸς στὰ Ἰωάννινα

ΕΝΑΣ πελαργός εἶχε απομεινει ὅλο τὸ χειμῶνα στὰ Γιάννενα. Δὲν εἶχε ἀκολουθησει περσι στὶς ἀρχες τοῦ φθινοπωρου το κοπάδι στὴν ἀποδημια του. Κι ἔγινε αὐτος ὁ λέλεκας, ὁ αγαπημενος «τύπος», η χειμωνιάτικη ἀτπραξιὸν τῶν κατοικων τῆς πολιτείας, τὸ πουλὶ φαινομενο. Γιατί ξέκοψε; Γιατί ξαναγύρισε; Θὰ ἀντέξη μέσα στὴ φοβερη ἠπειρωτικη παγωνιά; Καὶ προπαντὸς τί ἔγινε τὸ ταίρι του. Γιατί οἱ πελαργοί, κατ᾽ ἐξοχὴν μονογαμικὰ πετούμενα, ειναι ὑποδείγματα συζυγικῆς πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως, ποὺ κρατάει ὁλάκληρη ζωή.

Οἱ Γιαννιῶτες ἀνησυχοῦσαν γιὰ τὴν τύχη αὐτοῦ τοῦ φτερωτοῦ ἀντάρτη. Στὶς 18 Μαρτίου, ποὺ θὰ γύριζε τὸ κοπάδι στὰ λημέρια του, θὰ δίκαζε καὶ θὰ καταδίκαζε τὸν λέλεκα που ἐκανε ταῖ κεφαλιοῦ του.

Καὶ τί συνέβη; Δέκα μέρες πριν ἀπὸ τὴν ἄφιξη τοῦ σμήνους ἔφθασε στὰ Γιάννενα, ὁλομόναχος ὁ σύντροφος τοῦ πελαργοῦ. Καὶ γραφουν ἀπὸ τὰ Γιάννενα:

«Τὸ τί συνεβη κατὰ τὴν πρώτην αὐτὴν συνάντησιν δὲν περιγράφεται. Οἱ παρακολουθήσαντες τὴν σκηνὴν συνεκινήθησαν μέχρι δακρύων. Ἐπὶ ὥρας οἱ δυὸ πρωτασυναντώμενοι πελαργαὶ ἀλληλαενηγκα-

λίζοντο καὶ ἐξεδήλουν με τὴν γλῶσσαν των παικιλατρόπως τὴν χαρὰν καὶ εὐχαρίστηαίν των διὰ τὴν συνάντησιν των αὐτὴν μετὰ τόσον μακρὸν χωρισμόν . . ».

Εἶχε χωρίσει τὸ ζευγάρι τῶν λελεκιῶν, πέρυσι τὸ φθινόπωρο ἀπὸ μιὰ ἴσως ξαφνικὴ θύελλα. Ὁ ἕνας σύντροφος γύρισε στὴ φωλιά του, στὸν γνώριμο τόπο καὶ πρόσμενε κρουσταλλιάζοντας στὰ γιαννιώτικα χιόνια. Ὁ ἄλλος συνέχισε τὸ ταξίδι του μὲ τὸ κοπάδι. Ἔζησαν καὶ οἱ δυὸ μὲ τὴ νοσταλγία τοῦ γυρισμοῦ. Καὶ νὰ ὁ ξενητεμένος, ξεκίνησε, ἀνυπόμονος, δέκα μέρες νωρίτερα ἀπὸ τὰ ζεστὰ ἐνδιαιτήματα γιὰ τὴ βορεινὴ κατοικία, παραβιάζοντας τοὺς νόμους τοῦ σμήνους, τοὺς ἀπαραβίαστους νόμους τοῦ κόσμου τῶν πουλιῶν. Ἀνυπόμονος καὶ ἀνήσυχος ταξίδεψε ὁλομόναχος πάνω στὸ πέλαγος μὲ τὴν αγωνία καὶ τὰ φοβερὰ ἐρωτηματικὰ στὴν πελαργήσια καρδιά του.

Μποροῦν τάχα νὰ καμαρώνουν οἱ ἄνθρωποι γιὰ τέτοιες ἐκδηλώσεις ἀγάπης; Ἔχουν τέτοια αἰσθήματα; Μόνο στὰ παραμύθια! Οἱ παγκάκιστοι!

MR. SIMSON

(Κυρ Σιμόπουλος)

«Τὰ Σημερινά», 22.3.72

ΤΑ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Σημειώσεις ΧΡΙΣΤΟΥ Α. ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΙ ΣΚΛΗΡΟΙ ΚΑΙΡΟΙ

Ι. Μ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

Ὅπως ἡ φρυγμένη γῆ τὶς χονδρὲς στάλες τῆς βροχῆς, δέχεται καὶ τὸ πνευματικὸ κοινὸν τοὺς «Ἐλεύθερους Στοχασμοὺς» τοῦ διαλεχτοῦ διδασκάλου, ποὺ μερικὰ χρόνια τώρα ἔχασε τὸ ἔντυπο Κυριακάτικο βῆμα του. Μὲ δίψα καὶ λαχτάρα...

Δὲν πρόκειται γιὰ δοκίμια, προειδοποιεῖ ὁ συγγραφεύς, γιατὶ «τὸ δοκίμιο ἀπαιτεῖ ψύχραιμο ἀντίκρυσμα, ἀμερόληπτη κρίση, προσεκτικὴ τεκμηρίωση», ἐνῶ τὰ κείμενα ποὺ προσφέρονται εἶναι μόνον «ἀποκρυστάλλωση ὀργῆς, διαμαρτυρίας (ἀλλὰ) καὶ αἰσιοδοξίας». Ναί. Αὐτὸ ἀκριβῶς ἀναζητοῦσε τὸ κοινόν! Μιὰ γεῦσι νοσταλγική, μιὰ συντροφιὰ πάνω στὰ τρέχοντα ζητήματα τῶν καιρῶν, μιὰ θεώρησι πνευματική, φιλική, πρὸ παντὸς ἀνθρώπινη. Διότι αὐτὴ εἶναι ἡ τεράστια διαφορὰ ἀνάμεσα σ᾽ ἕνα κήρυγμα ὀργῆς καὶ διαμαρτυρίας, ποὺ γίνεται μὲ ἐχθρικότητα πρὸς τὸν ἄνθρωπο (ἀπὸ ἕναν στεῖρο καλογηρισμὸ π.χ.) καὶ στὸ ἴδιο κήρυγμα, ποὺ εἶναι διαποτισμένο ἀπὸ τὴν ἀγάπη. Δὲν εἶναι ἐπιεικὴς πρὸς τὴν ἐποχή μας ὁ συγγραφεύς, ἴσως μάλιστα νὰ εἶναι καὶ ὑπερβολικός. Τὸ πάθος φαίνεται νὰ τὸν συνεπαίρνει. «Ἀκατανόητο» καὶ «βάρβαρο» θεωρεῖ τὸν αἰῶνα μας. Καὶ πιστεύει ὅτι ἀφοῦ ἔκλεισε τὰ ἑβδομῆντα του, «σημαίνει πὼς μᾶς ἔχει ἤδη δείξει τὸ πρόσωπό του», κατὰ τὸ ἀρχαῖο ρητό, ἴσως, ὅτι «ἐν ἔτεσιν ἑβδομήκοντα οὐδεὶς ἂν λάθοι πονηρὸς ὤν». Ἀλλὰ ὑπάρχει μία σοβαρὴ διαφορά: Ὁ ἄνθρωπος τῶν 70 ἐτῶν δὲν εἶναι βέβαιον πόσα ἔχει ἀκόμη νὰ διανύση καὶ ὁ δυναμισμός του εἶναι, ὁπωσδήποτε, περιωρισμένος γιὰ τὴν ἀπόδοσι στὰ ὑπολειπόμενα ἔτη τῆς ζωῆς του. Ἐνῶ ὁ αἰώνας καὶ τρεῖς δεκαετίες ἔχει ἀκόμη ἐνώπιόν του γιὰ νὰ ὁλοκληρωθῆ καὶ ὁ δυναμισμός του μπορεῖ νὰ ἔχη κορυφώσεις ἀπίθανες. Ἤδη, στὰ 70 ἔτη τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος ἡ ἀνθρωπότης ἐσημείωσε προόδους περισσότερες καὶ σοβαρώτερες ἀπὸ τὰ ἐπιτεύγματα ὅλων τῶν προηγουμένων αἰώνων. Καὶ βαδίζει μὲ ἅλματα, ποὺ φθάνουν πέρ᾽ ἀπὸ τὴ Σελήνη. Γιατί νὰ ἀποκλείση κανεὶς ὅτι τὰ 30 ἔτη, ποὺ ἀπομένουν, δὲν θὰ συντελέσουν σὲ κά-

ποια διαφοροποίησι κατὰ τὴν τελικὴ στάθμισι τοῦ «παθητικοῦ» τῶν πολέμων, τῆς γενοκτονίας, τῆς δεσποτίας, τῆς ἀπανθρωποποιήσεως; Ναί, ὁ ἄνθρωπος χάνεται. Ἀλλὰ καὶ ἀφυπνίζεται. Ὁ ἴδιος ὁ συγγραφεὺς παρατηρεῖ, μὲ ἄφθαστο πνεῦμα, ὅτι λιγοστεύει τὸν τελευταῖο καιρὸ ἡ παγκόσμια ἐσοδεία τῶν ἠλιθίων. Καὶ ὁ ἄνθρωπος δὲν ἀφυπνίζεται ἁπλῶς, ἀλλὰ καὶ ἀγωνίζεται. Ποιό καλύτερο ἀπὸ τὴν ἐλπίδα ὑπάρχει ὅπλο;

Ἀλλά, θὰ ἦταν λάθος ἐὰν ἔβγαζε κανεὶς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ συγγραφεὺς εἶναι ἀπαισιόδοξος. Μέσα στὴν ἀπόγνωσι, δὲν χάνει τὴν αἰσιοδοξία. Μέσα στὸ σκοτάδι καὶ τὴν ἀχλὺ τῶν καιρῶν, ξανοίγει ἕνα ἡλιόφωτο. Στὴν οὐσία, τὸ βιβλίο του εἶναι ἕνα κήρυγμα στὸν ἥλιο.

Ὅσο γιὰ τὴν τεχνικὴ ποιότητα τοῦ βιβλίου, εἶναι πέρα ἀπὸ κάθε κριτική. Ὁ Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος εἶναι ἕνας διδάσκαλος τοῦ λόγου.

Πιστεύω ὅτι οἱ φίλοι τοῦ «ΙΛΙΣΟΥ» θὰ ἀπολαύσουν μερικὰ ἀποσπάσματα ἀπὸ τοὺς «Ἐλεύθερους στοχασμούς» του καὶ ἀποτολμῶ μία μικρὴ ἐπιλογή:

★ Ὅταν ἔχει γίνει κοινὸ θέαμα ἡ προοδευτικὴ ἀπογύμνωση τῆς γυναίκας σ' ἕνα πλῆθος δημόσια κέντρα καὶ σὲ τόπους ἀκόμη ποὺ θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ τοὺς θεωρήση τουλάχιστο κατὰ συνθήκη σεμνότυφους, αὐτὸ δὲν σημαίνει μόνο δίψα τοῦ σώματος ἢ ἰδιορρυθμία ἑνὸς καιροῦ, σημαίνει καὶ τὴν προβολὴ τοῦ ἐσωτερικοῦ νοήματος μιᾶς ἐποχῆς, ποὺ γυμνώθηκε ἀπὸ μέσα της προτοῦ γυμνωθεῖ καὶ στὴν ἐξωτερικὴ παρουσία της. Τὸ γυμνὸ σῶμα ὑπάρχει παντοῦ: στὶς ψυχὲς καὶ στὰ πνεύματα, στοὺς στοχασμοὺς καὶ στὰ συναισθήματα, σ' αὐτὴ τὴν ἀνάγκη ποὺ ἔχει νιώσει ὁ ἄνθρωπος νὰ σκοτώσει ἐπίσημα ἢ νὰ δολοφονήσει τὴν ὑποκρισία. Χιλιάδες χρόνια οἱ ἄνθρωποι κέρδισαν τὸ ψωμί τους καὶ τὴν ὑπόληψή τους κατασκευάζοντας προσωπεῖα· μίλησαν γιὰ τὶς μεγάλες ἰδέες, γιὰ τὰ ὑψηλότατα ἰδανικά, γιὰ τὶς θαυμαστὲς ἀρετές, γιὰ τὶς ἔξοχες πράξεις. Τώρα εἴμαστε βέβαιοι πιά, πὼς πίσω ἀπὸ ὅλα τοῦτα — καὶ στὶς τυπικὲς περιπτώσεις — σερνόταν ἕνα λιμασμένο σκουλήκι ποὺ φρόντιζε μόνο τὴν ἀπληστία του, τὴν ἀλαζονεία του, τὴ μνησικακία του, τὴν καχυποψία του καὶ τὴν κακοπιστία του. Ὅλη ἡ σύγχυση, αὐτὸ τὸ «ἄγχος» καθὼς τὸ εἶπαν, τοῦ αἰώνα πηγάζει, νομίζω, ἀπὸ τὴ διαδοχικὴ κατάρρευση τῶν προσωπείων...

★ Ἔχω δηλώσει κι ἄλλες φορές, αἰσθάνομαι πολλὴ εὐχαρίστησι νὰ τὸ δηλώσω καὶ πάλι πὼς ἀπεχθάνομαι «ἐκ μέσης καρδίας» τοὺς ἠθικολόγους, γιατὶ ἔχω ἤδη ἀνακαλύψει πὼς οἱ ἀνήθικοι εἶναι ποὺ γίνονται ἠθικολόγοι: Ὅσοι διαθέτουν τόσα ἀποθέματα θηριωδίας, ὥστε νὰ προσθέτουν στὰ πολλὰ καὶ ποικίλα δεινὰ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴ δική τους καταδρομή.

★ Ἡ ἐξωστρέφεια εἶναι γνώρισμα ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικώτερα τοῦ ἀνθρώπου τῆς ἐποχῆς μας· αὐτὸ θέλει νὰ πεῖ πὼς δὲν ἔχουμε πιὰ τὸν καιρὸ νὰ κοιτάξουμε μέσα μας· οἱ ἔγνοιες, οἱ ἀπολαύσεις, οἱ ἀπαιτήσεις, οἱ ἀέναες ἀνάγκες ποὺ ξεγεννάει ὁ σύγχρονος ρυθμὸς τοῦ βίου σπανιώτατα μᾶς ἐπιτρέπουν νὰ ρίξουμε μιὰ φευγαλέα ματιὰ πρὸς τὰ μέσα· καί, σὰν τύχει καὶ μπορέσουμε νὰ «ἰδοῦμε» ἀληθινά, θὰ συλλάβουμε τ' ἀνεμοδαρμένα βάθη, τὴν ἄβυσσο ποὺ ἐπικαλεῖται τὴν ἄβυσσο, τὴν εὐχωλὴ καὶ τὴν οἰμωγὴ τῶν ὀλλύντων καὶ τῶν ὀλλυμένων.

★ Ἂν δὲν μπορέσεις νὰ νιώσεις πώς, ὅταν καίγεται ἕνας ἄνθρωπος, εἶσαι σὺ ὁ ἴδιος ποὺ καίγεσαι· ὅταν βασανίζεται μὲ τοὺς πατροπαράδοτους ἢ μὲ τοὺς σύγχρονους τρόπους τῆς σοφῆς ἐπιστήμης ἕνας ἄνθρωπος, εἶσαι σὺ ὁ ἴδιος, ποὺ βα-

σανίζεσαι· κι ὅταν σκοτώνεται ἕνας ἄνθρωπος, εἶσαι σὺ ὁ ἴδιος ποὺ πεθαίνεις· ἂν δηλαδὴ δὲν νιώσεις τὰ «στίγματα» τοῦ μαρτυρίου στὸ σῶμα σου, τὴν πεῖνα, τὴ δίψα, τὴ στρέβλωση, τὴν ἠλεκτροπληξία, τὴν τύφλωση, τὸν προοδευτικὸ ἀκρωτηριασμό, αὐτὴ τὴ συνεχῆ σταύρωση τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, ἂν ἐξακολουθήσεις ν' ἀνακαλύπτεις σωστικὲς σκοπιμότητες στὴ θηριωδία, δὲν μπορεῖς νὰ λογαριάζεσαι ἄνθρωπος καὶ δὲν ἔχεις τὸ δικαίωμα νὰ συζητεῖς γιὰ φιλοσοφία καὶ ποίηση. Ὁ ἄνθρωπος ὠνειροπόλησε τὸν ὑπεράνθρωπο καὶ πραγματοποίησε τὸ ὑπερκτῆνος τῆς ἐποχῆς μας.

★ Τὰ καυσαέρια δημιουργοῦν πνευματικὰ καὶ ψυχικὰ περιστατικά . Ἕνας ἄνθρωπος ποὺ δὲν κατορθώνει ν' ἀνασάνει σωστά, νὰ ξετυλίξει καὶ τὰ δυό του πλεμόνια, ποὺ φαντάζεται τὴν κάθε στιγμὴ πὼς θ' ἀποπνιγεῖ, εἶναι δύσκολο, ἂν ὄχι ἀδύνατο, νὰ διατηρήσει τὴν εὐδιαθεσία του καὶ τὴν πνευματική του σαφήνεια. Εἴμαστε καταβυθισμένοι μέσα σὲ βάλτους, γεμάτους σαπρόφυτα. Χωνεύουμε μέσα στὰ σάπια νερὰ φορτωμένοι ἀλαζονεία καὶ αὐτοπεποίθηση.

★ Οἱ δόξες τοῦ κόσμου τούτου εἶναι στημένες ἀπάνω σὲ πτώματα, σὲ βουνὰ πτώματα.

★ Ἡ Ἱστορία προχωρεῖ μὲ τὸ «ὄχι», δὲν προχωρεῖ μὲ τὸ «ναί». Μὲ τὸ «ναὶ» ἀποτελματώνεται.

★ Ἡ γραφειοκρατία ἔχει μεταφυσικὲς προεκτάσεις. Δὲν εἶναι μιὰ τυπικὴ διαδικασία ποὺ καταπονεῖ τὸ σῶμα. Εἶναι ἕνας ἀσταμάτητος ἐξευτελισμὸς τοῦ ἀνθρώπου.

★ Ὑπάρχει στὸ σύγχρονο κόσμο ἕνα θέμα λαιμαργίας. . Θὰ τὴν ὠνόμαζα «ὁρμὴ πρὸς ἰδιοποίηση» καὶ «ὁρμὴ πρὸς κατάκτηση»... Εἶναι μιὰ ἀναβίωση πρωτογόνων ἐνστίκτων.

★ Δὲν μποροῦμε νὰ παραμερίσουμε τὶς ἀγαθὲς πλευρὲς τοῦ φανατισμοῦ: τὸ πάθος γιὰ τὴν ἀλήθεια, τὸ πάθος γιὰ τὴν εἰρήνη, τὸ πάθος γιὰ τὴν ἔρευνα, τὸ πάθος γιὰ τὴν παιδεία, τὸ πάθος γιὰ τὴν εἰρήνη... Ἡ συνηθισμένη, ὡστόσο, μορφὴ φανατισμοῦ εἶναι ἀποκρουστική. Ὁ φανατικὸς εἶναι στενοκέφαλος καὶ στενόκαρδος. Γίνεται ἀπάνθρωπος, ὠμός, σκαιός, ἀποθηριώνεται, γιὰ νὰ ἐξανθρωπίσει τοὺς ἀνθρώπους... Ὁ φανατισμὸς εἶναι μιὰ παραγωγικὴ ἐπένδυση τῶν καιροσκόπων, τῶν μηχανορράφων καὶ τῶν ἐκμεταλλευτῶν τῆς ἀνθρώπινης καλοπιστίας ἢ καὶ ἀφέλειας.

Στὰ συμπεράσματα τοῦ Ι. Μ. Παναγιωτοπούλου ἀνήκει καὶ ὁ ἀποκλεισμὸς κάθε μονομέρειας. «Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ εἴμαστε μήτε ἀπαισιόδοξοι, μήτε αἰσιόδοξοι», ἀλλὰ στοχαστικοί, μετριοπαθεῖς καί, ὅπου χρειάζεται, ἐπιεικεῖς. Ὁ εἰκοστὸς αἰώνας ἔχει ἤδη συγκεντρώσει ἕνα πολύτιμο κληροδότημα. Τί πρέπει νὰ κρατηθεῖ καὶ τί πρέπει ν' ἀπορριφθεῖ, αὐτὸ εἶναι τὸ καθῆκον τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου, κατὰ τὴν δομὴ τοῦ πνευματικοῦ του κόσμου. Πρὸ παντός, ἡ ἀνάπτυξις τῆς πνευματικότητος εἶναι τὸ μέγα σύνθημά του. Διότι πιστεύει ὅτι μόνον μὲ τὴν διάδοσι τῆς πνευματικότητος θὰ ἔχῃ ὁ ἄνθρωπος τὴν ἀπαραίτητη πανοπλία γιὰ τὴν ἀντιμετώπισι τῶν μεγάλων καὶ φοβερῶν κινδύνων τῆς πολύμορφης ὑλιστικῆς ἐπιδρομῆς, ἡ ὁποία τείνει νὰ κτηνοποιήσῃ τὸν ἄνθρωπο. Ἀπὸ τὴν ἄποψι αὐτὴ «Οἱ σκληροὶ καιροὶ» εἶναι μιὰ σημαντικὴ πνευματικὴ ἐκγύμνασις.

Λάο Τσέ: ΤΑΟ ΤΕΧ ΚΙΝΓΚ. Μετάφρασις Τάνιας Σεφεριάδη, «Ἑρμῆς».

Τὸν τελευταῖο καιρὸ παρατηρεῖται μία αὔξησις τοῦ ἐκδοτικοῦ ἐνδιαφέροντος γιὰ τὰ κλασικὰ θρησκευτικὰ καὶ φιλοσοφικὰ ἔργα τῆς Ἀνατολῆς. Μετὰ τὸν Δημήτριο Γαλανὸ τὸν Ἀθηναῖο δὲν ἔχομε, βέβαια, μεταφραστὰς ἀπὸ τὸ πρωτότυπο, ἀλλὰ καὶ μία ἐπιμελημένη ἀπόδοσις ἀπὸ μετάφρασι σ' εὐρωπαϊκὲς γλῶσσες εἶναι πολύτιμη. Ὁ Γεώργιος Ζωγραφάκης, ἀπὸ τοὺς νεώτερους, ἔδωσε δυὸ - τρεῖς ἀξιόλογες μεταφράσεις, ὅπως τῆς Μπαγκαβὰδ - Γκιτά. Ἤδη, ἡ Μάνια Σεφεριάδη (μὲ τὴν συνδρομὴ καὶ τοῦ Γιώργου Σεφέρη) παρουσιάζει μιὰ πολὺ ἀξιόλογη μετάφρασι τῆς ἱερᾶς Βίβλου τοῦ Ταοϊσμοῦ.

Ὁ Ταοϊσμὸς εἶναι ἡ ἀρχαιότερη ἀπὸ τὶς τρεῖς μεγάλες θρησκεῖες τῆς Κίνας (ὁ Κομφουκιανισμὸς καὶ ὁ Βουδδισμὸς εἶναι οἱ ἄλλες δύο). Ἡ λέξις ἐπλάσθηκε ἀπὸ τὴν πρώτη λέξι τοῦ τίτλου τῆς Βίβλου «Ταὸ Τὲχ Κίνγκ». Κίνγκ θὰ πῆ Διδασκαλία, Τὲχ ἀρετὴ καὶ Ταὸ δρόμος, ἀτραπός, ὁδοιπορία. Ὥστε ὁ τίτλος τοῦ βιβλίου θὰ μποροῦσε ν' ἀποδοθῆ ὡς «Διδαχὴ ἠθικῆς ὁδοιπορίας». Ἀλλὰ Ταὸ σημαίνει, ἐπίσης, τὸ τέρμα τῆς Ὁδοιπορίας πρὸς ἐπιστροφὴ τοῦ ἀνθρώπου στὴ θεία πηγή του, ἐπομένως Ταὸ εἶναι καὶ τὸ μὴ ἔχον ὄνομα (ὡς ἄπειρον, μὴ ὑποκείμενον εἰς περιορισμὸν δι' ὀνόματος) θεῖον, τὸ αἰώνιο, ἀμετάβλητο, τὸ ἄϋλο καὶ ἀόρατο. Καὶ ἡ «ταύτισις μὲ τὸ Ταὸ» εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς Ὁδοιπορίας. Ὥστε, μία εὐρύτερη καὶ βαθύτερη ἑρμηνεία τοῦ «Ταὸ Τὲχ Κίνγκ» θὰ ἦταν «Διδαχὴ ὁδοιπορίας πρὸς τὸ Ἕνα». Πρόκειται γιὰ μιὰ συλλογὴ δογματικῶν διδασκαλιῶν καὶ ἀποφθεγμάτων, ποὺ ἀποδίδονται στὸν Λάο - Τσέ, ἕναν Κινέζο φιλόσοφο, γιὰ τὸν ὁποῖον ἡ παράδοσις ἀναφέρει ὅτι ἔζησε μεταξὺ 604 καὶ 517 π.Χ. Ἡ παράδοσις ἀναφέρει ἐπίσης ὅτι εἶχε συναντηθῆ μὲ τὸν Κομφούκιο, ὁ ὁποῖος ἔζησε ἀπὸ τὸ 551 ἕως τὸ 478 π.Χ. Ἐξ ἄλλου, πολλοὶ μελετηταὶ ἔχουν ὑποστηρίξει ὅτι στὸ βιβλίο του περιέλαβε καὶ ἐκλογὴ ἀπὸ τὴν σοφία τῶν παλαιοτέρων, ἴσως γιὰ νὰ δικαιώση τὸ ὄνομά του, τὸ ὁποῖον ἦτο Ἔρχ=αὐτί. Ἐὰν ἡ πληροφορία τῆς μεταφραστρίας εἶναι σωστή, ὅτι τὸ «Ταὸ Τὲχ Κίνγκ» ἐγράφη μεταξὺ τῶν ἐτῶν 300 καὶ 250 π.Χ., πῶς γεμίζει τὸ κενὸν τριῶν αἰώνων ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ συγγραφέως του;

Πάντως, ὅπως ἀναφέρει πολὺ βάσιμα ἡ μεταφράστρια, τὸ βιβλίο αὐτὸ «ὅπως τὰ μεγάλα ἔργα στὸν κόσμο, δὲν ξεπεράστηκε ἀπὸ τὸν χρόνο καὶ τὸ κῦρος του παραμένει ζωντανό». Οἱ Κινέζοι περιέβαλαν τὸν συγγραφέα μὲ μεγάλο σεβασμό, δίδοντάς του τὸ παρωνύμιο Λάο - Τσέ, ποὺ σημαίνει «γέρο - δάσκαλος», «γέρο - φιλόσοφος» ἢ «γερασμένο παιδὶ» (ἀπὸ τὸν θρῦλο ὅτι γεννήθηκε μὲ ρυτίδες καὶ ἄσπρα μαλλιά, ἔπειτα ἀπὸ κυοφορία 81 ἐτῶν!). Σ' ὅλες τὶς εὐρωπαϊκὲς γλῶσσες ἦταν μεταφρασμένη ἡ Βίβλος του, πλὴν

τῆς ἑλληνικῆς. Ἀσχέτως ἐὰν παρατηροῦνται μερικὲς διαφορὲς στὴν μετάφρασι, συγκριτικὰ μὲ ξένες ἀποδόσεις, ἡ ἐργασία τῆς Μάνιας Σεφεριάδη εἶναι πολύτιμη, διότι καλύπτει τὸ ὑπάρχον ἕως τώρα κενὸν στὴν ἑλληνικὴ φιλολογία γιὰ τὴν σοφία τῆς Ἀνατολῆς. Χρησιμώτατες, ἐπίσης, εἶναι οἱ σημειώσεις τῆς μεταφράστρίας, ἑρμηνευτικὲς ὡρισμένων λέξεων τοῦ κειμένου, ἂν καὶ ὁλόκληρο εἶναι πολὺ δύσκολο καὶ ἀπαιτεῖ, πλὴν μιᾶς εἰσαγωγῆς στὴν ἀνατολικὴ φιλοσοφία, καὶ μία πνευματικὴ προσπάθεια ἐμβαθύνσεως.

Εἶναι ἀξιοσημείωτο ὅτι στὸν Ταοϊσμὸ συναντῶνται κοινὰ στοιχεῖα διαφόρων θρησκειῶν γιὰ τὴν δημιουργία τοῦ κόσμου ἀπὸ τὸ «χάος» (τὸ «μὴ εἶναι», κατὰ τὸν Λάο - Τσέ), ὡς «ἐκδήλωσι» τοῦ Λόγου, γιὰ τὸν δυϊσμὸ ὡς μέσον ἀνθρωπίνης ἀντιλήψεως, γιὰ τὸν «σωτηριακὸ» σκοπὸ τῆς ἠθικῆς πορείας καὶ ἄλλα πολλά. Ἐπίσης, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀταραξία καὶ τὴν ἀνωτερότητα ἔναντι τῶν παθῶν, τὴν ἀποφυγὴ ἀποκτημάτων ὑλικῶν, τὴν ἀνάγκη κατανοήσεως τῶν ἄλλων ἀνθρώπων πρὶν ἀπὸ κάθε καταδίκη τους, ποὺ συναντῶνται σ' ὅλες σχεδὸν τὶς θρησκεῖες — τονίζεται στὸ «Ταὸ Τὲχ Κίνγκ» καὶ ὁ φιλειρηνισμός. Στὸν ἀριθ. 46 διαβάζομε:

Ὅταν ὁ κόσμος εἶναι στὸν καλὸ δρόμο
ξεσέλλωτα τὰ γρήγορα ἄλογα, καπρίζουν τὰ χωράφια.
Ὅταν ὁ κόσμος δὲν εἶναι στὸν καλὸ δρόμο
τὰ ἄλογα τοῦ πολέμου
μαγαρίζουν ἔξω ἀπὸ τὰ τείχη
τοὺς ἱεροὺς τύμβους.
Δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερο λάθος
ἀπὸ τὸ νὰ ἔχης αὐτὸ ποὺ οἱ ἄλλοι ἐπιθυμοῦν.
Οὔτε μεγαλύτερη δυστυχία
ἀπὸ τὸ νὰ εἶσαι ἀνικανοποίητος.
Ἡ πλεονεξία
εἶναι πολὺ κακὸς οἰωνός.
Ὅποιος ξέρει νὰ εἶναι εὐχαριστημένος
πάντα θὰ ἔχει ἀρκετά.

Ἐπίσης βλέπομε ἀπὸ τὸν ἀριθ. 33 πόσο εἶναι συνταυτισμένος ὁ Ταοϊσμὸς μὲ τὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ διδασκαλία στὰ θέματα τῆς ἠθικῆς:

Ὅποιος γνωρίζει τοὺς ἄλλους ἔχει διάνοια.
Ὅποιος γνωρίζει τὸν ἑαυτό του ἔχει φώτιση.
Ὅποιος νικᾶ τοὺς ἄλλους εἶναι κραταιός.
Ὅποιος νικᾶ τὸν ἑαυτό του ἔχει μεγάλη δύναμη.
Ὅποιος ἐνεργεῖ μὲ δύναμη κάνει τὸ θέλημά του.
Ὅποιος εἶναι ἱκανοποιημένος εἶναι πλούσιος.
Ὅποιος μένει στὴ θέση του διαρκεῖ πολύ.
Ὅποιος πεθάνει χωρὶς νὰ ἐξαφανιστῆ.
ἔχει μακρυὰ ζωή.

Θυμᾶται κανεὶς τὸ Δελφικὸ παράγγελμα «Γνῶθι σαυτόν», τὸ τοῦ Δημοκρίτου ὅτι «τὸ νικᾶν αὑτὸν ἑαυτόν, πασῶν νικῶν πρώτη καὶ ἀρίστη», τὸ σχετικὸ τοῦ Ἀριστοτέλους ὅτι «ἀνδρειότερος εἶναι ὁ τῶν ἐπιθυμιῶν ἢ τῶν πολεμίων κρατῶν» καὶ τὸ Πλατωνικὸν «οὐ τὸ ζῆν περὶ πλείστου ποιητέον, ἀλλὰ τὸ εὖ ζῆν».

Ἀλλά, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προχωρήση κανεὶς σ' ἐκλογὴ ἀπὸ τὴν Βίβλο Σοφίας τοῦ Λάο - Τσέ.

Ἂς τὴν κάμη ὁ καθένας ἀναγνώστης μελετητὴς γιὰ τὸν ἑαυτό του, ἀφοῦ ἀφεθῆ ἀπερίσπαστος μέσα σ' αὐτὸ τὸ θαυμάσιο περιβόλι τῶν ὑψηλῶν ἰδεῶν.

Θὰ ἤθελα, ἐν τέλει — καὶ νομίζω ὅτι τὸ ὀφείλω — νὰ θεωρήσω λάθος τὴν ἀπόδοσι τοῦ ὀνόματος τοῦ Κινέζου διδασκάλου ὡς Λάο - Τσού. Μπορεῖ νὰ κυμαίνεται ἡ φωνητικὴ ἀπόδοσις ἀπὸ Λάο - Τσὲ ἕως Λάο - Τσού, ἀλλά, γιατὶ νὰ ἐπιλεγῆ τὸ «Τσού», ὅταν τὸ «Τσὲ» (καὶ λάθος νὰ ἦταν, ποὺ δὲν εἶναι) ἔχη παγκοσμίως ἐπιβληθῆ; Νομίζω ὅτι δὲν εἶναι ἐπιτρεπτὸν νὰ μεταβάλλωνται ὀνόματα καθιερωμένα, πρὸς ἐπίδειξιν ὀρθοτέρας φωνητικῆς (ποὺ δὲν συμβαίνει στὴν περίπτωσι) ἢ μαντερνισμοῦ. Ἕνα παράδειγμα: Τὸ ὄνομα τοῦ Κομφουκίου ἦταν «Κὸνγκ Τσὲ» (ὁ Διδάσκαλος Κόνγκ, ἐκ τῆς οἰκογενείας Κόνγκ), τὸ «φοῦ» στὸ μέσον προσετέθη ἀπὸ λάθος καὶ ἔδωσε τὸ ὄνομα Κὸνγκ Φοὺ Τσέ, ὅπως ἐπροφέρετο στὴν Ἀνατολή. Ἀλλά, δὲν θὰ ποῦμε π ο τ ὲ Κὸνγκ Τσέ, οὔτε Κὸνγκ Φοῦ Τσέ. Σ' ὅλον τὸν κόσμο λέγουν «Κομφούκιο» καὶ μόνον ἔτσι συνεννοοῦνται.

Ἑλένης Γ. Βαλαβάνη: ΣΤΟ ΜΥΣΤΡΑ ΤΩΝ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΩΝ. Μυθιστορηματικὴ βιογραφία τοῦ Γεωργίου-Γεμιστοῦ-Πλήθωνος, «Δωδώνη».

Τὸν βιογράφο τοῦ ξακουστοῦ νεοπλατωνικοῦ φιλοσόφου, ὁ ὁποῖος ἐπέδειξε καὶ πολιτικοῦ ἐξαιρετικὰ προσόντα, ὑποδύεται ἕνας γραμματικός του. Εἶναι φυσικὸ νὰ διαποτισθῆ ἡ ἀφήγησίς του ἀπὸ θαυμασμὸ πρὸς τὸν σοφὸ διδάσκαλο. Ἔτσι, στὴν δυσμικὴ περίοδο τοῦ Βυζαντίου, ὁ προβολεὺς συγκεντρώνει τὸ φῶς του στὸν φιλόσοφο σχολάρχη τοῦ Μυστρᾶ, ποὺ ἦταν ἡ πρωτεύουσα τῆς Πελοποννήσου. Ἔντονα φωτίζεται ἡ δραστηριότης τοῦ Πλήθωνος στὸν πνευματικὸν τομέα, ὡς κήρυκος τοῦ ἀθάνατου Ἑλληνισμοῦ, καὶ στὸν πολιτικόν, ὡς εἰσηγητοῦ μεταρρυθμίσεων κοινωνικῶν καὶ διοικητικῶν γιὰ τὴν διάσωσι τοῦ Βυζαντίου καὶ τὴν περαιτέρω Ἑλληνικὴ ἀναγέννησι. Μαζί, ὅμως, μὲ τὶς ἄλλες προσωπικότητες, ποὺ παραμένουν στὸ ἡμίφως ἢ καὶ τὴ σκιά, ἔχει τὴν ἴδια μεταχείρισι καὶ ἕνα μέρος τῆς δραστηριότητος τοῦ ἰδίου τοῦ Πλήθωνος, ἐκεῖνο ποὺ τὸν ἔφερε σὲ σύγκρουσι — θὰ λέγαμε μιὰ «δογματικὴ μονομαχία» ἐν ὀνόματι τῶν ἰδεῶν τοῦ Πλάτωνος ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, τοῦ Ἀριστοτέλους ἀπὸ τὸ ἄλλο — μὲ τὸν ἕτερον μεγάλον διανοούμενον τῆς ἐποχῆς, τὸν Γεννάδιον τὸν Σχολάριον.

Ὁ Πλήθων δὲν ἦταν μόνον ὀπαδὸς τοῦ Πλάτωνος, ἀλλὰ καὶ κῆρυξ τοῦ Ἑλληνοχριστιανισμοῦ, σὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ ὁ Ἑλληνισμὸς ὡς πνεῦμα προκαλοῦσε τὴν ἀπέχθεια τῶν χριστιανῶν Φαρισαίων. Ὁ Πλήθων κατεκρίθη ὡς «ἀντιχριστιανὸς» στὴν Ἑλλάδα καὶ δὲν μπόρεσε νὰ διαδώση τὴν Πλατωνικὴ διδασκαλία παρὰ μόνο

στὴ Δύσι. Ἡ φιλοσοφική του ἀντιμαχία μὲ τὸν Γεννάδιο περιγράφεται σχεδὸν ἀναιμικά. Ἐνῶ δὲ ἀναφέρονται ἐκτενῶς τὰ τῆς συμμετοχῆς του στὴν Σύνοδο τῆς Φλωρεντίας γιὰ τὴν διαπραγμάτευσι τῆς ἑνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν, ὥστε νὰ στηριχθῇ ὁ χαρακτηρισμός του ὡς «σωτῆρος τῆς Ὀρθοδοξίας», ἀποδίδεται μὲ λίγες λέξεις, ὡς ὀφειλόμενον εἰς «παρεξήγησιν», τὸ μετὰ τὸν θάνατό του κάψιμο τῶν βιβλίων του ὡς αἱρετικῶν.

Γενικῶς, ἡ μυθιστορηματικὴ —πράγματι— βιογραφία εἶναι ἐνδιαφέρουσα ὡς ἀνάγνωσμα. Δίνει τὰ πλαίσια καὶ τὴν ἀτμόσφαιρα τῆς ἐποχῆς. Ἐξαιρετικὴ συμβολὴ ἡ σειρὰ τῶν ἐκτὸς κειμένου σχεδίων τοῦ ζωγράφου Ἀγήνορος Ἀστεριάδη.

Ἀνδρ. Σώκου: ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

Συγκέντρωσις καὶ ὑποδειγματικὴ ταξινόμησις τοῦ ἀρχειακοῦ καὶ βιβλιογραφικοῦ ὑλικοῦ γιὰ τὴν θρυλικὴ Ἔξοδο τῆς ἀθάνατης Φρουρᾶς. Λακωνικὴ εὐγλωττία. Καθὼς ἀναφέρει ὁ συγγραφεύς, ἔχει ἑτοιμάσει τὸ «Εἰδικὸν Ἀρχεῖον» τῆς Ἱερᾶς Πόλεως καὶ γιὰ τὰ ἔτη μέχρι τοῦ 1821—1825. Ἡ σύντομη ἔκδοσίς του θὰ εἶναι μιὰ πολύτιμη ἐθνικὴ προσφορά, ποὺ περιμένει τὸν Μαικήνα της.

Σπ. Κυριαζοπούλου: ΟΡΙΑ καὶ ΩΣ ΕΝ ΚΑΤΟΠΤΡΩ Ἰωάννινα 1972.

Ὁ νέος ποιητὴς μὲ τὶς δύο ταυτοχρόνως συλλογὲς ποιημάτων του (πολλὰ τῶν ὁποίων εἶναι μᾶλλον ἐπιγράμματα ἢ σκέψεις ὀλιγόλογες) κρίνει καὶ κατακρίνει τὴν σύγχρονη κοινωνία, γιὰ τὴν ἀδιαφορία τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν ἄνθρωπο καὶ πρὸς τὰ ἄλλοτε πνευματικὰ ἰδεώδη, σαρκάζει τὶς σύγχρονες τάσεις καὶ ὑψώνει, παρὰ ταῦτα, τὶς αἰώνιες ἀξίες τῆς ἀγάπης, τῆς ἀδελφωσύνης, τῆς ἀνατάσεως.

Θὰ δώσω μερικὰ δείγματα τῆς τεχνοτροπίας καὶ τῆς ἰδεολογίας τοῦ ποιητοῦ:

ΚΟΙΤΑΖΑΝ

Μὲ τὸ μπιστόλι στὸ χέρι
καθόταν στὴ γωνία
καὶ περίμενε τὸ θῦμα του.
Πίσω του εἶχαν μαζευτῆ
πολλοὶ περίεργοι
καὶ κοίταζαν.

ΖΗΛΕΙΑ

Μὲ κοίταξε μὲ παράπονο
καὶ εἶπε:
«Νὰ μ' ἀγαποῦσε ὁ ἄντρας μου
σὰν τ' αὐτοκίνητό του!».

ΕΠΙ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ

Καβάλα στὴ φοράδα
—ἡ γυναίκα του κρατοῦσε
τὸ χαλινάρι —
πήγαινε στὸν πασᾶ
νὰ κάνει τεμενάδες.

ΟΝΟΜΑΤΑ

Ντίντα, Λούση, Ἔρση, Νάντια,
Βίκυ, Ἔλσα, Νέλλη, Μάντα,
Τζένη, Μπέτη, Ἄντα, Ντέπη,
Ἄντζη, Νταίζη, Μάτζη, Βάνα
Πρόκειται γιὰ Ἑλληνίδες χριστιανές.

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ

Τὰ ἐγγόνια μας
θὰ μαθαίνουν στὸ σχολεῖο
νὰ πεθαίνουν,
ὅσο γίνεται
πιὸ ἀνθρώπινα.

ΣΚΕΦΘΗΤΕ

Γιατὶ περιφρονοῦν τὸν κίνδυνο
οἱ ἥρωες;
Ἡ χώρα τους
ἀξίζει πιὸ πολὺ
ἀπ' τὴ ζωή τους.

Γιατὶ περιφρονοῦν τὸν δήμιο
οἱ μάρτυρες;
Ἡ πίστη τους
ἀξίζει πιὸ πολὺ
ἀπ' τὴ ζωή τους.

Σκεφθῆτε τοὺς ἄπιστους
κι ὅσους δὲν ἔχουν πατρίδα...

Σωκρ. Βενάρδου: ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΑΝΗΦΟΡΙΑΣ, «Ἰωλκός».

Ἕνας ὕμνος στὴν ἀγάπη. Στὸν ἄνθρωπο, στὰ πουλιά, στὰ δένδρα. Στίχος ἐλεύθερος, σύντομος, σὰν ὡραιὸς τυμπανισμός. Ἡ ἔκφρασις ἔχει ἐπιτυχημένη λυρικὴ περιεκτικότητα («τὸ ἄβατο τῆς αὐγινῆς γαλήνης, τὰ προπύλαια τῆς νοσταλγίας, τὸ ψηφιδωτὸ τῆς ὀπτασίας, οἱ κρουνοὶ τῶν ὁράσεων» κ.ἄ.). Ἕνα ἀντίδωρο:

Σιγανὸ τραγούδι
τοῦ δάσους!
Μὲ τὴν ἐναρμόνιση
τῆς βροχῆς
ἡ μαγικὴ συμφωνία
τῆς ὁμίχλης
τύλιγε
στὸν πέπλο της
δυὸ
νοσταλγίες
πανω στὸ πόντιουμ
τῶν σμύρτων
Σιγανὸ τραγούδι
τοῦ δάσους!
Ζῶ ἀκόμη
τὸ χάδι τοῦ ψιθύρου σου...

Κ. Ζάππα: ΠΟΙΗΜΑΤΑ, «Δίφρος».

Ὁ νέος ποιητὴς ἀσκεῖται στὸν «Λυρισμὸ τῶν Ὅλων» (κατὰ τὸν ὁρισμὸ τοῦ Παλαμᾶ γιὰ τὴν φιλοσοφικὴ καὶ μυσταγωγικὴ ποίησι) μὲ ἀξιόλογη ἐπίδοσι. Ἡ λύρα του εἶναι «ἀπόκοσμη», συντονισμένη μὲ τὸν «παγκόσμιο ρυθμό», ποὺ ἐννοοῦν καὶ ἐπιδιώκουν οἱ «μεμυημένοι» τῆς μεταφυσικῆς σκέψεως.

Ἀντλεῖ τὶς ἐμπνεύσεις του ἀπὸ τὴν ἀρχαία Ἑλλάδα (ἀποσπάσματα Ὀρφικά, χωρία τοῦ Πλατωνικοῦ «Φαίδωνος»), ἀπὸ τὴν Ἰνδία (θεωρία τῆς μετενσαρκώσεως) καὶ τὴν σύγχρονη φιλοσοφία (Νίτσε, ἰδίως), ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ζωὴ τὴν ἴδια, ἀπὸ τὴν θεώρησι τῶν ἀνθρωπίνων καὶ ἰδίως τὴν στάσι τοῦ ἀνθρώπου ἀπέναντι στὸ μυστήριο τοῦ θανάτου. Ἄλλοτε διερωτᾶται ἂν θὰ λυθῆ τὸ «αἴνιγμα τῶν μνημάτων» καὶ ἄλλοτε δέχεται ὅτι ἡ θεία στὸν ἄνθρωπο οὐσία ἀλλάζει σώματα καὶ ξαναγυρίζει στὴ ζωὴ τῆς ὕλης. Χαρακτηριστικοὶ τῆς ἐναλλαγῆς τῶν αἰσθημάτων εἶναι οἱ «Συνοδοιπόροι». Στὸ πρῶτο μέρος ὁ ἄνθρωπος εἶναι τυφλὸς καὶ ἀλύτρωτος, μικρὸς καὶ τιποτένιος, σκιὰ ὀνείρου ἀγνοῦ, στὴν ἄγνοια καὶ τὸν πόνο ἀλυσοδεμένος, ἀγωνιζόμενος νὰ ἀτενίσῃ «μιὰν ἄλλη Μεγάλη Ἀνατολή». Στὸ δεύτερο μέρος εἶναι πιὰ λυτρωμένος ἀπὸ τὴν μετουσίωσι τῶν διδασκαλιῶν Ἑλλήνων, Ἰουδαίων καὶ Ἰνδῶν, βέβαιος ὅτι οἱ ἀκτῖνες τῆς Μεγάλης Ἀνατολῆς θὰ λούσουν

τὸ τέρμα τοῦ δρόμου του.

Ὁ ποιητὴς ἔχει ἐπιδεξιότητα, ὅπως φαίνεται ἰδιαιτέρως στὴν «Ἠχολαλιά», στὸν τόνο τῶν «Φθινοπωρινῶν βιολιῶν» τοῦ Βερλαίν. Ἐξ ἄλλου, ἡ φλέβα τῆς φαντασίας του ξεχωρίζει στοὺς «Πυρφόρους» (μὲ Δαντικὲς εἰκόνες). Ἐὰν ἐπιμείνη στὴν τεχνικὴ ἐπεξεργασία τῶν στίχων του, ἀποβλέποντας στὴν συμπύκνωσι καὶ ἐπιλογὴ τῶν ἐννοιῶν, χωρὶς μακρηγορίες, θὰ ἔχη πολὺ καλύτερα ἀποτελέσματα. Ὁ Καβάφης, ἐν προκειμένῳ, εἶναι ἕνας καλὸς διδάσκαλος.

Γιάν. Στασινόπουλου: ΓΛΑΥΚΟ ΤΑΞΙΔΙ ἀπ' τὴν ἀρχαία Ἑλλάδα μέχρι σήμερα

Τὸ βιβλίο αὐτό, ποὺ ἐτιμήθη μὲ τὸν Ἔπαινο τῆς Γυναικείας Λογοτεχνικῆς Συντροφιᾶς — εἶναι ἐμπνευσμένο ἀπὸ τὴν ἀνακάλυψι Τύμβου τῶν Πλαταιέων στὸ Μαραθῶνα μὲ λείψανα τῶν πεσόντων πολεμιστῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἕνα παιδὶ δέκα ἐτῶν. Ὁ συγγραφεὺς σ' ἕνα ποίημα ἀφιερωτικὸ ἐρωτᾶ:

Παιδί μου, ἐσύ,.. ποιὸ νά 'σαι,
Γιὰ πές μας τ' ὄνομά σου!
Καθόλου τὸν θυμᾶσαι
ἐκεῖνον τὸν καιρό;

Τὸ «Γλαυκὸ Ταξίδι» εἶναι μία ἀναπαράστασις τῆς ἀρχαίας ἐποχῆς, προωρισμένη γιὰ παιδικὸ ἀνάγνωσμα. Ἐκπληρώνει τὸν σκοπό της, μ' ἐπιτυχία. Διαβάζεται εὐχάριστα καὶ ἀπὸ μεγάλους. Συνοδεύεται ἀπὸ σχέδια τοῦ συγγραφέως, ὡραιότατα.

Ὀδ. Ἐξαρχάκου: ΟΣΟ ΥΠΑΡΧΕΙ ΖΩΗ. Εἰκόνες ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.

Ποιητικὴ συλλογὴ γραμμένη γιὰ τὸν ἑορτασμὸ τῶν 150 ἐτῶν ἀπὸ τὴν Ἐθνεγερσία, μὲ ἀναδρομὴ στὴν Ἑλληνικὴ ἱστορία. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τέσσαρα μέρη: Α΄ Προϊστορικοὶ χρόνοι, Β΄ Ἱστορικοὶ χρόνοι, Γ΄ Βυζαντινοὶ χρόνοι καὶ Δ΄ Νεώτεροι χρόνοι. Ὁ τόνος εἶναι πανηγυρικὸς καὶ ὁ στίχος παραδοσιακός. Μερικὰ ἀπὸ τὰ θέματα: Ἀργοναυτικὴ ἐκστρατεία, Κάθοδος Δωριέων, Θερμοπύλες, Μέγας Ἀλέξανδρος, Μυστρᾶς, Ἅλωσις, Σούλι, Κρυφὸ Σχολειό, Μεσολόγγι, Ἀρκάδι, Βαλκανικοὶ πόλεμοι 12-13, ὁ πόλεμος τοῦ '40, ὁ Δεκέμβρης, Καλάβρυτα, Δωδεκάνησα. Τὸ κεντρικὸ θέμα εἶναι ὅτι «Ὅσο ὑπάρχει ζωή» θὰ ὑπάρχει καὶ Ἑλλάδα.

Παραφωνία ἀποτελεῖ ἡ χρησιμοποίησις... Γοτθικῶν κεφαλαίων ἀρχικῶν γιὰ τὰ τόσο Ἑλληνολατρικὰ αὐτὰ ποιήματα.

Ἀντ. Σταφυλαράκη: ΠΙΚΡΕΣ ΔΑΦΝΕΣ, μυθιστόρημα.

Τὸ ἔτος 1941 στὸ χωριὸ Ἀλικιανοῦ τῆς Κρήτης εἶναι τὸ θέμα τοῦ ἔργου. Μυθιστόρημα ὡς πρὸς τὰ πρόσωπα καὶ τὶς λεπτομέρειες τῆς πλοκῆς, ἀλλὰ ἱστορία ἀληθινὴ ὡς πρὸς τὰ βασικὰ γεγονότα. Ἡ ἱστορία αὐτὴ δὲν ἐξελίσσεται στὰ πλατιὰ πλαίσια τοῦ πολέμου, τῆς Κατοχῆς καὶ τῆς Ἀντιστάσεως, ἀλλὰ στὰ ἀνθρώπινα μέτρα. Οἱ πρωταγωνι-

σται εἶναι ἁπλοῖ χωρικοὶ ποὺ ἐκφράζουν ὅλες τὶς τάσεις, τὶς ἀδυναμίες, τὰ πάθη καὶ τὶς ἐξάρσεις, μέσα σ᾽ ἕνα γενικὸ ἀχνὸ περίγραμμα τῶν πολεμικῶν συνθηκῶν. Οἱ χαρακτῆρες εἶναι ἁδροὶ καὶ ἡ πλοκὴ φυσική, συναρπαστική, ἰδίως στὸ ἀποκορύφωμα τοῦ τέλους.

Ἕνα ἰδιαίτερο χαρακτηριστικό: Μεταξὺ τῶν πρωταγωνιστῶν εἶναι ἕνας ἐξ Ἀμερικῆς ὁμογενής, ὁ ὁποῖος ἔχει γίνει ὀπαδὸς τῶν «Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβᾶ». Ἄσχετα μὲ τὸ ποιὸν τῶν δοξασιῶν του ἐπαινεῖται ὡς τηρῶν ὅσα, πράγματι πιστεύει καὶ δὲν εἶναι ὅπως τὸ πλεῖστον τῶν ἀνθρώπων, τυπολατρικός. «Μακάρι καὶ οἱ ἄλλοι νὰ πίστευαν ἔτσι τὴν πίστι τους...» λέγει ἕνας ἐκ τῶν ἄλλων προσώπων τοῦ μυθιστορήματος.

Γενικῶς, τὸ βιβλίο ἔχει ἀτμόσφαιρα καὶ δυναμισμό. Διαβάζεται μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον, γιατὶ οἱ ἥρωές του ἔχουν ἀλήθεια καὶ πλαστικότητα. Ἰδιαίτερη δροσιὰ προσδίδει τὸ κρητικὸ ἰδίωμα στοὺς διαλόγους.

Δαμασκηνοῦ Ἀντ. Βράκα: ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΑΙΜΑΤΟΣ. Ἔκδοσις Ἱερᾶς Μονῆς Παλιουρῆς, Ἰωάννινα, 1972.

Ἀναλύεται σὲ εἴκοσι κεφάλαια ἡ Ἑβδομὰς τῶν Παθῶν τοῦ Ἰησοῦ καὶ μεταδίδεται τὸ «μοναδικὸ σωτήριο μήνυμα» τῆς Ἀναστάσεως τοῦ ἀνθρώπου στοὺς πνευματικοὺς οὐρανούς. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος κάμη βίωμα τὴν Χριστιανικὴ διδασκαλία, θ᾽ ἀκουσθῆ κάποτε «τὸ πιὸ μεγάλο μήνυμα τῆς ἐλπίδος: Χριστὸς Ἀνέστη! Ὁ ἄνθρωπος Ἀνέστη!». Ἕνα βιβλίο γλαφυρὸ καὶ ζεστό.

Βύρ. Δάβου: Η ΜΕΓΑΛΗ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ

Διηγήματα δημοσιευμένα στὸ περιοδικὸ τοῦ Πυροσβετικοῦ Σώματος. Ἐκ τοῦ προορισμοῦ των, ἁπλᾶ.

Σόνιας Ὀλλανδέζου: ΔΡΟΣΟΣΤΑΛΙΔΕΣ

Ποιήματα. Αἰσθηματικὰ καὶ πατριωτικά. Ἐπίσης μεταφράσεις πέντε συγχρόνων Ἰταλῶν ποιητῶν.

Τάκη Γιαννακοπούλου: ΤΑΞΙΔΕΥΟΝΤΑΣ

Στοιχεῖα γεωγραφικά, ἱστορικά, λαογραφικὰ καὶ φυσιολατρικά, μὲ ὡραῖες φωτογραφίες. Τὸ ὅλον κείμενον ἑλκυστικό.

Χουσ. Κυπριανοῦ: ΣΕΒΕΡΕΙΟΝ ΑΡΡΕΝΩΝ, Λευκωσία.

Περιλαμβάνει τὶς βραβευθεῖσες ἐκθέσεις 15 ἐτῶν (1922—1937). Θ᾽ ἀκολουθήσουν ἄλλοι δύο τόμοι. Ἐκλεκτὴ ἡ πνευματικὴ ἐργασία. Καὶ συγκινητικὴ ἡ ὑπενθύμισις τῆς νεανικῆς ἐπιδόσεως τῶν μετέπειτα ἀνωτέρων στελεχῶν τῆς Κυπριακῆς κοινωνίας.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ὁ «Πρωτοπόρος»

Ὅπως ἀνεκοίνωσε τὸ Κέντρον Παρακολουθήσεως διαστημικῶν ὀχημάτων στὴν Πασαντένα (Καλιφορνίας), ὁ «Πρωτοπόρος» κατευθύνεται μὲ ἀπόλυτη ἀκρίβεια στὸ στόχο του — τὸν πλανήτη Δία. Ὑπολογίζεται ὅτι θὰ φθάση στὸν προορισμό του τὴν ἀκριβῆ ἡμέρα καὶ ὥρα — τὴν 5η μ.μ. τῆς 3ης Δεκεμβρίου 1973.

Πάντως, ἡ ἐπιτυχία τοῦ πραγματοποιηθέντος ἑλιγμοῦ δὲν προοιωνίζεται ἀναγκαστικὰ τὴν ἀσφαλῆ ἄφιξι τοῦ «Πρωτοπόρου 10» στὸν αἰνιγματικὸ πλανήτη μὲ τὴν γαλαζοκίτρινη ἀνταύγεια. Ὅπως διευκρίνιζαν οἱ ἐμπειρογνώμονες τῆς ΝΑΣΑ, μέχρις ὅτου φθάση στὸν προορισμό του, ὁ «Πρωτοπόρος 10», θὰ περάση ἀπὸ τεράστιες καὶ οὐδέποτε ἐρευνηθεῖσες περιοχὲς τοῦ Ἡλιακοῦ συστήματος. Συγκεκριμένα, ἐπὶ 175 ἡμέρες θὰ ταξιδεύη διὰ μέσου τῆς πλάτους 840 ἑκατομμυρ. χλμ. ζώνης Ἀστεροειδῶν, μιᾶς τεράστιας «λωρίδος» ἀπὸ δισεκατομμύρια τεμάχια ὕλης, τὰ ὁποῖα στρέφονται σὲ τροχιὰ περὶ τὸν Ἥλιον, μεταξὺ Ἄρεως καὶ Διός. Τὸ πλεῖστον τῶν Ἀστεροειδῶν αὐτῶν ἀποτελεῖται ἀπὸ σκόνη ἢ λίθους μικροῦ μεγέθους καὶ δὲν ἀναμένεται ὅτι θὰ προκαλέση ὁποιαδήποτε σοβαρὴ ζημία στὸ διαστημικὸ ὄχημα.

Ἀγριότης στὸν κινηματογράφο

Ὁ Γάλλος ὑπουργὸς μορφωτικῶν ὑποθέσεων κ. Ζὰκ Ντυαμὲλ ἀπηγόρευσε τὴν κυκλοφορία μιᾶς ταινίας ὑπὸ τὸν τίτλο «Ὁ| γοδιός». Πρόκειται περὶ τῆς ἱστορίας ἑνὸς βοηθοῦ σκηνοθέτου, ποὺ τοῦ ἀνατίθεται νὰ βρῆ ἕνα σκύλο νεκρό, γιὰ μιὰ σκηνὴ «τέλους τοῦ κόσμου». Δὲν πρέπει νὰ ἔχη καμμία ἐμφανῆ πληγή, ἀλλὰ νὰ φαίνεται ἁπλᾶ ξαφνιασμένος ἀπὸ τὸν θάνατο, ὅπως καὶ «ὁ τελευταῖος τῶν ἀνθρώπων». Χάριν τῆς καρριέρας του, ὁ βοηθὸς ἀναζητεῖ ἕνα πτῶμα σκύλου στὰ ἰατρικὰ ἐργαστήρια, χωρὶς ἀποτέλεσμα. Καταλήγει σ᾽ ἕνα χωρικὸ καὶ προτείνει ἕνα σεβαστὸ ποσὸν γιὰ ἕνα τσοπανόσκυλο. Ὁ χωρικὸς δέχεται ὄχι μόνον νὰ πουλήση τὸν σύντροφό του, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸν παραδώση νεκρό. Ἀλλὰ προσπάθεια δηλητηριάσεως ἀποτυγχάνει. Ὁ σκύλος δὲν ὑποκύπτει στὴν διπλῆ δόσι, καίγονται τὰ σωθικά του, τελικὰ σώζεται δι᾽ ἐξεμέσεως. Δοκιμάζουν ἐν

συνεχεία νὰ τὸν κρεμάσουν, ἀλλὰ καὶ πάλι ἀποτυγχάνουν, διότι τὸ δηλητήριο ἔχει ζαρώσει τοὺς μῦς καὶ τὸ σχοινὶ δὲν γλυστράει. Ἐπιχειροῦν νὰ τὸν στραγγαλίσουν καὶ οἱ δύο μαζί, τραβώντας ἀπὸ δύο μέρη ἕνα σχοινὶ τυλιγμένο στὸ λαιμὸ τοῦ ζώου, ποὺ δὲν δείχνει νὰ θέλη νὰ ἐγκαταλείψη αὐτὸν τὸν κόσμο, τὸν ὁποῖον δὲν ἔβλαψε διόλου καὶ ὁ ὁποῖος τόσο κακὸ τοῦ κάνει... Τελικά, τὸν σκοτώνουν μ' ἕνα δίκρανο. Ἀλλὰ ὅταν τὸν μεταφέρουν στὸ σημεῖον τοῦ γυρίσματος τῆς ταινίας, ὁ σκηνοθέτης ἔχει... ἀλλάξει ἰδέα γιὰ τὸ τέλος τῆς ταινίας του! Καὶ ἔτσι ὅλη αὐτὴ ἡ ἀγριότης ἦταν μάταιη...

Ὁ σκηνοθέτης εἶπε ὅτι ἤθελε νὰ γυρίση μιὰ ταινία ἀποδοκιμασίας τῶν ἀγριοτήτων πρὸς τὰ ζῶα καὶ ὅτι δὲν διεπράχθη καμμία ἀγριότης, πραγματικά. Τὸ τσοπανόσκυλο ἔπαιζε τὸν ρόλο του μὲ πολὺ κέφι καὶ δὲν σκοτώθηκε.

Ἀλλὰ ὁ ὑπουργὸς ἐδήλωσε ὅτι αὐτὴ ἡ ταινία μποροῦσε νὰ ἐνθαρρύνη τοὺς δημίους τῶν ζώων.

Χορτοφαγία

Ὅμιλος Ἰνδῶν ἐρευνητῶν στὴν Ἀγγλία ἀνεκάλυψε ὅτι ἡ ποσότης πρωτεϊνῶν ἐξαγομένων ἀπὸ λαχανικὰ εἶναι δεκαπλάσια ἐκείνης, ἡ ὁποία ἀποκτᾶται ἀπὸ τὸ κρέας ζώων, ποὺ κατηνάλωσαν τὴν ἴδια ποσότητα χορταρικῶν. Συγκεκριμένως διεπίστωσαν ὅτι ἕνα ἐκτάριον γῆς σπαρμένης μὲ χλόη δίδει 2.000 κιλὰ πρωτεϊνῶν, ἐν συγκρίσει μὲ 200 κιλὰ ἀπὸ τὸ κρέας τῶν ζώων, ποὺ ἔφαγαν αὐτὴν τὴν ποσότητα χλόης. Ἕως τώρα ἐπιστεύετο ὅτι αἱ πρωτεῖναι περιέχονται στὸ κρέας καὶ τὰ παράγωγα τῶν ζώων, ἐνῶ τώρα ἀπεδείχθη ὅτι ὑπάρχουν, σὲ διάφορες ἀναλογίες, καὶ στὰ λαχανικά, τὰ φροῦτα καὶ γενικὰ στὸ χορταρικά.

Σχετικῶς, ὁ πρόεδρος τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας Ν. Σρὶ Ρὰμ ἐδήλωσε: «Δὲν ἀπέχει πολὺ ἡ ἡμέρα ποὺ ἡ σφαγὴ τῶν ζώων δὲν θὰ θεωρῆται πλέον ἀναγκαία γιὰ τὴν διατροφὴ τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ διατήρησις καλῆς ὑγείας θὰ εἶναι πλήρως ἐξησφαλισμένη ἄνευ σαρκοφαγίας. Βέβαια, ἡ σαρκοφαγία εἶναι κι αὐτὴ μιὰ συνήθεια, ποὺ δυναστεύει τὸν ἄνθρωπο, ὅπως ὁ πόλεμος, ἡ σκλαβιά, ὁ καπνὸς καὶ ἄλλα — ὡστόσο θὰ εἶναι δυνατὸν ν' ἀναπτυχθῆ στὸ μέλλον ἕνα ζωηρότερο κίνημα συνειδήσεων, ὅταν ἡ ἐπιστήμη προχωρήση».

Προστασία Φύσεως

Ὁ ὑπουργὸς «προστασίας τοῦ περιβάλλοντος» στὴ Γαλλία κ. Ρομπὲρ Πουζὰντ ἐξαπέλυσε μιὰ ἐκστρατεία γιὰ τὴν ἀνάμιξι τῶν νέων, μέσα στὰ πλαίσια τοῦ Συμβουλίου Εὐρώπης, ὑπὲρ τῆς προστασίας τῆς Φύσεως. Ἡ «Διεθνὴς Τουριστικὴ Συμμαχία» θὰ δεχθῆ ἐθελοντὰς γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ καὶ θὰ χορηγήση εἰδικὲς ταυτότητες, τῶν ὁποίων οἱ κάτοχοι θ' ἀναλάβουν νὰ ἀκολουθοῦν ἕνα εἰδικὸ δεκάλογο:

1. Σεβασμὸς τῶν φυτῶν καὶ ἀγριολούλουδων, τῶν ἐσοδειῶν, τῶν

φυσικῶν καλλονῶν καὶ τοῦ ὑπαίθρου ἐν γένει.

2. Σεβασμὸς τῶν δασῶν καὶ ἐπιτήρησις ἐναντίον πυρκαϊῶν.

3. Φιλία πρὸς τὰ πουλιά.

4. Ἀναγνώρισις τοῦ δικαιώματος ζωῆς τῶν ἀγρίων ζώων καὶ λῆψις μέτρων πρὸς ἀποτροπὴν τῆς ἐξαφανίσεώς των.

5. Ἀποφυγὴ μολύνσεως πηγῶν, ποταμῶν, λιμνῶν ἢ τῆς θαλάσσης.

6. Μὴ ἐγκατάλειψις ἀπορριμμάτων καὶ καθαριότης ἀμέσως μετὰ διαμονὴν στὸ ὕπαιθρο.

7. Μὴ διατάραξις τῆς γαλήνης τῆς Φύσεως.

8. Ἰδιαίτερη προσοχὴ στὸν φυσικὸ πλοῦτο καὶ τοὺς ἱστορικοὺς καὶ ἀρχαιολογικοὺς χώρους.

9. Διαφωτισμὸς τῶν τελούντων ἐν ἀγνοίᾳ ἢ πλάνῃ.

10. Ἐναργὸς ὑποστήριξις κάθε πρωτοβουλίας γιὰ τὴν προστασία τῆς Φύσεως.

Πάθη τοῦ Χριστοῦ

Ἡ Ἐθνικὴ Σύνοδος τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν ἐπισκόπων τῆς Βραζιλίας, στὴν προσπάθειά της νὰ φέρῃ τοὺς σημερινοὺς νέους πλησιέστερα πρὸς τὴν Ἐκκλησία, ἐκυκλοφόρησε, κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ Πάσχα, 20.000 εἰκόνες τοῦ Χριστοῦ μέ... μοντέρνο πουκάμισο καὶ γραβάτα!

Συνήντησε διαφόρων εἰδῶν ἀντιδράσεις, κυρίως ἀρνητικές. Διότι, ναὶ μὲν ὁ Ἰησοῦς ἔγινε καί...

ἀστέρι τοῦ κινηματογράφου (μάλιστα «σοῦπερ - στάρ»), ἀλλὰ δὲν εἶναι τὸ ἴδιο πρᾶγμα νὰ ἐμφανίζεται ὁ Ἰησοῦς μὲ μοντέρνα μορφὴ ἀπὸ τοὺς παραγωγοὺς τοῦ Χάλλυγουντ ἢ ἀπὸ τὴν ἐπίσημη Ἐκκλησία.

Ἐν τῷ μεταξύ, ὁ ραδιοσταθμὸς τοῦ Μόντε Κάρλο μεταδίδει ἀποσπάσματα ἑνὸς τραγουδιοῦ μὲ τὸν τίτλο «Ἰησοῦς ἢ Ἐπανάστασις»:

Προσεύχεται μέσα στὴ σκόνη
Εἶναι ὡραῖος, εἶναι πάνω στὴ Γῆ,
Τὰ μαλλιὰ κοντὰ ἢ μακρυά:
Εἶναι ὁ Ἰησοῦς — Ἐπανάστασις.
Τραγουδᾶ τὸ «Ἄβε Μαρία» μὲ
μπλοὺ τζὴν ἢ γραβάτα,
Ἢ μὲ στρατιωτικά..
Δίνει τὸν τόνο
Εἶναι «ποπ, κίτς», κλασσικος ἢ ὄχι..

Εἶναι τὸ «κίνημα» τοῦ λεγομένου «Ἰησουϊσμοῦ», ποὺ διαδίδεται, ἰδίως, στὴν Ἀμερική. Ἀγανακτοῦν ὅμως — καὶ δικαίως — οἱ συντηρητικοί.

Ο ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τά Γραφεῖα τοῦ «Ἰλισοῦ», Δραγατσανίου 6, ὄροφος 6ος, (Πλατ. Κλαυθμῶνος), εἶναι ἀνοικτά μόνον κάθε Δευτέρα, Τετάρτη καὶ Παρασκευὴ 10 - 12,30 π.μ.

ΑΛΛΑΓΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ

Τεύχη ἀποσταλέντα στοὺς κατωτέρω συνδρομητάς μας, ἐπεστράφησαν ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖον μὲ τὴν σημείωσιν: «μετώκησε» ἢ «ἄγνωστος». Παρακαλοῦνται ὅσοι τοὺς γνωρίζουν νά τοὺς εἰδοποιήσουν ἢ νά μᾶς δώσουν τάς διευθύνσεις των.

ΑΘΗΝΩΝ

Νικ. Ἀγγελίδης, Βεΐκου 133. Θεόδωρος Ἀντωνόπουλος, Ἀριστομένους 139. Λουκία Εὐριπαίου, Ἄνδρου 6. Γεώργ. Καρδάμης, Καλλιδρομίου 48. Γιώτα Κεραμιδᾶ, Λεωφ. Ἰωνίας 139. Καίτη Μεγαπάνου, Μεσολογγίου 6.

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Δημ. Ἀναστασιάδης, Μεγ. Ἀλεξάνδρου 31, Θεσσαλονίκη. Κ. Ἀντωναικόπουλος, Ἁγ. Ἐλευθερίου 10, Ξάνθη. Δημ. Δήμου, Μεραρχίας Σερρῶν 58, Σέρραι. Γεράσ. Θωμόπουλος, Ξενοδ. «Ἀκροπολ», Λάρισα. Διον. Μαρκόπουλος, Ἰονικὴ - Λαϊκὴ Τράπεζα, Καλαμάτα. Χρ. Πατσόπουλος, Μ. Ἀλεξάνδρου 31, Θεσσαλονίκη. Χριστ. Σακελλαροπούλου, Κωνσταντῖνοι - Μεσσηνίας, Δημ. Σωτῆρχος, 111 Π.Μ. Σ.Τ.Γ. 904. Πέτρος Φραγκίδης, Βενιζέλου 72, Καβάλα. Βασ. Χαρτσιᾶς, Ἰασωνίδου 8, Θεσσαλονίκη.

ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΑΝ ΤΟΝ ΓΗΪΝΟΝ ΒΙΟΝ

Λεων. Λαναρᾶς, Ἀθῆναι

Κωνστ. Ξύνδας, Ἀθῆναι

Πᾶνος Διαμαντόπουλος, Ἀθῆναι

Ἰδιοκτήτης: Ἐκδόσεις «Ἰλισός» Συν. Π. Ε., Δραγατσανίου 6. Ἐκδότης - Διευθυντής: Κωστῆς Ν. Μελισσαρόπουλος, Πλατ. Ἐθνικῆς Τραπέζης 3, Φιλοθέη. Προϊστάμ. Τυπογραφείου: Ἰορδ. Α. Ὀρφανίδης, Ποσειδῶνος 51, Π. Φάληρον. Στοιχειοθεσία - Ἐκτύπωσις: «Ἑπτάλοφος» Ε.Π.Ε., Ζωοδόχου Πηγῆς 4, τηλ. 631.675. Ἀθῆναι, Μάϊος - Ἰούν. 1972
Τιμὴ τεύχους δρχ. 15

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Ἠπειρωτικὴ Ἑστία» (Ἰαν. - Φεβρ. 1972).

Περιοδικὸν Ἑλληνίδων Βορ. Ἑλλάδος (Ἀπρ. - Μάϊος 72).

Φυσιολάτρης (Μαρτ. - Ἀπρ. 72).

Ὁ Κόσμος τῆς Ψυχῆς (Μάρτ, Ἀπρ. 1972).

Σμύρνα (Μάρτ., Ἀπρ., Μάιος 72).

Ἡ Πρωτότυπη (Μάρτ. - Ἀπρ. 72).

Πνευματικὴ Κύπρος (Μάρτ. - Ἀπρ., Μάης 72).

Προβλήματα ἐκκλησιαστικά κοινωνικά (Ἀπρ., Μάϊος 72).

Παρουσίες (Ἀπρ. 72).

Νέα Σύνορα (Μάρτ. - Ἀπρ. 72).

Σταθμοὶ (Ἀπρ., Μάϊος 72).

Κρίκος (Ἀπρ., Μάιος 72).

Πληροφοριακό Δελτίο Συνδέσμου Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν (Μάης 72)

ΚΥΠΡΟΣ

Τεύχη «Ἰλισοῦ», τόμοι καὶ βιβλία στό Βιβλιοπωλεῖον Ἀντωνίου Στυλιανοῦ, Λεμεσός.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ

Τύποις: ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Ε.Π.Ε. ☎ 631.675—926.963

Βραβεία Ἐκθέσεων
ΛΟΝΔΙΝΟΥ - ΒΟΛΩΝΙΑΣ - ΝΙΚΑΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΜΒΡΕΛΛΟΠΟΙΙΑ
ΣΗΜΑ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΜΒΡΕΛΛΟΠΟΙΙΑ
ΣΗΜΑ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝ
"ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΜΒΡΕΛΛΟΠΟΙΪΑ"
• ΟΜΒΡΕΛΛΕΣ
• ΜΠΑΣΤΟΥΝΙΑ
• ΕΙΔΗ ΕΞΟΧΗΣ
ΠΡΑΤΗΡΙΟΝ: ΧΟΝΔΡΙΚΗΣ-ΛΙΑΝΙΚΗΣ ΑΙΟΛΟΥ 70
Δ. ΡΗΓΑΣ